

TREBALL FINAL DE MÀSTER

Títol: Camins de la vida quotidiana. Mobilitat quotidiana dels joves d'àrees rurals d'alta muntanya. Estudi de cas: els joves de Gósol

Autora: Maria Castella Haro

Tutor: Gaspar Maza Gutiérrez

Data de presentació: 10 de setembre de 2016

Títol: Camins de la vida quotidiana. Mobilitat quotidiana dels joves d'àrees rurals d'alta muntanya. Estudi de cas: els joves de Gósol

Autora: Maria Castella Haro

Tutor: Gaspar Maza Gutiérrez

Data presentació: 10 de setembre de 2016

Descriptors: mobilitat quotidiana, mobilitat juvenil, joves rurals, desigualtats territorials, transport privat.

Resum:

Aquest treball intentar conèixer la mobilitat quotidiana dels joves d'àrees rurals d'alta muntanya. Aquesta aproximació es fa a través d'un estudi de cas del municipi de Gósol (Alt Berguedà). L'objecte d'estudi del treball és identificar quines són les característiques de la mobilitat quotidiana dels joves del municipi i recollir les opinions dels joves en relació a l'impacte d'aquesta en els diferents àmbits de la seva vida.

Es parteix de la hipòtesi que la mobilitat quotidiana és un aspecte clau per als joves en la construcció dels seus projectes de vida i en l'accés a les oportunitats. Amb l'objectiu de recollir les opinions i donar veu als joves en relació a aquest aspecte s'ha utilitzat una metodologia qualitativa basada en entrevistes.

Sec al talús de la carretera.

El xofer canvia la roda

No estic bé del lloc d'on vinc.

No estic bé del lloc on vaig.

Per què miro el canvi de roda

Amb impaciència?

El canvi de roda

Bertolt Brech – Poemes i cançons (1960)

En aquest treball s'ha decidit adoptar la forma masculina per tal de facilitar-ne la lectura. Aquesta forma fa referència tan a homes com a dones.

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	5
BLOC I. CONTEXTUALITZACIÓ	7
1.1 El municipi de Gósol	
1.2 Els joves de Gósol	
1.3 Polítiques i serveis de joventut al municipi	
BLOC II. MARC TEÒRIC	11
BLOC III. LA MOBILITAT GEOGRÀFICA DELS JOVES D'AREES RURALS	
3.1 Metodologia i hipòtesis	16
3.1.1 Context de la recerca	
3.1.2 Hipòtesis i Objectius de recerca	
3.1.3 Qüestions metodològiques	
3.2 Anàlisi de les dades: la mobilitat dels joves d'àrees rurals d'alta muntanya.	
Estudi de cas: els joves de Gósol	16
3.2.1. La mobilitat dels joves de Gósol	
3.2.1.1 Raons de mobilitat	19
3.2.1.2 Mitjans de transport	22
3.2.1.3 Les percepcions i el gènere entorn de l'automobilitat	25
3.2.2 Més enllà de les raons per moure's: la mobilitat en relació a les oportunitats	
3.2.2.1 La mobilitat en relació a l'activitat laboral	29
3.2.2.2 La mobilitat en relació a la trajectòria educativa	32
3.2.2.3 La mobilitat i consum de serveis: el transport públic i els serveis	36
3.2.2.4 L'oci i el temps lliure	38
3.2.2.5 La mobilitat i la qualitat de vida	40
3.2.3 El desig de mobilitat? Expectatives de futur	41
BLOC IV. CONCLUSIONS	44
BLOC VI. BIBLIOGRAFIA	48
ANNEX	51

ÍNDEX DE TAULES I GRÀFICS

Taula 1. Població. Per grups d'edat. Catalunya, 2015	7
Taula 2. Motius de mobilitat segons sexe.	20
Taula 3. Distància recorreguda per motius de mobilitat.	21
Taula 4. Freqüència de desplaçaments segons sexe. Joves de 15 a 30 anys. Valors absoluts i percentatges (%). Catalunya, 2016	22
Taula 5. Vehicles per llar de residència segons sexe. Joves de 15 a 30 anys. Valors absoluts i percentatges (%). Catalunya, 2016	22
Taula 6. Mitjà de transport més utilitzat segons sexe. Joves de 15 a 30 anys. Valors absoluts i percentatges (%). Catalunya, 2016	23
Taula 7. Cost mensual dels desplaçaments segons sexe. Joves de 15 a 30 anys. Valors absoluts i percentatges (%). Catalunya, 2016	24
Gràfic 1. Motius de mobilitat. Joves de 16 a 30 anys. Valors absoluts. Catalunya, 2016	20
Gràfic 2. Motius de mobilitat. Joves de 16 a 30 anys. Valors absoluts. Catalunya, 2016	20
Gràfic 3. Edat d'obtenció del carnet de conduir segons sexe. Joves de 18 a 30 anys. Valors absoluts. Catalunya, 2016	22

1. Plantejament de la recerca

En el temps de les xarxes socials, les dades massives, les organitzacions transnacionals o el flux de mercaderies, la mobilitat sembla ser una peça comuna en fenòmens i processos d'arreu. Aturar-se a definir què és la mobilitat, per a què serveix, quines funcions té en les societats contemporànies permet posar llum sobre tants altres aspectes de la realitat social que ens envolta.

Poc a poc els estudis socials inicien la incorporació de la mobilitat com un element transversal en els seus estudis. Per què doncs no fer-ho quan ens acostem a la joventut?

Tradicionalment els estudis de mobilitat han estat un tema abordat per la geografia humana, des de metodologies quantitatives (nombre de desplaçaments, quilòmetres, temps invertit, etc.). Però les transformacions de les darreres dècades evidencien que la mobilitat és un aspecte el qual afecta a tot tipus d'individus i realitats i que per això, es revela clau a l'hora de conèixer qualsevol realitat social. D'aquesta manera, és interessant acostar-se a la realitat dels joves rurals a través de la seva mobilitat quotidiana. Com es mouen els joves rurals i quines són les implicacions d'aquest tipus de mobilitat?

La baixa densitat de població d'algunes àrees i els criteris de concentració de serveis així com la difícil orografia fan, per als joves d'àrees rurals, que la mobilitat esdevingui una qüestió rellevant de la seva quotidianitat. Recórrer 25 km per anar a l'institut, a la feina o gairebé 60km per a l'oficina d'ocupació?

La mobilitat quotidiana és un tema ampli i complex que s'aborda des de diferents disciplines de les ciències socials. Per això, la petita investigació que presentem a continuació procura respondre, motivada per la meua sorpresa i interès, quines són les característiques de la mobilitat dels joves d'àrees rurals, les estratègies dels joves davant d'aquesta realitat i les implicacions d'aquest model de mobilitat quotidiana.

Així doncs, la mobilitat dels joves en contextos rurals resulta un objecte d'estudi rellevant que cal ser atès des de les ciències socials i, concretament, els estudis de joventut. Aquest treball es presenta com una oportunitat d'indagar en aquesta realitat, comprendre el fenomen en un sentit ampli així com donar veu i recollir els testimonis dels joves implicats a través d'una aproximació qualitativa.

2. Qüestions inicials i hipòtesis de treball

L'inici d'aquesta investigació està emmarcat per les següents qüestions inicials:

- a) Quina és la influència de la mobilitat en les oportunitats dels joves d'àrees rurals?
- b) Quines són les característiques de la mobilitat dels joves d'àrees rurals?
- c) Quines opinions i percepcions tenen els joves d'àrees rurals sobre la seva mobilitat?

Els objectius de la recerca es concreten en el següents:

- Descriure i analitzar les opinions dels joves envers la seva mobilitat quotidiana
- Descriure les pautes de mobilitat (ocupacional i personal) dels joves
- Analitzar i valorar els impactes que les mobilitats quotidianes tenen en els diferents aspectes de la vida quotidiana dels joves d'àrees rurals
- Identificar si existeixen diferències en les mobilitats quotidianes per gèneres
- Suggestir aspectes rellevants sobre la mobilitat a l'hora de futures recerques sobre el col·lectiu jove d'àrees rurals semblants al cas estudiat

Aquestes qüestions inicials van generar dues hipòtesis que he intentat donar resposta al llarg de la recerca:

H1. La mobilitat quotidiana és un factor rellevant per a la construcció dels projectes de vida dels joves de Gósol

H2. El vehicle privat és un factor d'accessibilitat a les oportunitats per als joves d'àrees rurals.

3. Organització de la recerca

La informació recollida en aquesta recerca es presenta en quatre capítols. El primer d'aquests tracta de situar i contextualitzar la realitat del municipi i dels seus joves mentre que en el segon es desenvolupa el marc teòric en el que s'ubica la recerca. En el tercer capítol es dur a terme l'anàlisi i el tractament de les dades obtingudes a través de les entrevistes als joves. En la primera part del capítol es fa referència a la metodologia emprada, és a dir el marc metodològic, en que es concreta el context de la recerca; la recollida de dades i el tractament que se'n ha dut a terme i en la segona part presenta els resultats obtinguts al voltant de la mobilitat quotidiana dels joves de Gósol.

El darrer capítol de la recerca es recullen les reflexions finals. S'inclouen en forma de conclusions generals sorgides de la recerca exposada en els apartats anteriors i es formulen algunes noves preguntes sorgides al llarg de l'estudi. També s'inclou en darrer lloc un conjunt de d'annexos en els que hi apareixen les transcripcions de les entrevistes realitzades durant el treball de camp.

1.1 El municipi de Gósol

Gósol és un municipi de la comarca del Berguedà tot i que es troba limitant amb l'Alt Urgell. Aquesta particularitat geogràfica fa que el municipi correspongui administrativament a la Província de Lleida però que pertanyi al Consell Comarcal del Berguedà. Gósol és el cap municipal, aquest terme inclou el llogaret de Sorribes, també anomenat Sorribes de Gósol, i els antics llogarets de Bonner, Moripol i Vilacireres avui en dia deshabitats. Els municipi que l'envolten són Josa, Tuixén (pertanyents a l'Alt Urgell), Saldes i Fígols Vell (actualment despoblat i que pertany al terme municipal de Fígols).

Pel que fa a les comunicacions, s'hi pot arribar per la carretera que uneix Saldes i Gósol i enllaça amb l'Eix del Llobregat (C-16) per Guardiola de Berguedà, i per la carretera que passa per Josa i Tuixén, i enllaça amb la N-260 a la Seu d'Urgell. (VVAA, 2016).

Pel que fa a la seva composició demogràfica, segons el darrer padró municipal d'habitants (2015) Gósol compta amb 226 habitants, 131 homes i 95 dones d'entre 0 i més de 85 anys.¹ El municipi comparteix característiques amb tants altres municipis rurals com ara el sobreenviament de la població, una reduïda taxa de fecunditat i un despoblament progressiu del municipi. (Domínguez et al., 2010). A diferència d'altres zones rurals del país, donada les activitats econòmiques la zona de l'Alt Berguedà no ha estat un pol d'atracció de immigrants fruit de les darreres onades migratoris.

Pel que fa a l'activitat econòmica, el volum de l'activitat econòmica s'ubica en el sector terciari (hostaleria i restauració i allotjament rural), el qual es caracteritza per una forta estacionalitat, i en el sector primari (les explotacions ramaderes). Malgrat aquestes són les dues activitats econòmiques principals pràcticament tots els veïns desenvolupen més d'una activitat econòmica (pluriactivitat).

Pel que fa als serveis el municipi compta actualment amb una centre d'educació primària, servei de centre d'atenció primària (un metge i un infermer) dos dies a la setmana i la biblioteca escolar oberta a la resta dels veïns. Altres equipaments del municipi són una pista esportiva i unes piscines (obertes exclusivament a l'estiu).

Taula 1. Població. Per grups d'edat. Catalunya, 2015

De 0 a 14 anys	10
De 15 a 64 anys	157
De 65 a 84 anys	43
De 85 anys i més	16
Total	226

Font: Idescat a partir del padró municipal d'habitants 2015

¹ Convé destacar que durant els mesos d'hivern els habitants reals són menys ja que alguns veïns s'empadronen al municipi malgrat que al municipi hi tinguin la segona residència per accedir a alguns descomptes en el serveis. Alguns d'aquestes avantatges són, per exemple, descomptes en l'import del peatge del Túnel del Cadí o gratuïtat en les entrades a les pistes d'esquí de la Molina

A més a més es compta amb alguns serveis mòbils gestionats pel Consell Comarcal com són la deixalleria mòbil i un el bibliobús. En quant al transport públic durant el curs escolar un autobús de línia s'encarrega de cobrir la línia Gósol – Bagà diàriament (matí i tarda). De fet es tracta del bus escolar tot i que també desenvolupa servei d'autobús de línia. A l'estiu però, la freqüència és menor (3 dies a la setmana).

En quant a mobilitat destacar l'elevat nombre de vehicles de motor registrar en el municipi (125 turismes per a 226 habitants).

1.2 Els joves de Gósol

Actualment no disposem de dades desagregades per grups d'edat però les darreres dades disponibles (2009) a Gósol hi havia 39 joves entre 15 i 29 anys del municipi. Fruit de l'observació podem afirmar que el gruix dels joves es concentra en les franges d'edat 19-24 i 25-30 anys. (PCJ, 2009).

Els darrers anys el municipi ha viscut l'arribada de joves; diverses parelles de joves amb fills han decidit ubicar la seva residència a Gósol (responent a una crida des del consistori per mantenir l'escola oberta) mentre que parelles de joves del municipi han vingut a viure-hi.

Pel que fa al nivell d'estudis, els joves del municipi presenten una tendència força semblant a la resta de Catalunya, és a dir a l'expansió de les trajectòries educatives, amb el consegüent retard en la incorporació a la primera feina remunerada a temps complet. (Domínguez et al.) A més, hem pogut observar que malgrat un grup reduït dels joves del municipi compta amb menys dels estudis primaris, un grup força nombrós de joves assoleix un cicle formatiu de grau superior (CFGS) i en menor mesura, estudis universitaris. Generalment acompanyat de l'accés als estudis superiors els joves gosolans experimenten també una emancipació domiciliar (tot i que no econòmica) a l'Àrea Metropolitana de Barcelona aquells que decideixen anar a la universitat (Cerdanyola, Sabadell o Barcelona) o a ciutats mitjanes de l'interior del país aquells que es decideixen per formació professional (Vic, Ripoll, Solsona o Manresa).

En relació a l'ocupació les deficiències estructurals dels mercats de treballs rurals per oferir llocs de treball qualificats (Domínguez et al., 2010), juntament a l'alta presència de joves qualificats en aquests àmbits serien les causes que explicarien la poca inserció laboral dels joves en la comarca. Pocs dels joves amb estudis superiors aconseguix feina a la comarca (la majoria ho fa al Bages, Barcelonès o Vallès) i actualment només dues explotacions ramaderes són a càrrec de joves.

Destacar com la mineria (activitat tradicional de la comarca durant els darrers dos segles) segueix ocupant a alguns joves del municipi. Els alts sous² (tot i les dures condicions laborals) fan que la mina d'extracció de potassa de Sallent sigui una opció desitjable laboralment, tant per joves amb com sense estudis, ja que els permet mantenir la residència al municipi.

² Els joves entrevistats ens han explicat que els sous com a miners són aproximadament de 2.500 – 3.000 € mensuals.

Pel que fa als processos d'emancipació, hem observat com els joves de Gósol segueix de nou pautes molt semblants a les tendència dels joves catalans, és a dir, un retràs en l'edat d'emancipació respecte als anys anteriors. Degut a la manca de dades no podem dir si existeixen diferències entre gèneres pel que fa a l'edat d'emancipació.

Malgrat que la segona residència preval sobre la primera residència al municipi a partir de les entrevistes hem recollit que l'accés a l'habitatge no és detectat pels joves com un problema. De fet, el dinamisme en el mercat immobiliari (degut al turisme) possibilita una oferta d'habitatges a preus assumibles pels joves. Pel que fa al models de convivència que formen els joves la primera vegada que s'emancipen és en parella, aquest és clarament el tipus de llar majoritari entre els i les joves emancipades als diferents territoris del país (Porcel,2013).

En relació a la participació i l'associacionisme els joves de Gósol són un col·lectiu actiu en les diverses associacions del municipi. El cert és que el municipi té un teixit associatiu ric tenint tot i la baixa concentració de població. Així trobem presència dels joves en l'Associació de dones, el grup de caçadors o el grup local de l'ANC.

Tot i això l'única associació juvenil, l'Associació Juvenil de Gósol, s'encarrega exclusivament d'organitzar els actes de festa major i setmana santa, i està composada tant per joves de Gósol com per joves estiuencs al municipi.

1.3 Polítiques i serveis de joventut al municipi

En temes de polítiques de joventut, a l'ajuntament de Gósol li correspon el suport del Servei de Joventut del Consell Comarcal del Berguedà (durant l'any 2013 al Berguedà compten amb dos tècnics fixes comarcals o Oficina jove, un tècnic/a de joventut municipal i un tècnic compartit.³) que es troba ubicat a Berga.

Els recursos, polítiques i programes destinats a la joventut es troben recollits en el Pla Comarcal de Joventut (PCJ) 2013-2016 i s'articulen a través d'aquest i del Protocol d'Estratègia Comarcal en Joventut. Els objectius que es plantejaven el PECJ es despleguen en 7 dels 31 municipis que tenen Pla Local de Joventut (PLJ). La resta de municipis, entre ells Gósol, no comptem amb PLJ i tampoc formen part de cap pla mancomunat.

Els objectius principals que es plantejaven el PCJ són: (1) Reducció de l'atur juvenil, (2) Ajustament de l'oferta formativa post-obligatòria, (3) Millora de la mobilitat, a la vegada que de l'accés a la cultura i l'oci, (4) Donar eines i suport a les entitats juvenils per gestionar-se i garantir continuïtat, (5) Millora de les oportunitats per accedir a un habitatge i (6) Major accés als serveis d'informació i assessorament dirigit als joves. (Trepat. et al., 2013)

Tot i que Gósol no compta amb PLJ, està inclòs en el Pla de Dinamització Juvenil. No tenim constància en el moment de redacció d'aquest treball de quines són les accions que s'estan duent a terme en el si del Pla de Dinamització Juvenil.

³ "Com a dada resultant tenim que la càrrega mitjana de treball dels tècnics de joventut del Berguedà és de 2.147 joves per cadascun." (Trepat et al., 2013: 211)

A nivell comarcal pel que fa a l'oferta d'activitats hi trobem: les activitats culturals ofertes en l'àmbit nacional, les activitats de formació/educació d'àmbit comarcal i finalment, les activitats d'oci i lleure, també en un àmbit comarcal.

Altres serveis existents a la comarca, i que actuen únicament en aquest àmbit, són els dedicats a assessorar en matèria de formació i educació, de salut, d'ocupació i inserció laboral, d'informació general, d'empreses i d'emprenedoria.

Per a finalitzar l'anàlisi dels serveis, comentar que al Berguedà també hi ha un servei de participació ciutadana i un servei d'ajuts/subvencions. De tots aquests serveis oferts, aquells més demandats per les persones joves són, segons les darreres dades disponibles (2013) l'assessorament en matèria d'educació, la borsa de treball, dos serveis molt importants si tenim en compte el context econòmic actual de crisi i manca de feina a la comarca. (Trepà et al., 2013).

Tal i com es descrivia a la introducció el present treball intenta ser una aproximació des dels estudis de joventut a la mobilitat quotidiana, concretament dels joves d'àrees rurals. El següent apartat tracta de fer una aproximació teòrica als conceptes que treballem al llarg en la investigació (joventut, ruralitat i mobilitats quotidiana) i posar-los en relació.

Els joves rurals. Els conceptes de *joventut* i *rural*, no té ara per ara una definició única donades les diverses aproximacions i definicions empíriques que s'han realitzat al llarg de tots aquests anys (Domínguez et al., 2010). Alguns estudis com el de Vilaseca i Trepal (2013) o Domínguez et al, (2010) senyalaven que parlar de joves rurals és ara per ara més que un seguit de característiques socioeconòmiques, i que es tracta sobretot d'arrelament. Malgrat que la ruralitat se segueixi entenent en base a realitats econòmiques, ser rural "ha quedat limitat a la identitat i els discursos socials i ha considerat la ruralitat com una vocació: ser de poble" (Domínguez, et al., 2010: 15). Aquesta qüestió indentitària de la dimensió de joventut rural no és però, l'objecte d'aquesta investigació, la qual s'ha centrat en la mobilitat quotidiana dels joves rurals.

És per això que a entenem la joventut en un sentit més ampli, i per tant prenem la definició del PNJCat 2010-2020, en la qual és definida "com una etapa del cicle vital en què l'individu adquireix habilitats, instruments i recursos amb els quals haurà d'afrontar la resta de la seva vida" (Piédrola i Fabra, 2011).

Malgrat això, a l'hora de tractar-se d'un treball al voltant de la joventut rural, hem de reivindicar que tradicionalment els estudis joventut s'ha centrat en explicar i comprendre la joventut urbana i les subcultures juvenils i que, no és fins els anys vuitanta en que s'inicien els treballs que posen l'accent sobre les particularitats que distingeixen els joves rurals (Garcia Bartolomé, 2005 en Domínguez et. al, 2010). Domínguez et al. (2010) expliquen com l'interès creixent per l'espai rural incorpora al seu discurs la necessitat de rejuenir aquestes àrees i per aquest motiu tracta amb un especial atenció i interès el col·lectiu jove. En la mateixa línia que les polítiques d'intervenció se centraren en lluita contra l'impacte de l'envelliment del camp (amb programes de foment a l'associacionisme i la formació de professionals agraris) la investigació se centrà en aquesta mateixa perspectiva. Però des de finals dels anys noranta, la necessitat d'aprofundir en el coneixement de les societats rurals i, per extensió la joventut rurals, el camp de la investigació s'ha ubicat l'adopció d'un enfocament integral perspectiva integral que va més lluny de l'estricament agrari (Vilaseca i Trepal, 2013). Aquesta nova perspectiva té en compte la intervenció transversal de tots els nivells administratius i a l'hora inclou mètodes de recerca més participatius. Així en el cas català destaquen els treballs sobre joves i món rural realitzats per Domínguez et. al (2010) i Vilaseca i Trepal (2013).

Així, ens preguntem què entenem per contextos rurals? Ja fa dècades les societats rurals catalanes, espanyoles i comunitàries travessen per un seguit de canvis econòmics, culturals i

socials que han situat el concepte de ruralitat més enllà del tradicional enfoc dicotòmic que oposava camp i ciutat (Lefevre, 1971, Garcia Bartolomé, 1991). Aquests autors no volen dir que el camp hagi desaparegut sinó que davant els canvis econòmics, la manera de producció rurals i les formes de vida han viscut processos d'adaptació que han portat a aquests territoris a adoptar formes de vida més urbanes. Concretament es parla de la coexistència de dues realitats des d'un punt de vista econòmic, social i territorial. "La coexistència d'ambdós contextos té en compte les demandes mútues: el món urbà demana al rural un territori multifuncional, un paisatge harmònic i una construcció tradicional que conservi els espais d'esbarjo, i el món rural demana a l'urbà el reconeixement de la conservació dels espais rurals i la possibilitat de mantenir-los" (Domínguez et. al, 2010: 15). Així, se segueix entenent la ruralitat des de la idea de la subsistència econòmica (emmirallada en contextos urbans). Es tracta d'una ruralitat que es concep urbana a partir d'una societat de serveis generalitzats de base urbana (Aldomà, 2006 en Domínguez et al, 2010). D'aquesta manera, algunes aproximacions actuals defensen la necessitat de repensar aquesta concepció, un tant simplista, doncs la realitat del territori català evidencia que existeixen ciutats intermèdies que actuen com a nuclis de serveis i d'activitat econòmica (Domínguez et al, 2010). De fet, trobem que a Catalunya conviuen entorns rurals diferents; per una banda petits pobles dormitori, sorgits les darreres dècades, propers a les capitals de comarca i per altra, nuclis aïllats i protagonistes de processos de despoblament (Domínguez et al, 2010). És en aquests segons que se centra la nostra recerca.

Tot i això, estudis com els que senyalàvem posen de manifest que l'estructura territorial i l'essència rural no desapareixen (Porcel, 2013). De fet, l'Enquesta Catalana de la Joventut 2012 (ECJ 2012) reflectia com aquest caràcter de ruralitat-urbanitat té impacte en a els diferents àmbits de la joventut.

Per tot això, que en aquest estudi entenem per *joves rurals* entenem aquella població que compren l'edat entre els 15 i els 30 anys⁴ i que de permanent viuen o que donats als lligams familiars resideixen intermitentment en zones escassament poblades. Les zones escassament poblades, prenent la definició utilitzada en l'ECJ 2012 serien "el conjunt contigu de municipis que no formen part ni d'una zona densament poblada, ni d'una zona intermèdia i que, per tant, tenen un marcat caràcter rural". (Serracant et al., 2013: 317).

Joves rurals i mobilitat quotidiana. Les darreres aproximacions als joves rurals apunten la necessitat de desenvolupar noves mirades que recullin altres aspectes de l'entorn rural, com ara l'experiència social i humana de viure-hi. En aquest sentit, un estudi al voltant de la mobilitat permet posar de manifest en altres consideracions dels joves rurals més enllà de la mirada economicista.

⁴ Tot i que els estudis de joventut agafen la població compresa entre els 15 i 29 anys en l'apartat de metodologia s'explica la necessitat d'incloure els joves de 30 anys en l'estudi.

Per altra banda, tal i com ja hem vist, la sostenibilitat (econòmica, demogràfica, mediambiental), és ara per ara una de les prioritats de les institucions estatals i comunitàries pel que fa a les àrees rurals. Doncs bé, creiem que sota el paraigües de la sostenibilitat, pren sentit l'aproximació a les realitats dels joves rurals des del l'impacte que exerceixen les *noves mobilitats* característiques dels darrers anys (Sheller i Urry, 2005; Urry, 2006; Cresswell, 2002; Oliva, 2010). Per què no acostar-nos a la joventut entenent com la mobilitat configura les realitats quotidianes dels joves?

Els autors del que s'ha conegut com el paradigma de *noves mobilitats*⁵, posen l'èmfasi en la centralitat de la mobilitat com a fenomen global. D'aquesta manera des de les guerres a l'Orient Mitjà fins als problemes d'obesitats a causa del menjar ràpid, les xarxes socials o les onades de refugiats revelen la centralitat el tema de la mobilitat en els nostres dies (Sheller i Urry, 2005). També és el cas dels joves rurals.

Els darrers anys les diferents disciplines de les Ciències Socials semblen estar fent aquest *gir de la mobilitat*, relacionant les diferents formes de transport amb els complexos patrons d'experiència social que s'estan desenvolupant a través de les comunicacions i la distància. Perquè no també des dels estudis de joventut, i concretament quan parlem de joves rurals?

Veiem doncs, com donades les pautes d'automobilitat rurals actuals la diversificació d'activitats econòmiques, les migracions o l'impacte de les noves tecnologies representen només oportunitats per als municipis rurals però també moltes incerteses. Estudis com el de Camarero et al. (2009) senyalen la desigualtat en l'accessibilitat a les oportunitats o serveis estretament lligat a mancances en la mobilitat. Autors com Oliva (2006) mostren com l'arrelament rurals dels joves (i les dones) i per tant la sostenibilitat social apareix estretament lligat a l'extinció del model hegemònic de transport (a través de l'automòbil privat). Cada vegades més normalitzada com un recurs imprescindible, la mobilitat quotidiana obre una important reflexió sobre les desigualtats socials i les condicions de la ciutadania en les societats modernes (Urry, 2004; Kaufman et al. 2004 en Oliva, 2006).

El cert és que els darrers vint anys els estudis de mobilitat han abandonat els tradicionals enfocaments excessivament simplificats centrats en els desplaçaments pendulars (casa-feina-casa), estretament lligats al model de mobilitat hegemònic (l'automobilitat) i monofocals en quant als subjectes d'estudis. Les noves perspectives posen atenció en la pluralitat de demandes i necessitats (oci, feina, família, etc.) i expressen l'ús diari dels transports (Miralles-Guasch, et. al, 2015). En el seu article Urry i Sheller (2005) parlen del tradicional *sedentarisme* dels estudis socials en detriment d'un anàlisi més inclusius que permeten obrir la mirada cap a unes mobilitats que incorporin en els anàlisis sentiments, connexions en xarxa o l'impacte de les noves tecnologies en la creació de sistemes híbrids de mobilitat. Justament les *noves mobilitats* entren a contemplar mitjans de transport fins aleshores desconsiderats (que en certa

⁵ Per exemple, Oliva (2006) senyala a Kaufmann, 2004; Sheller, 2003; Urry, 2000; Ahmed et al, 2003 o Verstraete i Cresswell, 2002.

manera permeten una aproximació més racional entre les capacitats d'agència i estructura); el caminar, el bus, el compartir cotxe, etc. "Així mateix, el fenomen de la mobilitat es desplaça de la dimensió individual a la col·lectiva de manera que caracteritza les condicions de vida dels diferents grups socials" (Miralles-Guasch, et. al, 2015: 1). "Les nostres representacions de les mobilitats actuals amaguen una poderosa il·lusió de la capacitat de l'ésser humà per actuar i manipular el seu món quotidià" (Oliva, 2006: 144). Així, s'ha evidenciat la importància de contextualitzar socialment l'anàlisi de la mobilitat quotidiana més enllà d'entendre'l com un moviment abstracte (Oliva, 2006). Resulta difícil sinó entendre com s'elaboren les estratègies en la mobilitat quotidiana sense anar més enllà del viatge, i no posant-la en relació amb les subcultures generacionals, de gènere, de classe o ètniques.

Es per tot això, que més enllà del moviment i els desplaçaments, entenem la mobilitat com:

"La suma d'una combinació de recursos (automòbil, accés a les xarxes socials, a la informació, etc.) una sèrie de destreses o habilitats (per exemple conduir), un capital que pot incrementar-se o reduir-se (per exemple amb l'edat o els canvis residencials) o també transformar-se e intercanviar-se per altres capitals (per exemple accedint a mercats de treball extralocals) " (Oliva, 2006: 151)

Per exemple, des de la geografia humana han posat l'accent en la relació de les dones amb els transports (Pickup, 1988; Rosenboom, 1993; Miralles-Guasch i Martínez, 2012) o als grups inmobilitats (ancians, joves, immigrants, etc.) (Cebollada, 2006). De fet l'estudi de la mobilitat quotidiana ha anat incorporant mica en mica aquestes variables d'anàlisi per convertir-la cap a un estudi més comprensiu. "De fet, aquest autors han reflexionat sobre el caràcter estructural de l'espai en relació amb la realitat social apel·lant especialment a la incidència de les constriccions espai-temporals a les relacions i a les pràctiques socials" (Porcel, 2013: 315). Així, per comprensiu en referim a un estudi de la mobilitat quotidiana que sigui capaç d'entendre com es legitimen en funció de l'*habitus* de Bourdieu els deures quotidians i les solidaritats intergeneracionals. Entendre que el territori - i la mobilitat quotidiana - actua com a generador d'oportunitats i que així és un factor que condiciona (entre d'altres) la transició cap a l'adulthood. Partint d'aquesta idea, posteriorment, altres autors s'han centrat més a reflexionar en profunditat sobre el caràcter estructurant de l'espai amb relació a la realitat.

En aquesta línia, i tal i com hem apuntat en les línies anteriors davant la importància del vehicle privat en els contextos rurals i el caire d'estudi al voltant dels transports que es presenta, el darrer concepte que volem treballar és de l'*automobilitat*. El concepte d'automobilitat fa referència a la possibilitat de desplaçar-se en vehicles de motor. Per Urry (2004), la mobilitat actual es troba basada en el vehicle privat, i fa que aquest sigui el mitjà de transport més eficaç. L'autor evidencia com la comprensió que fem de l'espai-temps (facilitat pels mitjans de comunicació i transport) és socialment organitzada i per tant, parlem d'un *sistema d'automobilitat*. El que ens interessa però, és que donat aquest sistema, l'automobilitat, no només prediposa la mobilitat eficaç en vehicle privat, sinó que també garanteix la immobilitat

d'alguns col·lectius o la concentració d'infraestructures perquè d'altres es moguin. "La naturalesa sociopolítica de la mobilitat és així també el resultat de la dominació d'uns valors sobre els altres" (Oliva, 2006). Però en tant que aquesta dominació, la mobilitat esdevé també l'instrument necessari per a la socialització i la participació pública característiques de les societats actuals en que els individus combinen diferent rols i papers. (Sheller i Urry, 2005).

3.1 Metodologia i hipòtesis

3.1.1. Context de la recerca

Tal i com ja hem descrit breument en la introducció aquesta recerca sorgeix de la inquietud personal per a conèixer la realitat de la joventut d'àrees rurals. Així, davant l'encàrrec del treball final de màster aquest interès s'ha afinat en forma d'aproximació a la mobilitat quotidiana d'aquests joves.

Hom és conscient que el camp català és un territori caracteritzat pel sobrenvelliment i la baixa densitat de població, fet que ha estat abordat des de les institucions amb criteris de concentració de serveis. Podríem abordar-ne diferents aspectes, però en relació a la mobilitat veiem que les xarxes de transport públic en són deficientes i poc útils per als habitants de la zona. Semblava a primera vista un possible factor d'exclusió social; com s'ho fan els joves per moure's? quines conseqüències té en les oportunitats en les transicions cap al món adult? De fet, les desigualtats territorials de Catalunya són un fet que ha quedat palès en diferents estudis, també al voltant de la joventut.

És per tot això que en l'inici d'aquesta investigació està emmarcat per les següents qüestions inicials:

- a) Quina és la influència de la mobilitat en les oportunitats dels joves d'àrees rurals?
- b) Quines són les característiques de la mobilitat dels joves d'àrees rurals?
- c) Quines opinions i percepcions tenen els joves d'àrees rurals sobre la seva mobilitat?

3.1.2. Objectius i hipòtesis de la recerca

Els objectius de la recerca es concreten en els 5 objectius següents:

1. Descriure i analitzar les opinions dels joves envers la seva mobilitat quotidiana
2. Descriure les pautes de mobilitat (ocupacional i personal) dels joves
3. Analitzar i valorar els impactes que les mobilitats quotidianes tenen en els diferents aspectes de la vida quotidiana dels joves d'àrees rurals
4. Identificar si existeixen diferències en les mobilitats quotidianes per gèneres
5. Suggerir aspectes rellevants sobre la mobilitat a l'hora de futures recerques sobre el col·lectiu joves d'àrees rurals semblants al cas estudiat

Aquestes qüestions inicials van generar dues hipòtesis que he intentat donar resposta al llarg de la recerca.

H1. La mobilitat quotidiana és un factor rellevant per a la construcció dels projectes de vida dels joves de Gósol

H2. El vehicle privat és un factor d'accessibilitat a les oportunitats per als joves d'àrees rurals.

3.1.3 Qüestions metodològiques

Tot i que tradicionalment els estudis de mobilitat quotidiana i de planificació dels transports s'han dut a terme des d'una vessant quantitativa en la que se centrava l'anàlisi en la mesura de les distàncies de desplaçament, temps de recorregut, nombre de passatgers per mitja de transport, etc, recents estudis han començat a abordar-la d'una perspectiva més qualitativa. Les *noves mobilitats* han situat l'individu en el centre de la anàlisi fet que a permès, entre altres, l'acostament i la visibilització d'aspectes més subjectius dels actors. De fet és la voluntat de donar veu i veure les conseqüències d'exclusió i la reproducció de l'estructura social en els models de mobilitat porta a donar veu als col·lectius tradicionalment exclosos. És per aquest motiu que aquesta recerca s'ha treballat des d'una perspectiva qualitativa.

Les experiències d'investigacions qualitatives s'han anat consolidant en les diverses disciplines de les Ciències Socials. És per això que la pràctica de la recerca qualitativa s'ha anat desenvolupant de forma diferent en cada una de les disciplines tant pel que fa a la seva vessant tant teòrica com metodològica. (Sanz, 2011). La metodologia qualitativa comprèn les diferents tècniques de producció de dades no numèriques (entrevistes o grups de discussió) i la seva anàlisi. Així, tal i com expliquen Penalva i Mateo (2006) la utilització d'una perspectiva qualitativa ens permet mitjançant el llenguatge enfocar la investigació sobre les qüestions subjectives com són els sentiments, les representacions simbòliques, etc, i que podem accedir a través d'una acostament a l'objecte d'estudi (Penalva i Mateo, 2006).

Disseny de la recerca

És per això, que per aquesta recerca s'ha treballat des de l'anàlisi documental i a través d'entrevistes qualitatives amb els joves del municipi escollit.

En opinió de Vallès (1998), tant els modes d'indagació etnogràfics com els biogràfics han format part consustancial de la naturalesa de les entrevistes qualitatives des de l'inici. En altres paraules, l'entrevista etnogràfica (això és, les formes de conversa llegades a l'estudi de cassos etnogràfics, el treball de camp qualitatiu) i d'entrevista biogràfica (les formes d'entrevista relacionades on l'estudi de cas biogràfic, les històries de vida, els relats biogràfics de qualsevol tipus), (Valles, 1998).

Eines: l'entrevista qualitativa.

L'eina metodològica emprada ha estat l'entrevista estructurada. Aquesta consisteix en obtenir informació de manera oral d'un subjecte estudiat per part de l'investigador a través de preguntes prèviament elaborades que guien i vertebreren el discurs. En aquest cas, s'ha combinat amb elements de l'entrevista semiestructurada. Per tant, s'ha deixat a l'interlocutor retornar sobre temes considerats rellevants amb un format més propi d'una conversa cara a cara. D'aquesta manera, és possible incidir en temàtiques i fer aclariments per tal de

complementar les dades. Segons Russell (1995), l'idea és controlar l'*input* que suscita les respostes de cada informant de manera que l'*output* pugui ser comparat fiablement.

En aquest sentit, si ve de manera modesta, he procurat fer una aproximació a través de l'entrevista en profunditat anteriorment detallada que, mitjançant preguntes tancades i obertes de manera estructurada, combinant amb elements més propis d'una conversa (és a dir, deixant al interlocutor explicar-se i anant conduint i guiant el seu discurs), he procurat capturar elements del seu passat (és a dir, reconstrucció biogràfica) com els factors claus o considerats rellevants pel subjecte que articulen el seu present. D'aquesta manera, he pogut esbrinar tant el passat com el present del subjecte estudiat i les característiques del desenvolupament de la seva vida i quotidianitat.

Disseny de la recerca.

La recerca s'ha dividit en tres fases; la primera fase s'orientà a l'elaboració de les hipòtesis i els objectius de la recerca així com a la construcció del marc teòric que la ubiqués. La segona fase es realitzà el treball de camp i en la tercera s'analitzaren les dades obtingudes i es redactaren els resultats.

Pel que fa a la selecció de la mostra es va tenir en compte que els joves visquessin actualment al municipi (bé fos encara en la llar d'origen o ja, la llar pròpia) o que almenys un dels seus progenitors visqués al municipi. A més a més, en el cas d'aquest segon grup es va tenir en compte que vingués al poble almenys dos vegades al mes. En darrer lloc, es considerà com a joves tots aquells que tinguessin unes edats compreses entre 15 i 30 anys.

D'aquesta manera, la mostra quedà formada per 17 individus, 9 dels quals són dones i 8 homes. o ha estat possible recollir joves entre aquestes edats per a aquest treball.

Tot i que entre els criteris de selecció s'inclouïa la franja d'edat de 15 a 19 anys ha estat impossible entrevistar a dos dels joves dels tres joves (menors d'edat) que la formen. Ja en aquest punt del treball es posa de manifest l'envelliment de les àrees rurals.

D'aquesta manera, 8 dels joves entrevistats se situen entre a la franja d'edat de 20 a 24 anys i els 9 restants ho fan per la franja dels 25 als 30 anys. En el primer grup d'edat (20 a 24 anys) hi trobem 4 dones i 4 homes, mentre que en el segon grup (26 a 30 anys) hi ha 5 dones i 4 homes.

Es dissenyaren dos qüestionaris, un per als joves que viuen a Gósol durant tot l'any, i l'altre per als joves que tenen la seva residència durant el curs fora del municipi. Tot i això, els dos qüestionaris estaven formats per quatre blocs de preguntes: (1) presentació del entrevistat, (2) idees sobre Gósol (bloc que no s'ha explotat en aquesta recerca), (3) trajectòria laboral i escolar i (4) expectatives de futur.

El desenvolupament del treball de camp va tenir lloc durant els darreres setmanes de maig i primeres de juny. Totes les entrevistes van ser presencials i es va deixar a escollir als

entrevistats el lloc de trobada, els quals la majoria van preferir Gósol tot i que dues entrevistes es van realitzar a Barcelona i a Sant Quirze del Vallès. Abans de començar la conversa es demanà als entrevistats el seu consentiment per a ésser enregistrats en àudio i en vídeo. Convé senyalar que les meves vinculacions personals amb el municipi i les relacions d'amistat amb alguns dels joves entrevistats han estat una característica a l'hora de contactar i amb els informants i desenvolupar les entrevistes.

El tractament de dades. Pel que fa al tractament de les dades obtingudes a partir de les entrevistes en primer lloc s'ha dut a terme la transcripció de les gravacions sonores obtingudes en les entrevistes amb els joves. Una limitació a l'hora de transcriure ha estat la dificultat de plasmar els silencis i les expressions corporals que els joves feien durant les entrevistes i que també són una mostra de les seves opinions. Seguidament, s'han convertit en dades numèriques algunes de les informacions per tal de facilitar-ne el tractament i l'anàlisi.

3.2 Anàlisi de les dades

3.2.1 La mobilitat quotidiana dels joves de Gósol

En aquest primer apartat es pretén identificar quines són les característiques de la mobilitat dels joves entrevistats. Per tal de dur a terme aquesta radiografia hem tractat d'identificar quins són els motius, els mitjans de transport, la freqüència i els costos del tipus de mobilitat dels joves entrevistats. Hem procurat fixar-nos en si existeixen diferències entre els gèneres ja la mobilitat era una dels aspectes en que tradicionalment s'expressaven majors desigualtats, especialment en els entorns rurals.

3.2.1.1 Raons de mobilitat

Una de les classificacions més habituals a l'hora d'abordar la mobilitat és a través dels motius de desplaçament. Així, trobaríem (1) la mobilitat ocupacional (realitzada per motius de treball o per estudis, que acostuma a ser una mobilitat estructural i regular), (2) la mobilitat personal (realitzada per motius d'oci, gestions, consum, tenir cura d'altres persones, etc.), que acostuma a ser més irregular que l'anterior; i finalment (3) la tornada a casa (la tornada al lloc d'origen). (Porcel, 2013; Miralles-Guasch, 2011).

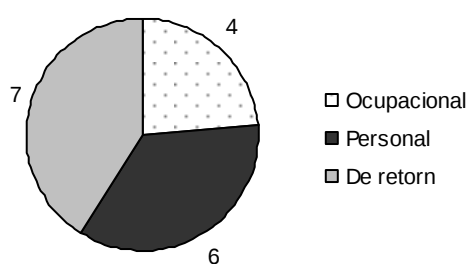
En aquesta primera aproximació per conèixer la mobilitat dels joves d'àrees rurals d'alta muntanya veiem que la majoria dels joves de Gósol presenta una mobilitat de retorn (7 dels 17 entrevistats). La mobilitat de retorn és caracteritzada sobretot pel retorn a casa de joves que estan estudiant fora de la comarca (estudis universitaris o formació professional) o bé per aquells que s'han emancipat fora del municipi i tornen sovint els caps de setmana a veure la família i els amics.

La mobilitat ocupacional i personal són les menys representatives, ja que només recullen 4 i 6 dels entrevistats corresponentment. Destacar que dels 4 entrevistats amb desplaçament ocupacional, 2 treballen fora del municipi mentre que 2 venen a treballar a Gósol.

Per altra banda, pel que fa a la mobilitat personal hi hem considerat els joves que treballen i viuen al municipi, i que per tant els seus desplaçaments són sobretot de caràcter personal. Destacar que resulta una mica difícil col·locar els joves que tenen com a principal ocupació en el sector agrícola ja que donades les dificultats que presenta el sector els joves sovint ho combinen amb altres feines que acostumen a ser fora del municipi.

Si ens fixem en la distribució per gènere observem que els tipus de mobilitat d'ambdós gèneres són força semblant (la majoria de casos corresponen a la mobilitat de retorn) tot i que hi destaca una major mobilitat ocupacional femenina.

Gràfic 1. Motius de mobilitat. Joves de 15 a 30 anys. Valors absoluts. Catalunya, 2016

Font: Elaboració pròpia

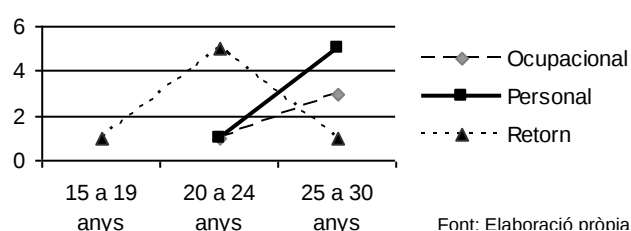
Taula 2. Motius de mobilitat segons sexe. Joves de 19 a 30 anys. Valors absoluts i percentatges (%). Catalunya, 2016

Tipus de mobilitat		Freq.	%
Home	Ocupacional	1	13%
	Personal	3	38%
	De retorn	4	50%
Total		8	100%
Dona	Ocupacional	3	33%
	Personal	3	33%
	De retorn	3	33%
Total		9	100%

Font: Elaboració pròpia

Alhora, també observem que hi ha un clar efecte del cicle de vida (gràfic 2) doncs les franges 15-19 i 20-24 anys es concentren la majoria del desplaçaments de retorn, és a dir, els joves que estudien fora i tornen a la llar familiar els caps de setmana. Així, conforme avança l'edat veiem la majoria dels joves es concentra en les categories ocupacional i personal. Paral·lelament veiem com la tendència de la mobilitat pendular (casa-estudis-casa) va disminuint a mesura que avança l'edat, per donar pas a un model de mobilitat en forma de núvol en el que s'incorporen noves destinacions per motius personals i laborals (Porcel, 2013).

Gràfic 2. Motius de mobilitat per edat. Joves de 15 a 30 anys. Valors absoluts. Catalunya, 2016

Font: Elaboració pròpia

Així doncs, aquesta primera classificació de la mobilitat dels joves ens revela ja alguns dels aspectes propis com ara les característiques d'autocontenció del municipi o la incidència del nivell de formació, oci o ocupació en la mobilitat quotidiana dels joves. En

aquest sentit, es comença a visualitzar la influència del lloc de residència dels joves en les seves pautes de mobilitat, ja que l'estructura territorial i els usos que realitza la població de l'espai són diferents, depenent del grau d'interdependència i d'integració intermunicipal que es produeix a cada territori (Porcel, 2013).

Tot i la classificació anterior hem de prendre en consideració que aquesta informació ens mostra una realitat estàtica que té en compte com a primer criteri l'activitat econòmica dels joves. No obstant, els joves de Gósol es mouen amunt i avall en les diverses facetes de la seva quotidianitat i, per tant, present models híbrids de mobilitat. Tant es mouen per accedir a la feina com per anar a comprar, veure els amics o tornar a casa als pares. Si bé és cert que cal reconèixer les limitacions d'aquesta classificació, aquests tres tipus de mobilitat superen l'antiga dicotomia entre mobilitat obligada i no obligada, i es centren més a copsar les motivacions dels desplaçaments (Miralles-Guasch, 1997 i 2010 en Porcel, 2013).

Un altre dels aspectes que tradicionalment els estudis de mobilitat tenen en compte és el temps que s'inverteix en aquest desplaçament. En el nostre cas no hem demanat sobre el temps invertit en el desplaçament, sinó que a partir de les entrevistes hem pogut veure la distància recorreguda. Tal i com mostra la taula 3⁶, veiem que la majoria dels joves recorre més de 40 km per accedir al municipi des de la feina o des del centre d'estudis.⁷

Pel que fa la freqüència en que es realitzen aquest desplaçaments (taula 4) veiem s'adeqüen al tipus de mobilitat anterior; la majoria dels casos per tots dos gèneres es desplaça cap al municipi *Cada cap de setmana o Dos o tres vegades al mes* responen a la mobilitat de retorn.

Taula 3. Distància recorreguda per motius de mobilitat. Quilòmetres. Joves de 15 a 30 anys. Catalunya, 2016

Mobilitat Ocupacional			Mobilitat Personal			Mobilitat de retorn		
Origen	Destí	Distància	Origen	Destí	Distància	Origen	Destí	Distància
Gósol	Berga	41 Km	Gósol	-	-	Barcelona	Gósol	147 Km
Gósol	Salades	9 Km	Gósol	-	-	Navàs	Gósol	65 Km
Barcelona	Gósol	147 Km	Gósol	-	-	Rubí	Gósol	122 Km
Solsona	Gósol	83 Km	Gósol	-	-	Berga	Gósol	41 Km
			Gósol	-	-	Ripoll	Gósol	62 Km
			Gósol	-	-	Ripoll	Gósol	62 Km
			-	-	-	Barcelona	Gósol	147 Km

Font: Elaboració pròpia

⁶ Vegeu annex 2

⁷ En el cas dels joves que hem classificat com a mobilitat personal no ens ha estat possible fixar quina és la distància que habitualment solen recorre ja que s'hi inclouen diferents destins en funció de l'activitat concreta que realitzin (oci, accés als serveis, etc). En altres parts del treball però, tractem de dibuixar quins són els desplaçaments que malgrat treballar al municipi els joves realitzen.

Taula 4. Freqüència de desplaçaments segons sexe. Joves de 15 a 30 anys. Valors absoluts i percentatges (%). Catalunya, 2016

	Freqüència dels desplaçaments	Freq.	%
Home	Diari	1	13%
	Un o dos cops per setmana	3	38%
	Cada cap de setmana	2	25%
	Dos o tres vegades al mes	2	25%
	<i>Total</i>	8	100%
Dona	Diari	1	11%
	Un o dos cops per setmana	2	22%
	Cada cap de setmana	3	33%
	Dos o tres vegades al mes	3	33%
	<i>Total</i>	9	100%

Font: Elaboració pròpia

3.2.1.2 Mitjans de transport

Un segon aspecte interessant al abordar la mobilitat que realitzen els joves és fixar-nos en el mitjà de transport que utilitzen habitualment en els seus desplaçaments. Si ens fixem en el mitjà de transport més utilitzat veiem que és en tots els casos el cotxe. Tot i que alguns entrevistats expliquen utilitzar altres mitjans de transport com ara el tractor o la moto, expliquen el seu ús és força secundari comparat amb el del cotxe.

Tradicionalment els estudis de mobilitat s'han limitat a comptabilitzar els quilòmetres recorreguts posant èmfasi així l'ús del cotxe com a mitjà de transport per excel·lència. D'aquesta manera se solia invisibilitzar tots aquells col·lectius que no hi tenien accés (tradicionalment les dones, la gent gran, els joves i el immigrants) i les seves formes de moure's (a peu, en bicicleta, en transport públic, etc.) Des del paradigma de la sostenibilitat es dona veu a altres formes de mobilitat més properes, amb menys impactes mediambientals, més enllà dels tradicionals models masculins (Guasch-Miralles, 2010).

Taula 5. Vehicles per llar de residència segons sexe. Joves de 15 a 30 anys. Valors absoluts i percentatges (%). Catalunya, 2016

Vehicles per residència	Home		Dona	
	Freq.	%	Freq.	%
Un cotxe per tots els membres de la llar	-	-	2	22,2%
Un cotxe per cada membre de la llar	3	37,5%	3	33,3%
Un cotxe per cada membre de la llar i una moto	1	12,5%	-	-
Un cotxe per tots els membres i un 4x4	-	-	1	11,1%
Un cotxe per cada membre i un 4X4	2	25%	2	22,2%
Un cotxe per cada membre, un 4x4 i una furgoneta	-	-	1	11,1%
Un cotxe per cada membre, un 4x4 i un tractor	2	25%	-	-
<i>Total</i>	8	100%	9	100%

Font: Elaboració pròpia

Doncs bé, tot i tenint la voluntat de comptabilitzar altres tipus de desplaçaments més enllà dels que es realitzen amb cotxe, tal i com indicàvem els joves entrevistats no han parlat d'altres mitjans de transport que no fossin vehicles motoritzats. Només dos dels joves fan referència a transport no motoritzats quan parlen del seus desplaçaments quotidians

Jo les cames i el taxista (riu, mirant al seu marit). No tinc carnet (S1, 27 anys)

Pues el cotxe quan treballo cada dia, a peu cada dia....cada dia. (S2, 28 anys)

Taula 6. Mitjà de transport més utilitzat segons sexe. Joves de 15 a 30 anys. Valors absoluts i percentatges (%). Catalunya, 2016

Mitjà de transport	Freq.	%
Cotxe propi	7	88%
Compartir cotxe	1	13%
Home Transport públic	-	0%
Altres	-	0%
Total	8	100%
Cotxe propi	7	78%
Compartir cotxe	2	22%
Dona Transport públic	-	0%
Altres	-	0%
Total	9	100%

Font: Elaboració pròpia

És per això, que malgrat volem tenir en compte altres tipus de transport ens centrarem i considerarem d'ara en endavant el vehicle de motor com a únic mitjà de transport utilitzat pels joves.

A més, si ens fixem en la titularitat dels vehicles utilitzats, pràcticament tots els joves entrevistats utilitza el vehicle privat (propi o bé de la família) per a moure's en el seu dia a dia. Podem afirmar doncs que la mobilitat es caracteritza també per un ús intensiu del vehicle privat (taula 6).

Veiem com només 3 dels 17 entrevistats comparteix cotxe per als seus desplaçaments quotidians (2 noies i 1 noi) tot i que les 2 joves ho fa ja que no disposen de carnet de conduir i per tant requereixen algú els acompanyi, especialment d'algun membre de la família o de l'entorn més proper, en els desplaçaments fora del municipi. Sorprenentment, només 1 dels joves explicava com a vegades havia utilitzat plataformes o serveis que faciliten compartir el viatge:

Si he de pujar primer de tot intento veure si hi ha alguna persona que ha de pujar, per intentar compartir cotxe. A vegades hi ha estudiants que pugen cap allà, a vegades hi ha amics del poble i així aprofitem el viatge i com a últim recurs hi ha el bus. I sinó, alguna vegada he fet un Blablacar fins a Guardiola. (S8, 20 anys)

Veiem doncs, que, a més a més de realitzar-se exclusivament en vehicle privat, els joves ho fan de manera individual i poques vegades solen compartir en els desplaçaments quotidians. Per tant, podem dir que l'ocupació dels vehicles és baixa. Existeix doncs una atomització més gran de les rutes, per la baixa densitat de població, però també s'observa una mancança d'un sistema de transport públic eficaç que obliga a utilitzar més el transport privat (Trulla i Pallarès-Blanch, 2006), tal i com és característic de les zones d'alta muntanya.

D'aquesta manera l'automobilitat, és a dir, la mobilitat basada en el vehicle de motor (generalment el cotxe), és la peça clau per a comprendre el mode de desplaçament dels joves d'àrees rurals (Camarero et al., 2009). La possibilitat de tenir un cotxe o la possibilitat de disposar-ne esdevé una peça central per a comprendre la mobilitat i les seves conseqüències per a joves d'àrees rurals com l'estudiada.

Tal i com veurem més endavant veiem com en aquest cas l'automobilitat transcendeix en certa manera el seu caràcter instrumental de connexió entre municipis o espais distants i esdevé un facilitador d'accions (ja que permet moure's pel territori de manera ràpida i flexible) i a l'hora en un limitador (doncs obliga a l'organització dels temps i de l'espai en funció de l'ús exclusiu del vehicle privat) (Camarero et al., 2009). Val a dir però, que els joves són un dels sectors amb major automobilitat en els entorns rurals ja que comptem amb les capacitats físiques com les necessitats econòmiques que motiven el seu desplaçament. En detriment, factors com la pobresa o l'envelliment que marquen fortament l'automobilitat privada poden generar en els entorns rurals situacions de risc social.

En el nostre cas d'estudi no podem parlar d'individus immobilitzats, és a dir que no tenen possibilitat de desplaçar-se, però sí que hem de tenir en compte que existeixen situacions de mobilitat precaritzada. Parlem de mobilitat precaritzada en aquelles situacions en que el jove no disposa de vehicle privat o bé de carnet de conduir fet que fa que per a desplaçar-se requereixi de l'ajuda d'algú altre, normalment un familiar⁸

Tal i com desenvoluparem més endavant veiem que la mobilitat precaritzada ve fortament determinada per les condicions econòmiques i per l'edat del jove fet que posa de manifesta la importància d'existència d'una xarxa familiar capaç de fer front al suport dels joves amb un perfil de mobilitat precaritzada.

Alhora, en parlar de automobilitat necessàriament hem de fer referència als costos associats a aquest tipus de

mobilitat. En preguntar sobre les despeses mensuals sobre el cost dels desplaçaments 7 dels joves entrevistats ens comentava que aquestes superaven en escriure els 200 € mensuals.

Veiem en termes de gènere que són els nois qui gasta més en transport que les seves companyes.

Tot i el que comentaven els entrevistats creiem que els costos són encara majors als que la majoria dels joves ens han explicat, ja que la majoria dels enquestats fa referència exclusivament al cotxe d'ús diari i que no es contempla les despeses dels altres vehicles (motos, furgonetes, tractor o 4x4) que els joves utilitzen habitualment (taula 7).

Un altre aspecte destacat que hem trobat a l'hora d'abordar l'automobilitat és que aquells joves que hi tenen accés, tenen més d'un vehicle privat per a dur-la a terme. Veiem com 15 dels

Taula 7. Cost mensual dels desplaçaments segons sexe. Joves de 15 a 30 anys. Valors absoluts i percentatges (%). Catalunya, 2016

	Cost aproximat dels desplaçament (€ mensuals)	Freq.	%
Home	<100 €	1	12,5%
	100 - 200 €	3	33,3%
	>200 €	4	50%
Total		8	100%
Dona	<100 €	3	33,3%
	100 - 200 €	3	33,3%
	>200 €	3	33,3%
Total		9	100%

Font: Elaboració pròpia

⁸ Aquestes dues joves no tenen carnet tot i ser majors d'edat

joves enquestats compta amb més d'un vehicle privat per desplaçar-se en les seves diferents activitats quotidianes.

A més, observem que tant en el cas dels nois com en el de les noies, la majoria dels entrevistats compta amb un cotxe per persona en la llar de residència o més d'un vehicle. S'evidencia la forta dependència del vehicle privat per a moure's dia a dia, que fa que sigui vist com a necessari el tenir un vehicle per persona. En demanar als joves sobre el perquè d'un cotxe, sobre si no preferien compartir despeses, fan servir arguments com ara la comoditat a l'hora de desplaçar-se, agilitat, estalvi de temps o autonomia i llibertat personal.

Finalment, un altre dels aspectes interessants en relació al nombre de cotxes que es posseeix és l'ús del 4x4 ja que més de la meitat dels joves en té un. Els joves expliquen com l'ús del 4x4 respon principalment a tres factors; (1) al model d'oci, que es desenvolupa en bona part a la muntanya en activitats com la caça o el senderisme (2) a la necessitat d'un cotxe més potent que un vehicle utilitari durant l'hivern quan neva i (3) a la necessitat de circular per pistes de muntanya per aquells joves que tenen com activitat econòmica tasques agrícoles (explotacions ramaderes).

3.2.1.4 Les percepcions i el gènere entorn de l'automobilitat

Fins al moment hem tractat de caracteritzar la mobilitat dels joves d'àrees rurals d'alta muntanya, que hem vist que estan estretament lligades a l'ús intensiu del vehicle privat en els seus desplaçaments i els quals acostumen a realitzar tots sols. A més a més, hem vist com Doncs bé, quines són les opinions sobre aquesta mobilitat dels joves? Quina és la importància que és percebuda per ells dels cotxes?

En primer lloc veiem que l'accés al vehicle privat i la capacitat de l'automobilitat és percebuda com a molt necessària per tots els joves entrevistats per al desenvolupament de les seves relacions i activitats quotidianes. De fet, de les entrevistes amb els joves del municipi se'n desprèn com l'accés a la mobilitat és percebut en primer lloc com una necessitat de primer ordre per al desenvolupament de les activitats diàries.

Si no tinguessis cotxe seria tot diferent el que et diria. Has de ser un esclau No hi ha alternativa al cotxe....Però si tens el cotxe a casa, cap problema.
(S3, 26 anys)

Has de tenir cotxe propi. Jo tinc sort perquè tinc el Rafel i tenim cotxe propi però sinó seria un problema. Un problema greu. Bueno, aquí si se't trenca el cotxe...i l'has cagat. Ara per exemple, als forners se'ls hi ha trencat i no sé com s'ho faran.
(S1, 27 anys)

I si no tens cotxe estàs mort aquí dalt. No pots anar cap aquí, cap allà.
(S10, 21 anys)

Aquesta necessitat de mobilitat respon a la poca accessibilitat del i des del municipi en altres mitjans de transport que no sigui el cotxe. Tot i les escasses connexions en quan a transport públic i les elevades despeses de manteniment dels vehicles, els joves no expressen grans queixes al voltant de les seves pràctiques de mobilitat quotidianes. La majoria dels joves ens explica que li agrada conduir i que les distàncies que recórrer habitualment són raonables i assequibles. Tot i això, és cert que en parlar de mobilitat és un catalitzador d'altres queixes i

propostes sobre les condicions de vida dels joves en un poble d'alta muntanya. És a dir, parlar de mobilitat permet expressar opinions en relació a la manca de serveis, a la falta d'infraestructures o la precarització dels mercats de treball local.

L'accés a l'automobilitat, el treure's el carnet de conduir, suposa pels joves del municipi un pas molt important i significatiu en el seu camí cap al món adult i un deslligament de la dependència dels llaços familiars. Els joves expressen com l'accés a la possibilitat de conduir suposa un canvi molt important en l'assoliment d'autonomia respecte a la família d'origen, especialment en relació a l'oci i l'oci nocturn.

Home, doncs independència total. No haver de dependre dels pares per fer tot. No haver de dir avui me'n vull anar a Saldes de festa major, avui m'en vull anar a Josa a fer tal cosa. És independència. A ells també els hi va bé que tinguin cotxe. No és una llibertat de dependència tot el dia.

(S2, 25 anys)

Ara amb cotxe és el millor. Ho noto molt. Perquè aquí dalt sinó estàs molt limitat. Sempre dependre d'algu aquí dalt al final cansa. Ja tenia unes ganes de tenir el carnet. S'ha acabat, centra't i treu-te el carnet que aniràs millor.

(S4, 21 anys)

És la llibertat absoluta per mi tenir cotxe...i poder fer el que vulguis

(S5, 29 anys)

Ja un mes abans de fer els 18 ja estava trucant a l'autoescola dient eii que em vinc a treure el carnet, fem pràctiques? Amb 16 anys ja em vaig treure el de moto. Ja anava mirant si trobava una moto per poder anar fins a Saldes o així...I va ser fer els 18...I ja estava empenyant al de l'autoescola. El dimarts faig divuit que podré baixar el dimarts ja o no?

(S7, 26 anys)

Donades les característiques de mobilitat doncs, el poder treure's el carnet de conduir i tenir accés a un cotxe són dos elements del tot fonamentals per entendre la transició cap a l'adulthood (inici de l'oci, inici de l'activitat laboral, etc.) i així la seva emancipació domiciliària i econòmica a la vegada que és un element d'inclusió social, doncs sense aquests les capacitats de relació i interacció del jove es veuen fortament limitades tant a nivell social com laboral. Els joves són un dels col·lectius relativament exclosos del model de mobilitat. A partir dels 18 anys (amb l'edat legal per obtenir el carnet de conduir), la incorporació al model hegemònic de mobilitat és un procés gradual, a l'hora que forma part del procés d'emancipació social del jove (Cebollada, 2006).

Tanmateix, l'obtenció del carnet de conduir és una prova més de les limitacions de la mobilitat en les zones d'alta muntanya. Cal tenir en compte que l'autoescola més propera es troba a Bagà (situada a 30 km de Gósol) i que per tant, els desplaçaments fins al municipi per a fer pràctiques de conducció incrementen el temps i els diners destinats al carnet. Per exemple, entre les entrevistades, una jove ens explicava com davant la manca de disponibilitat dels seus pares per a baixar diàriament a Bagà i el seu horari laboral li resultava força difícil treure's el carnet de conduir.

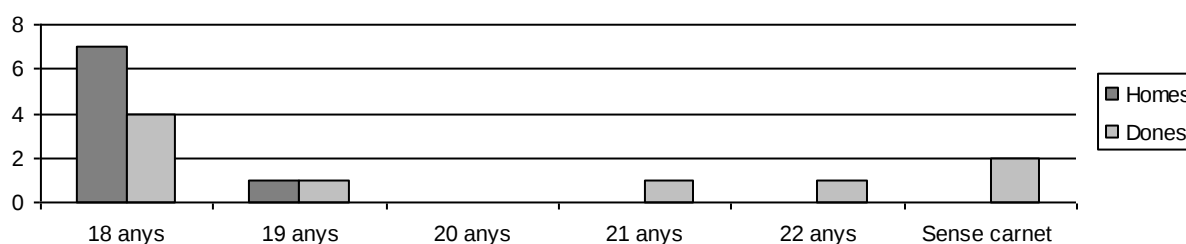
(...) Vaig amb el meu pare si he de fer algu o si ells baixen (referint-se als amics)...aprofito el viatge. Tinc els diners estalviats però com que el meu pare no em pot baixar molts dies, entre les

hores que treballo aquí depenc molt de si ells em poden baixar. I clar, a més he de pagar-los la seva gasolina....o sigui que de moment no m'he pogut treure el carnet.
(S12, 23 anys)

De nou es fa palès com la família exerceix el paper de suport més important en el cas dels individus en les activitats quotidianes d'aquells que no tenen possibilitat de conduir. Davant de la impossibilitat de la família, es generen situacions de mobilitat precària que dificulten el desenvolupament de les activitats quotidianes dels joves. De fet, aquesta situació és un exemple que il·lustra com les desigualtats de classe són força més acusades en entorns rurals, com també ho és, per exemple, l'accés als estudis universitaris (Domínguez et al, 2010).

El darrer aspecte en relació a l'accés a la mobilitat és si existeixen diferències en les pautes de mobilitat dels joves segons gènere. En el seu estudi Cebollada i Riera (2008) exposaven en relació a l'estructura social de la mobilitat de les Comarques Centrals de Catalunya, semblava

Gràfic 3. Edat d'obtenció del carnet de conduir segons sexe. Joves de 18 a 30 anys.
Valors absoluts. Catalunya, 2016

Font: Elaboració pròpia

que per al grup de joves s'iniciava un canvi de tendència ja que tant homes com dones presentaven pautes de mobilitat molt semblants en detriment als resultats obtinguts els anys anteriors. Si bé no disposem de dades tant complertes com les seves que ens permetin discutir la seva idea, podem apuntar que sí que hem pogut recollir patrons de comportament diferents per gènere en relació a l'accés a l'automobilitat. Veiem com els nois accedeixen a la possibilitat de conduir abans que les noies, les quals obtenen el carnet de conduir a edat més avançada que els seus companys (gràfic 3).

En aquest sentit, per exemple, observem que en els relats biogràfics dels nois apareixen amb major freqüència que en els de les noies referències a la conducció, a la possibilitat de conduir o les ganes que recorden tenir per a poder-ho fer. També a partir dels relats biogràfics podem observar com la majoria de nois expliquen saber conduir abans de fer els 18 anys, sobretot per a poder ajudar en les tasques agrícoles de la família.

Sí, sí, sí. Aquí qui més qui menys, té agafa el cotxe...anaves a fer una volta per les muntanyes i au té agafa el cotxe i au que te'n senyaré. Aquí dalt lo bo és que quan pugen els mossos estan una estona es queden a la plaça i no volten tant com és a Berga.
(S7, 26 anys)

Saber conduir aquí dalt sí...però no te la jugues...(S11, 22 anys)

Sí...home sí tothom sap portar el cotxe o ha portat el cotxe més d'un cop des de...no ho sé des dels 16 anys. Alguns abans...amb 10 anys!
E: I els dos sabieu portar el tractor abans? Des de quina edat?
S9 i S10: Home, sí...des de 9 o 10 anys. Però potser portar-lo ja de més gran.
(S9 i S10, 21 anys)

L'ús del vehicle de motor sembla aparèixer força més d'hora en la quotidianitat dels nois que de les noies. En fer el seu relat de vida les noies no ens parlen tant de l'ús del vehicle privat ni el relacionen amb les tasques del camp que els eren atribuïdes. Pel que fa a la demora en l'obtenció del carnet de conduir les noies argumenten la manca de temps degut als estudis, a la distància de l'autoescola o a les obligacions laborals. Tot i això, un cop obtingut el carnet les noies no expressen limitacions en utilitzar-lo.

Sí, i tant! Ja un mes abans de fer els 18 ja estava trucant a l'autoescola dient eiiii que em vinc a treure el carnet, fem pràctiques? Amb 16 anys ja em vaig treure el de moto. (...)
I va ser fer els 18...I ja estava empenyant al de l'autoescola. El dimarts faig divuit que podré baixar el dimarts ja o no? (S7, 26 anys)

Jo? Als 18 anys clavats. Amb 17 anys ja tenia el cotxe al garatge. Bueno, lo normal com tothom aquí dalt. (S3, 26 anys)

Jo al 19, que per mi és tard perquè tothom es treu el carnet als 18. Sí, vaig estar als 19 anys acabats de fer. (S5, 29 anys)

Als 20. Me'l volia treure abans però no vaig poder bàsicament per què havia d'anar a Berga i m'era impossible. Pels matins si era Navàs tenia coses a fer...I amb 18 també me'l volia treure però em trobava amb el mateix. Que el transport com que és tant limitat aquí a Gósol, doncs els horaris del bus per anar a Berga m'anaven fatal i que només n'hi havia tres dies a la setmana a l'estiu (S4, 21 anys)

En darrer lloc, també cal tenir present que mentre que 5 dels 8 entrevistats homes disposava d'una moto entre els 16 i els 18 anys, només una de les noies en tenia. En municipis petits les edats més joves els desplaçaments de les dones són majoritàriament a peu mentre que els dels homes són cada vegada més en transport privat (Miralles-Guasch i Martínez Melo, 2012)

D'aquesta manera els diferents èmfasis expressats pels entrevistats pel que fa a l'ús vehicle privat així com per l'edat d'obtenció del carnet de conduir, creiem que evidencien les diferències que existeixen per gèneres a l'hora d'atribuir significats a l'accés a l'automobilitat. D'aquesta manera, si bé les entrevistes no ens permeten obtenir suficient informació per a sostenir que les diferències de gènere segueixen presents en les pautes de mobilitat dels joves adults, sí que sembla existir una diferència en les pautes de mobilitat en la franja més jove de 16 a 18 anys i en l'obtenció del carnet de conduir. Per ampliar aquesta informació seria interessant per a properes aproximacions poder veure si han existit variacions per gènere en les pautes de mobilitat un cop els joves s'han emancipat de la llar d'origen.

3.2.2 Més enllà de les raons per moure's: la mobilitat en relació a les oportunitats

Tal i com hem vist fins ara, quan abordem el tema de la mobilitat en les àrees rurals hem d'entendre com aquesta esdevé un recurs imprescindible per resoldre les necessitats quotidianes i bona part de les responsabilitats socials dels joves. Dins del marc de l'Estat del

Benestar, creiem que parlar de l'accés a les oportunitats és referir-nos a l'accés als serveis (sanitat, educació, etc.), les opcions de lleure i consum i l'accés a la feina. Tots aquests accessos com la sociabilitat depenen en gran manera dels recursos dels que es disposi per desplaçar-se, quan en casos com el estudiat les alternatives al transport privat són pràcticament inexistents. Mica en mica en l'actual societat moderna, la mobilitat basada en el cotxe ha estat naturalitzada, fins al punt de que en moltes parts del territori català l'accessibilitat està totalment subordinada a aquest mitjà de transport. La itinerància és ja intrínseca a molts grups socials (joves, dones, nouvinguts, etc.) en contextos rurals, i així la mobilitat privada, la possibilitat de sortir del poble, s'ha convertit en una condició estratègica que sustenta el seu arrelament rural (Oliva, 2006).

Tanmateix, tal i com ja hem començat a apuntar en el capítol anterior, el tipus de mobilitat no és un element neutre sinó que té impactes en les oportunitats dels joves, i especialment en els contextos rurals d'alta muntanya com és Gósol.

En el següent apartat mirem d'abordar quines són les implicacions de la mobilitat pel que fa a les condicions de vida i les oportunitats dels joves de Gósol des d'un punt de vista qualitatiu. Donant veu als testimonis, hem tractat de recollir les opinions i percepcions dels joves entrevistats sobre la relació existent entre la mobilitat i la seva activitat laboral, amb els estudis i amb l'oci

3.2.2.1 La mobilitat en relació a l'activitat laboral

En general, la mobilitat ocupacional implica habitualment un recorregut de major distància que la mobilitat personal, la qual s'associa molt més amb desplaçaments propers. En general, la mobilitat ocupacional implica habitualment un recorregut de major distància que la mobilitat personal, la qual s'associa molt més amb desplaçaments propers. Aquestes tendències es reproduïxen també en la mobilitat quotidiana juvenil. (Porcel, 2013).

El primer element que destaquen els joves en preguntar-los sobre la mobilitat en relació a la seva activitat laboral és que és una estratègia per a la inserció laboral. Les característiques econòmiques i laborals del municipi i de la comarca ens ajuden a entendre les circumstàncies laborals dels joves de Gósol.

El mercat intramunicipal té com activitats econòmiques principals l'activitat agrícola i ramadera i el turisme. Les activitats agrícoles i ramaderes són força estables al llarg de l'any mentre que el turisme és marcada per una forta estacionalitat ja que concentra pràcticament tota la seva activitat durant els mesos d'estiu. Els mesos d'estiu hi ha més joves empleats (tot i que molts dels joves treballa sense ser afiliat a la seguretat social) mentre que a l'hivern l'ocupació juvenil és molt menor. Fruit de l'observació podem dir que malgrat l'accés al treball assalariat sigui possible ja que en general es registren xifres superior d'ocupació i inserció laboral juvenil en els municipis més agraris (Domínguez et al, 2010; Serracant, et, al., 2012), les situacions laborals dins del municipi dels joves enquestats acostumen a ser força precàries i amb una alta vulnerabilitat. També hem pogut observar les dificultats per engegar negocis, tant pel que fa a

la gran oferta d'allotjament turístic ja existent així com per a la dificultat d'accés a la terra o la dificultat d'aconseguir el capital per a engegar i modernitzar les explotacions agràries. Tal i com hem pogut percebre aquesta realitat és força semblant per als nois com per a les noies.

I quin horari et proposen? O matí o tarda ara l'estiu. Suposo que a l'hivern serà més curtet. I està molt bé que et donin feina tot l'any...perquè sinó aquí, estiu, temporada de bolets, setmana santa i ja està. (S6, 30 anys)

I apart que aquí no hi ha feina. I si no vols fer de paleta no trobes gaire res. I tard o d'hora has d'acabar marxant o fer el que hem fet nosaltres d'anar a viure a fora (S9, 21 anys)

Bàsicament és que és una obligació...hauria de ser així per nassos(referint-se a tenir una altra ocupació). Perquè si a dia d'avui jo sol no puc viure de la meva explotació menys en pot viure tota una família m'entens? (S15, 28 anys)

A nivell comarcal destacar que econòmicament el Berguedà ha estat una de les comarques més castigades els darrers anys (2007-2013), registrant pèrdues en el VAB real (Valor Afegit Brut) força superiors a la mitjana catalana (Oliver, 2013 en Boixader et al., 2015). Les darreres dècades la comarca està vivint una reducció de les activitats tradicionals (la mineria i la indústria) que es concentren al Baix Berguedà (Berga, Gironella i Puig-Reig) i de les activitats complementàries com l'agricultura, la ramaderia i l'aprofitament forestal, i s'està impulsar la reconversió d'aquest antics sectors industrials. En detriment han augmentat les activitats econòmiques relacionades amb el turisme. Les darreres dades disponibles sobre ocupació a nivell comarcal (2014) mostren una important recuperació respecte als anys anteriors, amb una taxa d'atur del 14,2% que la situa en la segona comarca de la província de Barcelona amb menor nombre d'aturats (Boixader et al., 2015).

Aquestes característiques doncs, configuren el marc de possibilitats i opcions dels joves a l'hora desenvolupar la seva mobilitat en relació a l'activitat laboral. Tot i les característiques del mercat intramunicipal i comarcal, les oportunitats de treball i les condicions laborals segueixen estan marcades per patrons força estructurals i que per tant, es veuen influenciades, sobretot, per la formació assolida i els temps que s'ha estat inserit al mercat de treball (Albaigès et al., 2004; Casal et al., 2003).

Però el cert és que els factors espacials també repercuteixen en l'esfera laboral generant desigualtats (Porcel, 2013). En aquest aspecte, veiem com el cas de Gósol s'adequa força a les característiques proposades per Dorling et al. (2001), és a dir sobre com determinades característiques espacials tenen un impacte en les persones menys qualificades tenen menys possibilitats de mobilitat, ja que tendeixen a ser més dependents del transport públic i presenten menor flexibilitat a l'hora de cercar feina amb relació a la localització.

Aquestes característiques són els llocs de treballs del mercat local (de baixa qualificació i força precàries en quant a salari), la manca de feina relacionada amb la qualificació de la població resident, l'estacionalitat i la manca d'una xarxa d'una fàcil connexió viària o de transport públic entre la ubicació de les persones i dels llocs de treball. D'aquesta manera, tot i que només una

de les joves té i una mobilitat precaritzada hem pogut recollir opinions al voltant de com, justament els aspectes tot just senyalats, tenen importància a l'hora de parlar de mobilitat.⁹

Home està clar que si hi hagués més feina hi viuria, però aquí tampoc hi ha sortides enlloc i t'has de buscar la vida. I per allà baix és millor (...) És més fàcil i millor, aquí el desplaçament clar si trobes feina a Guardiola i a Berga ja només amb el desplaçament et deixes mig sou. Allà baix si tens la feina allà baix és molt més rentable. (S11, 22 anys)

Clar, és el que et dic...els sous han baixat així que el anar a buscar feina la distància és d'allò però si el sou te l'arreglessin una mica doncs no et seria tant. (S14, 30 anys)

Apareix com una opinió força estesa entre els joves entrevistats que els costos associats a la mobilitat són un condicionant important a l'hora de buscar feines dins de la comarca. Si en l'apartat anterior veiem com els joves semblaven no mostrar-se extremadament preocupats per les despeses en mobilitat al preguntar-los sobre aquests en relació a l'activitat laboral veiem que sí que és un element a tenir en compte. En aquest aspecte, Cebollada (2006) explica com l'exclusió laboral per motius de les limitacions en la mobilitat quotidiana població jove és un dels segments de població més afectats. Tot i això, més enllà dels aspectes econòmics, els joves no valoren negativament la distància ni els temps necessari per a desplaçar-se a la feina.

Jo crec que el que frena d'anar a treballar més avall és dels sous que hi ha ara que no de la distància que hi ha. Aquesta discussió la vaig tenir amb un del càmping de Barcelona i era lo mateix...si tu tardes d'una punta a l'altra de Barcelona trigues una hora, i per baixar a Berga trigues 45 minuts i no trobes trànsit i no trobes res. Clar, això és depén de cada persona el que li interressi. (S14, 30 anys)

Per altra banda, els joves expliquen com la distància a recórrer, i les condicions de les carreteres durant els mesos d'hivern, a vegades són un factor discriminadori per accedir a llocs de treball fora del municipi, tal i com recull se següent testimoni:

També et costa més trobar feina dient que vius aquí dalt. Si trobes alguna oferta de feina a Berga o a Bagà potser no tant, però a Berga sí que miren bastant si ets de Gósol. Jo vaig deixar de posar al currículum on vivia perquè sí que em vaig trobar amb alguna oferta de Berga que pel simple de fet de ser de Gósol ja ni et truquen. (S13, 28 anys)

Tot i que la mobilitat de pèndol (commuting) és poc freqüent entre els joves enquestats els pocs joves que resideixen a municipi i treballen fora d'aquest destaquen les dificultats que durant els mesos d'hivern es troben a l'hora de circular per la carretera. Cal tenir en compte que la xarxa de comunicacions està menys desenvolupada i està estructurada fonamentalment en funció de les condicions del terreny. Les principals vies de comunicació es troben al fons de les valls principals, seguint el curs natural dels rius (Trulla i Pallarès-Blanch 2006).

Sí...almenys un cop a l'any. I mira que m'ho diuen, óstia Jordi avui hauries d'agafar el tot terreny que avui a la nit nevarà. I mires el temps i penses...mànies. I després quan puges i penses óstia santa, comences a trobar neu i neu...Però bueno. Sempre trobes algú que puja o truques algú ei que em pots venir a buscar ah vale espera que ja baixo però baixo. (S7, 26 anys)

Tindrien que pujar més. Clar, jo com que entro a les sis del matí marxo d'aquí a les cinc. Clar I som bastants que baixem d'aquí a aquesta hora; el meu cosí, el Roger...també ens llevem d'hora al matí i les màquines encara no han passat ningú. Això és un tema que aniria bé que s'hi posessin una mica. Però bueno, ja estem preparats per això...has de tenir dos cotxes o tenir un familiar que tingui un tot terreny I que te'l deixi...Però bueno, és l'únic a l'hivern. (S7, 26 anys)

⁹ Convé aclarir que per aquest apartat prenem en consideració els joves que tenen la seva residència al municipi. Molts d'aquests joves segueixen vivint a la llar d'origen però es tracta de joves adults que ja han deixat la seva etapa formativa.

Per altra banda, en relacionar les mobilitats i l'ocupació veiem quines són les característiques de contenció del municipi. De fet, degut a la seva ubicació geogràfica els joves de Gósol, mostren una mobilitat en la que es barregen element de les Comarques Centrals, pel que fa als municipis en que els joves van a treballar, i de l'Alt Pirineu, degut a les seves característiques geogràfiques. D'aquesta manera, el Berguedà presenta una autocontenció comarcal lleugerament més baixa que la mitjana de l'àmbit i una autocontenció municipal sensiblement més alta que la mitjana de les Comarques Centrals. (Cebollda i Riera, 2006). Així doncs, tal i com hem pogut visualitzar en l'apartat anterior (taula 3) veiem com entre els 8 joves entrevistats residents al municipi, 6 també hi treballen, mostrant així un cert nivell d'autocontenció, especialment durant la setmana.

3.2.2.2 La mobilitat en relació a la trajectòria educativa

L'ECJ de 2012 ja mostrava les desigualtats en nivells de formació de la població jove s'intensifiquen, sobretot entre als àmbits rurals i semiurbans. Mentre que les àrees més rurals són les que presenten el percentatge de joves que ha finalitzat de les zones semiurbanes són les que menys. (Porcel, 2013). Un dels elements a l'hora d'entendre aquestes tendències territorials desiguals es trobaria en la deficitària oferta de cicles formatius a part dels que hi ha als nuclis urbans més importants i a les seves àrees d'influència (Bonal et al., 2004; Porcel et al., 2010; i Valls et al., 2006 en Porcel, 2013).

El pas a la secundària. El primer motiu pel qual els joves del món rural inicien la mobilitat és rau en l'inici de la seva trajectòria educativa. Tot i que la mobilitat es dona sobretot en els ensenyaments post-obligatoris, els joves de municipis petits com és el cas de Gósol inicien amb el pas a la secundària obligatòria una mobilitat diària o intermitent. Aquest és, doncs, un dels aspecte que marca l'inici de l'etapa juvenil en el joves de municipis rurals com Gósol. El pas a l'institut i la mobilitat associada suposen per a l'adolescent la descoberta del món més enllà de Gósol i l'afebliment dels lligams familiars fins aleshores tant presents. Amb el pas a l'institut, podem dir que els joves inicien la seva història de vida de mobilitat i aquesta comença a fer-se molt important en la seva vida quotidiana.

Va ser una manera de conèixer gent nova, ambient diferents i també fer-me gran en el sentit de no estar cada dia amb el papa i la mama. Al principi em vaig enyorar, però també és cert que t'espaviles.
(S4, 30 anys)

Tal i com senyalàvem a l'inici no ens ha estat possible parlar amb l'únic jove que del poble que actualment està cursant estudis secundaris, en detriment, hem pogut recollir les experiències passades dels joves que els darrers anys havien cursat secundària mentre vivien al municipi.

Així doncs, en el cas de Gósol els joves agafaven un autobús que els portava fins a Bagà on es trobava l'institut públic més proper. El trajecte amb bus comença a Gósol i para per recollir els joves dels altres municipis veïns fins arribar a Bagà (Saldes, Vallcebre i Guardiola). Pel que

concerneix a l'ensenyament secundari obligatori (ESO) el transport és gratuït per als alumnes que decideixin anar al institut públic.

Tots els joves coincideixen en que la durada del recorregut era d'una hora aproximadament tant d'anada com de tornada. Així, tal i com ja senyalaven Domínguez et al. (2010) això provoca que els joves del mateix municipi segueixin un mateix patró de mobilitat i que un mateix centre educatiu s'aglutini joves dels pobles veïns amb el factor comú de sortir del poble d'origen. Així, el bus (juntament amb l'institut esdevé) un punt de trobada i de socialització dels joves de la zona.

I estava bé, així sorties de Gòsol, coneixies gent nova i surts de Gòsol. I et relaciones amb gent de tot el Berguedà. (...) Home. Sí és potent (referint-se al sentiment de comarca) perquè ara veus algú de l'ESO i dius ostres, això és una altra part de la comarca. Sobretot, així social va bé. (S4, 21 anys)

A mi em generava felicitat. Pujar al bus al matí m'agradava. El primer any és cert que em marejava molt i crec que vaig vomitar per tota la vida...eren uns autocars molt vells, molt grans...la infraestructura no acompanyava. Però era una festa anar parant a cada poble on pujava gent de Saldes, Vallcebre, Guardiola...Jo m'ho passava molt bé. Ara hi ha nens que es passen tres quarts d'hora al metro apretats pq viuen a al 'latre punta de la ciutat però nosaltres anàvem al bus i molt bé. (S4, 30 anys)

Tot i això, també hem pogut recollir opinions força negatives respecte al desplaçament en autobús especialment en relació a la distància, el temps del trajecte i les condicions de bus.

Doncs pillava el bus, un bus de 50 places de les quals s'omplien com a molt 10, un bus llarguíssim...I estaves una hora per pujar i una per baixar. Cada dia així. I era fatal. Era súper avorrit. (...) Al ser un autocar tant llarg era...però bueno potser era millor aquest perquè sinó venia un mini bus que era súper incòmode que anaves com una llauna de sardines que era potser pitjor, no sé...molt incòmode tot. A més és que és una cosa que no cal. Cal un bus de 50 places? Amb un taxi segur que es feia i molt millor per tots. Era molt pesat...per mi lo pitjor. (S8, 20 anys)

Desavantatges, em feia bastant mandra. Perquè en cotxe és mitja hora però en bus entre que va parant era una hora. I al final vaig optar per entrar al bus i dormia perquè una hora era... (S10, 21 anys)

Un tostón. Em treia encara més les ganes. Si ja no tenia ganes, em treia les ganes encara més (referint-se a anar a l'institut). A sobre una hora que et podies quedar dormit...una hora. (S11, 22 anys)

Els estudis postobligatoris. És en els estudis postobligatoris on es posa de manifest les desigualtat pel que fa a l'accés als estudis en el món rural. En etapes superiors com els estudis de Batxillerat o de Formació Professional, malgrat el jove assisteixi a un centre públic, els costos del desplaçament són assumits necessàriament pel jove i la seva família.

En el cas dels alumnes que decideixen cursar formació professional, la qual és entre els joves entrevistats l'opció més escollida, els costos són majors ja que són menys els centres educatius que ofereixen formació professional en detriment dels centre en que s'ofereix Batxillerat, i que acostumen a estar més lluny del municipi d'origen dels joves. En el cas de l'INS Alt Berguedà que és el centre més proper a Gósol només s'ofereix el CFGM en Conducció d'activitats físicoesportives en el medi natural, i només 1 dels joves el va cursar. En canvi, la resta optaren per CFGM que es s'oferien a Berga o Navàs.

La manca de recolzament econòmic per a la mobilitat per als estudis postobligatoris posa de manifest dues dinàmiques significatives a l'hora de comprendre l'impacte que té la mobilitat en

la trajectòria educativa dels joves d'àrees rurals; les estratègies familiars i la forta dependència del nivell de renda familiar.

Sens dubte el nivell de renda que la família pot destinar al desplaçament és la variable explicativa per a comprendre la continuïtat dels estudis dels joves i les estratègies familiars per a recolzar-les.

Em pillava una targeta que em costava 3,5 euros cada viatge. O sigui 7 euros cada dia. Es caríssim. (fent referència al preu del desplaçament amb bus durant el Batxillerat) (S8, 20 anys)

En el cas dels entrevistats, 1 dels joves ens explicà com hagué de deixar el CFGM que cursava per la carrega econòmica que el desplaçament suposava per a la seva família. Així, els joves residents en àmbits no urbans tenen el handicap d'haver de fer front a un sobrecost econòmic i de temps quan els centres més propers als seus municipis de residència no imparteixen els cicles formatius que els interessin. Però moltes vegades les persones joves d'aquests altres territoris no poden o volen assumir aquest sobrecost, fet que explicaria la relativament baixa proporció de joves que han finalitzat o que estan cursant l'educació secundària post-obligatòria (Porcel, 2013)

Tot lo que hi havia a darrera corria al teu compte. I clar, una ajuda per la gent que ha de baixar a estudiar...clar, a càrrec dels meus pares, i no hi arribaves. Entre el mòdul, el viatge, això lo altre...doncs al final dius me'n vaig a treballar! (S11, 22 anys)

Entre els 16 i els 18 anys els joves de Gósol són un grup immobilitzat fortament dependent de la família o de l'entorn més proper per a qualsevol mobilitat. La impossibilitat d'accedir a l'automobilitat degut a la minoria d'edat i la dificultat de la carretera així com la distància fins a les ciutats més properes que podrien fer possible l'accés amb moto fan que les famílies elaborin estratègies per recolzar aquest desplaçaments de suport a la trajectòria educativa. En el cas dels joves de Gósol que decidien fer Batxillerat s'hi afegeix la particularitat que fins al curs 2012-2013 els horaris del Batxillerat i l'ESO eren diferents de tal manera que no els alumnes no podien aprofitar el bus escolar.

Entre les estratègies familiars que hem pogut recollir trobem el d'enviar els joves en residències per a estudiants a Berga (1 dels joves entrevistats), acompanyar els fills i filles fins al centre (3 dels joves entrevistats) i passar alguns dies de la setmana a la ciutat (1 dels joves entrevistats) acompanyar als nois i noies diàriament fins a l'escola o bé combinar i compartir amb altres famílies de pobles propers el desplaçament (1 dels joves entrevistats).

Vivia amb quatre noies en un pis de les germanes Carmelites. I estàvem allà les quatre i anàvem a dinar i sopar amb les germanes. (S4, 30 anys)

Quan vaig acabar vaig anar a fer un grau mig d'electricitat com ell a Berga i aquí sí que em tenien que baixar els meus pares i quan podien que em pujaven els meus cosins d'allà a la mina i aprofitava, però sempre tornava aquí dalt. (S9, 21 anys)

Llavors a 1r de Batxillerat vam fer taxi i pagàvem sis euros anar i tornar (referint-se al trajecte de Gósol a Bagà). I llavors a 2n el Pol es va treure el carnet i ja anàvem....però va ser un tocada de...A més, els horaris fins aquest any no els han unificat. (S2, 25 anys)

L'accés als estudis universitaris acostuma a ser un gran canvi en la trajectòria dels joves que inicien la seva independència domiciliar i a vegades econòmica. Tot i que no són el grup més nombrós dels joves entrevistats (5 de 17) ens han explicat combinaven estudis amb feina

temporal als estius, fet il·lustra les desigualtats d'accés als estudis en àrees rurals. Tot i aquesta realitat, hem pogut recollir el testimoni d'un dels joves que compaginava feina i estudis universitaris, i aquest fet el fa especialment interessant a l'hora d'abordar-lo des de la mobilitat.

E: I quants cursos vas fer?

S6: No no, el primer semestre. Home també des de les 6 del matí fins les 10h (a Berga). L'acadèmia aquesta per d'això...ves a dinar, després a les 15h havies de ser a Manresa i plegaves a les 18h, i et deixaven dos hores allà per si volies estar-t'hi repassant o què...i t'hi quedaves per aprofitar o per acabar pràctiques de química. I després torna-te'n a pujar cap aquí dalt...Buff!

E: És de súper herois...

S6: No de súper herois no, un desastre. Arribaves al dia de l'examen i clar, cansat...Ho hagués seguit fent però lo cardat era que cada setmana havíem d'entregar quatre o cinc treballes i clar et deien oh, ho has de fer el cap de setmana. I clar, porto tota la setmana corrent com un boig amunt i avall que no m'atrapo que el cap de setmana deies necessito relaxar-me, estirar-me al sofà... (S6, 26 anys)

L'accés a la universitat és un pas més en la transició educativa, en què es prenen decisions importants que incideixen en la vida dels joves com ara quins estudis es volen fer o bé quina serà la nova residència. Pels joves que decideixen (o poden decidir) estudiar a universitats de l'Àrea Metropolitana de Barcelona amb el consegüent canvi domiciliari d'entre setmana, i la mobilitat que duren a terme els anys d'universitat es veu molt alterada respecte a la que havien dut fins al moment. Aquest joves passen a adoptar una mobilitat pròpia de les àrees urbanes durant la setmana (majoritàriament amb l'ús del transport públic) i a desplaçar-se durant els caps de setmana al municipi d'origen.

En canvi, aquells joves que opten per quedar-se a viure a Gósol a l'hora que dur a terme un estudis universitaris intensifiquen l'ús del vehicle privat i el temps destinats als seus desplaçaments. En aquesta mobilitat es posa de relleu el paper de les universitat petites o mitjanes repartides pel territori català per aquells joves decideixen mantenir la residència a la llar familiar.

Formació complementària. En darrer lloc, un altre aspecte rellevant que posar de manifesta la importància de la capacitat econòmica de la família i sobretot, la disponibilitat i la capacitat de mobilitat de les famílies a l'hora de recolzar activitats complementàries o extraescolars en la formació dels joves. Activitats fora de l'horari lectiu com ara de suport en els estudis, la pràctica d'esport, musicals o altres activitats de lleure educatiu són doncs, fortament dependents dels recursos i capacitats familiars dedicades a la mobilitat.

Només 3 dels 7 entrevistats que cursaren els estudis de secundària mentre vivien a Gósol ens explicaren que realitzaven activitats extraescolars durant aquesta etapa. En aquest cas, les activitats no es realitzaren mai al municipi i consegüentment els desplaçaments per la comarca tenien en impacte tant econòmic com de temps pels joves i les seves famílies. En el cas de Gósol, totes les activitats que els joves han explicat es realitzaven fora del municipi.

A més a més, com que jo feia música m'he n'havia d'anar fins a Berga des de Bagà que era mitja hora i feia música fins les 20h o així. Aleshores puja a Gósol, les 21h, sopa, les 22h. I clar, no havia fet res de deures fins les 12 allà. Llavors anava petadíssima....però mira és el que hi ha. Si vols estudiar música, és el que hi ha. (S2, 25 anys)

I després sí que tenia temps per anar a música. Els meus pares ens van apuntar a anglès i a música. Anàvem a Saldes i compràiem estones amb els nens del costat (...)
Quan fèiem primària, les nostres mares en baixàvem. En canvi a secundària, baixàvem del Bus a Saldes bernàvem i feiem música. I al vespre les nostres mares en veien a buscar. En cap moment va ser una pèrdua de temps. I ens portàvem molt bé amb els del bus i fèiem pinya. (S5, 30 anys)
I llavors a partir de 1r o 2n d'ESO vaig començar a fer futbol a Guardiola i em quedava dos dies entre setmana a Bagà per anar a entrenar. Pujava amb el pare del Turronet que també ho feia i ells em pujaven fins al trencant de Cal Matabó, a Massanés. I a mi m'anava molt bé perquè aleshores els meus pares només havien de fer fins baixar fins a Massanés. (S8, 20 anys)

Apuntar però, que pel que fa a l'activitat formal no reglada, no n'hi ha gaire als municipis petits. En la major part dels casos, doncs, els joves han de marxar als pobles veïns més grans, i en moltes ocasions els que van a l'institut fora del poble ja es queden a fer les activitats extraescolars al mateix municipi on estudien, cosa que provoca una participació nul·la a les activitats del municipi d'origen (Domínguez et. al, 2010)

Si això era durant els anys de secundària, actualment només dues de les joves entrevistades (ambdues es troben emancipades en altres municipis) ens han explicat estar cursant una formació complementària (idiomes). A diferència de la majoria dels joves catalans, els quals la gairebé la meitat d'ells hi participen activament en aquest tipus d'activitats (Ferrer et al., 2013), observem que els joves gosolans realitzen poques activitats complementàries.

D'aquesta manera, a partir de les reconstrucció biogràfica dels joves com de les seves circumstàncies actuals podem dir que els estudis complementaris són una activitat poc freqüent entre els joves d'entorns rurals d'alta muntanya i és un aspecte que es revela fortament dependent dels models de mobilitat dels joves.

3.2.2.3 La mobilitat i consum de serveis

Tal i com hem vist la mobilitat en relació al consum de serveis és, juntament amb el desplaçament per motius laborals, una dels motius de desplaçament dels joves d'àrees rurals. Els baixos nivells de població, juntament amb la política de localització dels serveis en els territoris rurals fan que l'oferta tant de serveis públics com privats sigui limitada per als seus habitants, i que per tant els joves utilitzin el vehicle privat per als desplaçaments amb la finalitat del consum que no es poden trobar al municipi.

3.2.2.3.1 El transport públic

Tanmateix, tal i com ja hem anant tractant en els apartats anterior, les xarxes de transport públic en l'Alt Berguedà són insuficients a les necessitats dels habitants de la zona. Les línies (que en el cas de Gósol és la línia que enllaça amb el Pirineu) tenen una freqüència diària poc intensa i, per tant, absorbeixen un percentatge reduït de mobilitat. El cert és que aquesta part de la comarca compta amb unes comunicacions de transport públic amb una orientació clara cap a la metròpolis barcelonina que afavoreix l'ús del transport privat (Cebollada i Riera, 2006). Entre els joves les percepcions sobre el transport públic reforcen aquesta realitat, doncs expressen la seva insatisfacció envers el funcionament i la oferta del transport públic. Podem afirmar que la majoria dels enquestats considera que el transport públic és insuficient.

Perquè hi ha bus aquí al poble però..els horaris...surt a les 7h del matí i és bastant complicat que t'encaixi, així que vas sempre amb el cotxe propi i és el més fàcil.

(S3, 26 anys)

Que el transport com que és tant limitat aquí a Gósol, doncs els horaris del bus per anar a Berga m'anaven fatal i que només n'hi havia tres dies a la setmana a l'estiu.

(S4, 21 anys)

Ara pq havent-hi horari escolar pugen dos busos al dia, un a les 6 del matí i l'altre al migdia, però a l'estiu...no pugen no sé si són...dos o tres dies a la setmana només i a una hora. O sigui que o et va bé aquella hora i et quedes aquí. I si has de demanar un taxi són com a mínim 35 euros que et porti fins a Guardiola.

(S13, 28 anys)

3.2.2.3.2 Els serveis

En l'apartat anterior senyalàvem com a mobilitat personal aquells joves que residien i treballaven a Gósol, per a parlar de com la mobilitat es relaciona amb els serveis creiem interessant incloure a tots els joves.

Així doncs, el primer aspecte ha destacar en relació a les percepcions entorn als serveis és detectar quins són els serveis que els joves consideren de consum. A partir de les entrevistes hem pogut registrar que els joves senyalen sobretot el desplaçament en relació a les compres, a la sanitat i a l'oficina del servei d'ocupació (SOC).

Clar, un cop a la setmana o dos anem a Berga a comprar i ja està. (S1, 27 anys)

I llavors doncs això...si vols comprar no sé què....has d'anar fins a Berga. (S8, 19 anys)

Veiem com en el cas de les compres i la sanitat els desplaçaments són fins a la capital de comarca a Berga. En relació als desplaçar fins a Berga per les compres, els joves mostren opinions diferents.

Llavors....però en general és estàs lluny. El problema bàsic és que estàs lluny. Que per anar a comprar tens l'estona que tens, però són coses personals, coses puntuals. (S1, 27 anys)

No, Berga res...és que Berga pels gosolans és com dir....com un d'aquí Barcelona dir que va aquí al costat. A Berga vas per tot, si has d'anar al metge vas a Berga....o sigui que no suposa res. Amb temps sí, però en quant a moure's a Berga no. (S2, 25 anys)

No. Ho trobo fins i tot a prop. Per què és això perquè en mitja hora estàs a Berga. (S7, 26 anys)

Observem que per la majoria de joves desplaçar-se fins a Berga no suposa cap inconvenient mentre que algú es mostren força insatsfets amb aquesta situació.

Estàs allà apalancat i no fas res. I llavors doncs això...si vols comprar no sé què has d'anar fins a Berga I clar, has d'agafar constantment el cotxe. Aquest és el principal problema. (S8, 19 anys)

Pel que fa als serveis sanitaris el poble compta amb un servei de CAP tres dies a la setmana dues hores. Al voltant de l'accés al metge també hem recollit diverses opinions. Veiem que aquells joves que no comptem amb familiar grans expressen satisfacció pel que fa al serveis de salut, mentre que aquells que conviuen amb un familiar gran consideren que la distància és un gran inconvenient.

Que només pugui tres cops pel matí empenya una mica. Per què dius, òstia si mai li passa algo a algú tens que anar a Guardiola (S7, 26 anys)

De fet el metge cap problema, al contrari. (...) L'ambulància està a Guardiola que està a vint minuts de pujada. No sé, l'altre dia va haver-hi una accident que el Mossén va volcar amb el cotxe i en un moment i havien dues ambulàncies, els mossos de nosé on i pim pam.(S1, 21 anys)

Per exemple el metge són tres dies a la setmana dues hores. Pues per exemple l'any passat la meva tieta àvia amb la qual visc pues va tenir un...es va desmaiar no sé què, i vaig trucar el

metge i el metge va haver de pujar de Guardiola ja tarda mitja hora. El metge va arribar allà, la va visitar no sé què, va dir bueno, ara he de trucar una ambulància...l'ambulància va trigar mitja hora més. Va tornar a baixar. Quan va arribar a l'hospital havien passat dues hores o sigui coses així... (S15, 28 anys)

Finalment, hem pogut registrar com el servei envers el que mostren més insatisfacció els joves és pel que fa a l'accés a les oficines del SOC. El fet de pertànyer a la província de Lleida fa que administrativament l'oficina del SOC que correspon és la de Solsona. Els joves expressen el seu desacord en la distància a recórrer, el temps i el cost del desplaçament.

E: l'INEM heu d'anar a Solsona?

S13: Sí. Pots fer la trampa i si coneixes a algú que viu a Berga o algo dones la direcció de Berga perquè et donin hora a Berga. Però depèn de qui et trobes no t'ho deixen passar i et fan anar a Solsona. (S13, 28 anys)

S14: Home si el tio aquell és ben parit i li fas un mica de pena...i veu que estàs al mig de la muntanya i t'ho fa a Berga. (S14, 30 anys)

S13: Sí, però normalment...

S11: Pq de Berga a Solsona ja tens un bon tros. Home és que està molt lluny...vull dir que no és comparable des d'aquí. (S11, 22 anys)

S13: I que si no tens transport propi no hi ha manera. Bueno, suposo que des de Berga sí que deu haver-hi algun bus però...

S11: Sí, però potser et costa 15 o 20 euros, i estàs anant allà pels papers del paro i tota la història.

S13: I el temps que hi has de dedicar...queda a més d'una hora d'aquí, hi ha molta diferència.

Un darrer aspecte que considerem interessant destacar és el fet de que els joves no facin esment a cap altre tipus de servei públic. No obstant, podem veure com el serveis adreçats especialment a aquest col·lectiu semblen no tenir cap impacte ni referència en els joves del municipi. Sembla persistir la tendència que ja apuntaven Domínguez et al. (2010) sobre la poca consciència dels joves sobre el fet de que s'estiguin duent a terme polítiques de joventut actives en els entorns més rurals.

3.2.2.4 L'oci i els temps lliure

L'oci i el temps lliure per als joves de Gósol també suposa una de les qüestions en les quals s'expressen les pautes de mobilitat dels joves. La reduïda oferta d'oci al municipi i la manca d'una xarxa de transports públics adequada posa de manifest de nou la importància de l'automobilitat per als joves de Gósol en relació a aquest.

Així doncs, en resposta a sobre quins són els seus hàbits de lleure tots els joves ens respon que es tracta d'un oci molt vinculat amb l'entorn natural del municipi amb activitats com ara anar a caminar, caçar o esquiar. En relació a aquestes activitats destaquen dos aspectes en relació a les respostes dels joves. La primera és que aquestes activitats relacionades amb l'entorn també fan necessari el cotxe.

E: Quan estàs a Gósol, per aquest consum d'oci que fas, necessites desplaçar-te?

S8: Sí, per pujar una muntanya o anar al bosc...moltes vegades és millor enfilat-te una mica que sortir des de casa. (S8, 19 anys)

Bueno, en el meu temps lliure per agafar el cotxe és per anar a donar voltes. Vas a la muntanya, deixes el cotxe, agafes el gos i el vas a treure, també per anar a pescar, anar a caçar... (S7, 26 anys)

La segona és que alguns joves reivindiquen aquest oci com un oci no consumista i respectuós amb l'entorn.

Clar. És que jo ara vivint a Berga és la natura, no és consumista. És anar a caminar i després fer un dinar amb els amics a casa...el Guillem sempre cuina, doncs mengem la paella i ja està... (S5, 29 anys)

L'hort! És un consum d'oci perquè hem de pagar el tros (...) però a mi no m'importa perquè a tot arreu has d'anar amb diners. I a qui tot és gratis. Mentre no posin carnets de boletaire o merdes d'aquestes...Aquí tens la llibertat absoluta de fer el que se't acudeixi. El que se't acudeixi ho pots fer. (S1, 27 anys)

Una altra activitat que ens expliquen els joves és anar al bar del municipi on trobar-se amb els amics.

Jo me'n vaig amb els meus amics a donar una volta o quedar aquí al bar. (S9, 21 anys)

Aquí...bufff....el bar. Ja està. Per anar a fer un cafè, o una cerveseta a mitja tarda si quedem amb algun amic...o anar a sopar i ja està. (S6, 30 anys)

Però el fet és que en parlar d'oci una part dels joves ens expressà amb certa insatisfacció de les grans distàncies a recórrer per a accedir a altres opcions de consum d'oci. Alguns joves consideren aquestes distàncies excessives, i expressen que si fossin menors anirien més a cinemes, teatres, etc.

També necessites oci, necessites sortir...penso. Potser un terme mig entre ciutat i poble. Home, un Sabadell no et diria que no. (S2, 25 anys)

Bueno, a tu t'agrada el cine i hi vas dos cops a l'any, però a mi que no ni m'agrada no hi vaig mai. Al teatre sí que hi aniria però anar fins a Barcelona....pfff (S1, 27 anys)

Si ho pots fer de tant en tant. Estar bé, sinó aleshores si que em plantejaria que aquí faria falta alguna cosa...I ara t'has de quedar a casa o vas al bar. O clar, ho hauries d'agafar el cotxe i marxar. (S4, 21 anys)

Malgrat la majoria dels entrevistats siguin ja joves adults, és interessant tenir en compte que l'etapa entre els 16 i els 18 anys és un moment en que els joves intensifica els contactes i amistat més enllà del poble a través de l'escola i en molts casos la descoberta de l'oci fora del poble (Domínguez et al, 2010). Tot i que la manca de mobilitat en aquesta etapa, els joves expliquen com existien diferents estratègies per a moure's per l'entorn més proper. Tal i com ja hem vist alguns tenien una moto, mentre que d'altres aprofitaven el viatge de coneguts o amics més grans.

Amb 16 anys ja em vaig treure el de moto. Ja anava mirant si trobava una moto per poder anar fins a Saldes o així... (S7, 26 anys)

Aviam, jo quedava amb els meus amics a Bagà i baixava a vegades amb moto. Jo tinc una 49. (S8, 19 anys)

Quan vaig fer l'ESO hi havia cops que els meus pares es quedaven els divendres allà baix i jo començava a trucar aviam qui pujava. Trucava a l'AA de cal Tòful, ei que pugés avui. Sí! Ah óstia, doncs on quedem? (S7, 26 anys)

Quan vaig viure a Berga ja pujava amb el meu tiet que és caçador cada cap de setmana o amb ella em passava buscar. (S17, 22 anys)

Finalment, fruit de l'observació creiem interessant apuntar com en relació a l'oci, especialment l'oci nocturn, els joves recorren grans distàncies per a accedir a les discoteques o festes major d'altres municipis. Els joves de Gósol acostumen a anar a les discoteques de Berga, Manresa,

Puigcerdà i Vic i en algunes ocasions explicaven anar de festa major a la Seu d'Urgell, Andorra o fins i tot Lleida.

Normalment aquest desplaçament es fan de nit i els joves acostumen a compartir cotxe i malgrat les distàncies, la majoria de les vegades els joves tornen a Gósol a dormir. Si bé els accidents constitueixen la principal causa de mortalitat entre aquest grup d'edat segurament per una menor aversió o per pressió de grup (Espluga i Bosso, 2013) el nombre d'accidents entre els joves del municipi és reduït entre els joves. Tot i això, es fa més que palès que en relació a l'oci nocturn el patró de mobilitat dels joves de Gósol és una pràctica de risc. Les pràctiques de risc, en les nostres societats, formen part dels processos de transició de la infantesa a l'edat adulta mitjançant diversos rituals juvenils on el marge de decisió de l'individu sovint es veu restringit per la pressió grupal. (Espluga i Bosso, 2013).

3.2.2.5 La mobilitat i la qualitat de vida

És en relació a la qualitat de vida (més que en cap altra aspecte preguntat) és on es fa més evident la dualitat respecte a les percepcions dels joves, pròpia dels territoris excloents (Cebollada, 2006). De fet, aquesta classificació de territoris (Kaufman, 2000 en Cebollada, 2006) s'ha fet servir sobretot en relació als espais urbans, però creiem que s'adequa força a les opinions dels joves de Gósol en relació a la qualitat de vida. D'aquesta manera, en els territoris excloents¹⁰, els entrevistats presenten una valoració positiva alhora que una negativa. L'autor explica com en territoris classificats com a excloents la percepció positiva de contacte amb l'entorn natural, de contacte amb tots els membres de la comunitat es contraposa amb la manca d'ofertes laborals, d'oci, de serveis comercials que obliguen a dur aquestes activitats quotidianes fora de l'entorn de residència.

D'aquesta manera veiem com entre els avantatges de viure a Gósol els joves destaquen la tranquil·litat, el contacte amb la natura i la relació i la cohesió entre veïns i les relacions d'amistat.

Tranquil·litat. Tranquil·litat i poder fer el que tu vols. Pots gaudir molt de fertot tipus d'esport a fora a la muntanya. (S4, 21 anys)

L'estrès, que no hi ha tant estrès com allà baix...a mi m'ha passat que ja m'he acostumat a viure a aquí, quan baixo allà abaix vec que la gent va molt estressada. Però ja és per tot....cosa que jo també vivia. (S13, 28 anys)

La tranquil·litat, la natura a tocar de casa, tens senderisme, si t'agrada fer esport és un lloc ideal per viure. M'oferiex família, m'oferiex tranquil·litat, companyonia i què hi trobes a faltar? Doncs buffff...moltes coses. (S5, 29 anys)

Jo per exemple puc considerar que tinc amistat amb persones de setanta anys. (S15, 28 anys)

¹⁰ L'autor considera que els territoris excloents són aquells que presenten una manca d'oferta de transports públics major i es caracteritzen per ser perifèriques al sistema urbà en que s'insereixen. Es tracta normalment d'àrees monofuncionals, amb baixa densitat de població, que no poden cobrir les necessitats dels seus habitants en el seu interior ni cobrir la distància fins al centre urbà amb una xarxa de transport públic. (Cebollada, 2006).

Malgrat les consideracions sobre aquesta qualitat de vida, els joves senyalen forts desavantatges respecte a l'aïllament, l'accés als serveis, recursos i equipaments, la distància necessària a recórrer per a qualsevol encàrrec o gestió, la manca d'ofertes laborals i fins i tot la baixa densitat de població, l'envelliment dels veïns i l'èxode dels joves amb estudis superiors.

Inconvenients com que has d'agafar sempre el cotxe, a vegades és massa tranquil. És interessant jugar amb aquesta dualitat de...tenir feina, està entretingut, que hi hagi una mica d'acció, de fer coses...en canvi allà (referint-se a Gósol) sí que és veritat que és tant tranquil que és passiu, estàs allà apalancat i no fas res. (S8, 19 anys)

Doncs que estàs força aïllat...a part de l'estiu, a Gósol no hi ha gaire gent I clar, a l'hivern que de seguida es fa fosc però quan tothom marxa a estudiar et sents una miqueta sol. (S9, 21 anys)

Bé, els serveis se'n recorden de nosaltres el últims. Que si falla la tele, el mòbil...Aixó ara què era l'altre dia? Ah! Ara a l'escola ens treuran un mestre perquè tenim un mestre i mig i el mig ens el treuen i el posen per allà a Barcelona (...) Clar al ser poca població no pots tenir uns serveis descentats. Internet no et vindrà amb els megues. (..) Clar, aquestes coses en una ciutat són com bàsiques....aquí mira, si no ho fem d'una manera ho farem d'una altra. Ara, aquí el tema de la tele és més punyent...(S1, 27 anys)

Aquesta qüestió és rellevant sobretot perquè evidencia el desacord i la insatisfacció dels joves amb el model econòmic del poble i expressen com se senten al marge de les decisions del poble.

Clar, l'escola està molt bé però i la feina? Buscar ajudes...hi ha pobles que crèixent, com aquí que veus que hi ha tant jovent que ha tingut que marxar i que els caps de setmana pugen sí o sí, no sé buscar una mica...(S14, 30 anys)

No, jo crec que una de les coses que s'haurien de fer és que vivim en un sistema capitalista i hi ha taxes positives doncs incrementar els impostos que paga la gent que no viu al poble i té una casa. I que aquest impostos revertissin en el manteniment, per exemple...s'hauria de potenciar la primera ocupació i agrabar la segona residència o ocupació. (S15, 28 anys)

Hi torbo faltar ganes de fer coses, ganes de viure-hi sempre i tinc la sensació que això s'està convertint en un part temàtic de BCN. Ens pensem que hem de viure del turisme i que el futur passa per viure de la gent que ve a menjar, a dormir i a fer excursions...un poble no pot pretendre del sector terciari, exclusivament! Falta recolzar el sector primari, ganes de fer coses amb el sector primari i donar facilitats per part de l'administració pública per tal de que els joves vulguin quedar-se aquí, vulguin montar aquí el seu negoci i viure tot l'any, més enllà de venir el cap de setmana a fer una excursió. (S5, 29 anys)

3.2.3 El desig de mobilitat? Expectatives de futur

Per acabar en aquest darrer apartat presentem les respostes dels joves entrevistats en relació a les seves expectatives de futur. Les característiques del territori tenen influència diferent en els diferents col·lectius socials, de forma més intensa entre els joves i els infants (Gould i Austin, 1997 en Porcel, 2013). Així, tal i com afirmen diversos autors les opcions de desenvolupament vital estan condicionades per les expectatives, els recursos, les oportunitats de treball dels llocs on resideixen (Dorling et al., 2001; Galster, 2012 en Porcel, 2013) però també per "l'atenció i els patrons educatius que han rebut de la família, així com per les oportunitats residencials familiars durant la joventut." (Porcel, 2013: 316).

Fins ara hem intentat conèixer quines són les oportunitats i limitacions de mobilitat (i per extensió residencials) dels joves entrevistats. Quan els preguntem sobre les seves expectatives vitals a partir de la pregunta *Com et veus d'aquí deu o quinze anys? i T'imagines vivint a Gósol d'aquí a uns anys* els joves segueixen posant èmfasi en les condicions de mobilitat a l'hora de parlar-nos del seu futur. D'aquesta manera, la majoria dels joves entrevistats presenta un fort

sentiment d'arrelament al territori i expressa el desig de quedar-se a viure al municipi. Trobem que 10 els agradaria viure-hi mentre que 7 joves que no s'imaginaven el seu futur a Gósol.

Si ens fixem en els joves que no desitgen quedar-se al municipi s'identifiquen, en termes genèrics, dos tipus d'arguments principals. En primer lloc, aquells moguts per la manca d'oferta d'oci, gent jove al municipi i que, amb l'argument de la necessitat de satisfer aquesta demanda, prefereixen no quedar-s'hi a llarg termini. En segon lloc, aquells arguments que responen a l'escassetat d'ofertes laborals adequades o que s'adeqüi al seu nivell d'estudis. D'aquesta manera, mercat laboral i activitats de caire cultural i d'oci conformen els dos motius fonamentals entorn s'articula el seu discurs i arguments per no romandre en el municipi.

Home, va bé la tranquil·litat però a vegades una mica de moviment va bé. Hi ha èpoques és una mica avorrit. Home, vivint, vivint, no sé si hi viuria. Potser viuria fora i pujaria. És que és dur viure aquí dalt, ara que tens experiència de viure fora. (...) No és que no m'agradés, sinó que potser aquí és...costa, costaria...la meua feia sí que ho podria fer. Ho podria fer des de casa. Però no. Si hi hagués més coses, si hi hagués més gent, potser et diria que sí però...falta ambient. Per molt que vulguis tranquil·litat. Li falten coses com un teatre....però clar, si no hi ha gent, no hi ha teatre. (S4, 21 anys)

No, això ho tinc clarríssim. Tenint casa Gósol i pujant de tant en tant sí, però vivint no. A l'XXX li encantaria però a mi no. Potser... (S2, 25 anys)

Gósol, m'agrada molt estar a Gósol, fins i tot m'entra molt estar-m'hi un mes però...clar, estàs molt a gust, estàs molt tranquil però clar, què fas. Què fas? Vas al Bar...Si estàs molt estressat vale, però quan ja portes un mes desestressant-te què? Llavors clar, has de passar això.

(S8, 19 anys)

I apart que aquí no hi ha feina. I si no vols fer de paleta no trobes gaire res. I tard o d'hora has d'acabar marxant o fer el que hem fet nosaltres d'anar a viure a fora(...) Jo viure-hi tot l'any no, Això sí que tindrà la casa i hi continuaré pujant quan pugui a l'estiu, els caps de setmana...no, perquè aquí no hi ha feina. (S10, 21 anys)

Per altra banda, si ens fixem en els joves que expressen que sí que es quedarien al municipi trobem que tots expressen que són conscients que potser en un futur hauran d'abandonar el poble per anar a les ciutats més properes (Bagà o Berga). Aquest joves (que en la majoria dels casos han finalitzat la seva trajectòria educativa però que encara no s'han emancipat de la llar d'origen) expliquen que són conscients que estarien disposats a marxar davant de la manca de feina, el fet que la parella sigui d'un altre municipi i finalment, la voluntat de que els fills i filles no hagin de repetir els desplaçaments diaris per anar a l'institut o que tinguin l'oportunitat d'accedir a més serveis tant formatius com de lleure.

E: Parlant del teu futur com t'imagines d'aquí deu o trenta anys?

S1: Aquí però amb una casa pròpia. Bueno això és somiar molt! El nens aniran a l'institut i aquí hi ha un problema perquè hauran d'agafar el bus cada dia. Mitja hora anar i mitja hora tornar. I no ho sé, arribats a aquest punt no sé que passarà. Perquè potser preferixo donar-me la pallisa jo a que se la donguin ells. Llavors no ho sé. Mentre estudiïn a Bagà i això sí...després no ho sabem. (S1, 27 anys)

I per altra banda, la meua parella té una professió que és per vocació i que l'ha de continuar fent perquè tothom...I aquí no la pot fer. Llavors si vols estar amb algú o...has de ser flexible. Però sí...a mi m'agradaria això, després ja es veurà (...) La feina, òbviament, i llavors els serveis...obviament que hi hagi internet, que hi hagi telefonia mòbil és un gran aventatge, abans no n'hi havia. Clar, també serveis...jo sí per exemple no hi ha escola, si tinc fills no viuran a Gósol, o poster sí no se sap mai, perquè no té sentit que cada dia s'hagin de desplaçar si jo també m'he de desplaçar...saps? (S14, 28 anys)

E: T'imagines vivint a Gósol d'aquí, 10, 15 o 20 anys?

S3: A mi sí, a mi m'agradaria viure a Gósol...però no sé com anirà. Potser he d'anar a Berga, espero que sigui a llarg termini. Però tampoc em faria res.

E: I què faries?

S3: Hauria de pujar i baixar cada dia, Pequè la feina no la deixaré pas.

E: I creus que et costaria fer aquest trajecte cada dia?

S3: No, com quan anava al cole a Berga. Suposo que al haver-ho fet de petit no suposa tant (S3, 27 anys)

I Gósol, pues el futur és molt negre, perquè el futur és molt negre. Per què vas a altres pobles, per exemple a Sant Llorenç de Morunys, vulguis o no hi ha una empresa que és la NAUP aquella, i hi ha pues 20 o 30 llocs de treball...a Gósol no hi ha cap empresa que tingui ni 5 llocs de treball, i si hi ha algun lloc de treball és dos mesos a l'estiu i així aixà. Llavors pues...poden fer crides perquè vigui gent al poble per mantenir els serveis però això...no serveix per res. Llavors hi ha el que són les noves noves tecnologies però com que ja em vist que no...doncs has de fer un desplaçament físic. (S14, 28 anys)

D'aquesta manera veiem que la mobilitat, juntament amb les oportunitats laborals, són en el moment d'imaginar la seva trajectòria vital un dels temes que els joves tenen presents. L'experiència de recórrer llargues distàncies i la manca d'oportunitats pel que fa a l'accès a alguns serveis fa que malgrat desitjar quedar-se el municipi siguin capaços d'acceptar establir la seva residència a ciutats properes.

BLOC IV. CONCLUSIONS I PERSPECTIVES

Després de l'anàlisi de les dades obtingudes a partir de les entrevistes en aquest darrer capítol es presenta una síntesis dels resultats principals, els quals es contrasten amb les hipòtesis plantejades al iniciar la recerca i es suggereixen certes perspectives per a possibles recerques així com orientacions per a plans i programes destinats al col·lectiu estudiat.

En primer lloc, observem com la mobilitat dels joves de Gósol es caracteritza per un ús intensiu del vehicle privat (automobilitat) en els seus desplaçaments quotidians. La majoria dels entrevistats disposen de carnet de conduir i vehicle propi, tot i que detectem que la majoria de les llars disposa de més d'un vehicle, el qual acostuma a ser un tot terreny. S'evidencia, doncs, la forta dependència del vehicle privat dels joves per a moure's al dia a dia, el qual els joves han descrit com a molt necessari. Pocs entrevistats han apuntat altres mitjans de transport (bicicleta, caminar, tren, etc) i cap d'ells ha expressat utilitzar el transport públic. Els desplaçaments quotidians acostumen a fer-se individualment i són pocs els joves que parlen d'opcions alternatives al vehicle privat (per exemple, el compartir cotxe).

Tampoc hem recollit opinions alternatives a la tinença en propietat d'un cotxe com podrien ser el lloguer o compartir-lo, tanmateix aquests models tampoc semblen existir en les ciutats. En preguntar sobre les despeses mensuals en relació als desplaçaments, més de la meitat dels joves entrevistats comentava que aquests superaven en escreix els 200 € mensuals. Destacar que si ens fixem en la distribució per gènere no observem diferències pel que fa als tipus com a les característiques de mobilitat.

En segon lloc, s'observa com hi ha un clar efecte del cicle de vida a l'hora d'abordar la mobilitat quotidiana en relació als motius de desplaçaments. En les franges 15-19 i 20-24 anys es concentren la majoria del desplaçaments de retorn, és a dir, els joves que estudien fora i tornen a la llar familiar els caps de setmana. Així, conforme avança l'edat veiem que la majoria dels joves es concentra en les categories ocupacional i personal. Paral·lelament, s'identifica que la tendència de la mobilitat pendular (casa-estudis-casa) va disminuint a mesura que avança l'edat.

En darrer lloc, si bé veiem que les pautes i les característiques de la mobilitat quotidiana són força semblants per gènere un cop els joves obtenen el carnet de conduir, constatem com existeixen diferències per gèneres a l'hora d'atribuir significats a l'accés a l'automobilitat. Els diferents èmfasis expressats pels entrevistats pel que fa a l'ús vehicle privat així com per l'edat d'obtenció del carnet de conduir ens porten a pensar que aquesta és una qüestió fortament influenciada per la socialització diferenciada per gèneres. D'aquesta manera, si bé les entrevistes no ens permeten obtenir suficient informació per a sostenir que les diferències de gènere segueixen presents en les pautes de mobilitat dels joves adults, sí que sembla existir una diferència en les pautes de mobilitat en la franja de 16 a 18 anys i en l'obtenció del carnet de conduir.

En el segon apartat de l'anàlisi de les dades hem tractat de recollir les opinions en relació a l'ocupació, a l'educació i al consum de béns i serveis.

En relació a l'activitat laboral els joves han expressat com la possibilitat de mobilitat és una estratègia d'inserció laboral. En aquest aspecte, el municipi presenta una baixa capacitat d'autocontenció i els joves exclosos del model de mobilitat descrit presenten menor adaptabilitat a l'hora de cercar feina i, per tant, un índex menor d'inserció i major precarietat.

Pel que fa a l'educació, els joves han expressat com el pas a la secundària és una de les primeres experiències en relació a la mobilitat quotidiana basada en el transport privat. En relació als estudis post-obligatoris, es posa de manifest com la capacitat econòmica de la família per a assumir els costos de la mobilitat quotidiana dels joves (ja no és pagat per la Generalitat) genera fortes desigualtats en termes d'accés als centres educatius. Aquesta tendència també s'expressa en els estudis universitaris i en la formació complementària. Així, es fan palès les oportunitats residencials familiars durant la infantesa i la joventut.

En relació al consum de serveis, en els que hi hem contemplat l'oci, el transport públic i l'administració, s'ha detectat que és en relació a aquest aspecte que els joves expressen tenir majors dificultats d'accés. De nou constatem com l'accés a tots aquest serveis passa exclusivament per l'ús del vehicle privat, realitat que és reforçada pels criteris de concentració de serveis i les circumstàncies d'adscripció administrativa del municipi.

El darrer aspecte que hem abordat és la incidència que tenen les característiques de mobilitat quotidiana a l'hora de demanar als joves sobre el seu futur. Així, hem recollit tres grups d'opinió. Per una banda, els joves que expressaven que preferirien no quedar-se a Gósol donades les dificultats d'inserció laboral. Per altra banda, els joves que desitjaria no marxar però, donada la manca de feina al municipi, pensa que probablement ho haurà de fer. I finalment aquells que, a diferència dels anteriors, tenen feina estable al municipi malgrat ubicarien la residència en una ciutat propera per afavorir l'accés al serveis i a la feina dels seus fills i parelles.

És per tot això que podem dir que es corroboren les dues hipòtesis plantejades al inici de la recerca ja que evidenciem com la mobilitat quotidiana és un factor rellevant per a la construcció dels projectes de vida dels joves de Gósol (H1) i com el vehicle privat és un factor d'accessibilitat a les oportunitats per als joves d'àrees rurals (H2).

A través de les seves trajectòries i biografies hem pogut percebre com els joves que han participat a l'estudi han expressat les ganes i necessitat de moviment. Els joves del món rural no estan aïllats de les influències de la societat moderna (les noves tecnologies i els mitjans de comunicació hi han jugat un paper important): tenen unes necessitats d'oci, formatives, d'equipaments, etc., sovint semblants als joves que viuen al món urbà, que consideren que poden satisfer amb més facilitat. (Domínguez, et. al, 2010). És doncs per tot això, que podem

afirmar com el model de mobilitat basat en l'automobilitat privada té una forta incidència en la mobilitat quotidiana dels joves rurals, especialment i donades les característiques socioeconòmiques del camp català en la possibilitat de sortir del poble. Així, l'accés a l'automobilitat es revela com una condició estratègica que sustenta el seu arrelament rural per una banda i que en determina fortament (igual que altres en el cas d'altres col·lectius socials) el seu accés a les oportunitats.

Tot i això, convé destacar que aquesta recerca s'ha ubicat en un context de característiques concretes que, en cap cas, són representatives de la majoria dels joves d'entorns rurals de Catalunya. També, en aquest aspecte, cal senyalar que es presenta com una limitació del treball la sobrerepresentació de joves adults (majors de 20 anys) i la manca de joves d'entre 16 i 19 anys. Per altra banda, la recollida de dades exclusivament qualitativa fa que el treball es trobi mancat de dades numèriques més pròpies dels estudis de mobilitat com són els quilòmetres recorreguts diàriament, els traçats dels desplaçaments o el temps invertit.

Per altra banda, és en aquest moment final de la recerca on veiem que sorgeixen altres aspectes interessants que permetrien abordar l'objecte d'estudi en major profunditat. Així, creiem que seria molt interessant treballar sobre l'evolució al llarg del temps dels patrons de mobilitat per tal de copsar les noves destinacions i tendències per motius personals i laborals dels joves adults. En aquesta línia s'ha detectat que sembla que el patró habitual de mobilitat de pèndul no és present entre les pautes de mobilitat dels joves rurals, però caldria esgrimir en futures investigacions si es tracta només d'un efecte del moment vital. També, en relació a les diferències per gènere pel que fa a l'accés al carnet de conduir seria interessant veure si han existit variacions per gènere en les pautes de mobilitat un cop els joves s'han emancipat de la llar d'origen.

Finalment, creiem que un major coneixement de les percepcions i de la realitat dels joves rurals en termes de mobilitat permetria una adequació més acurada de les polítiques adreçades, si més no als joves, del territori. Malgrat no és competència d'aquest treball oferir recomanacions, el material ofert a partir del treball de camp i el seu anàlisi revelen alguns aspectes.

D'aquesta manera, es considera que cal que existeixi una coordinació entre els centres educatius i els serveis de joventut per conèixer les característiques de mobilitat dels joves de la zona i poder adequar els horaris escolars per tal de minimitzar els costos econòmics sobre les famílies (especialment en els estudis post-obligatoris). A l'hora, creiem que aquesta cooperació permetria conèixer i apropar-se als serveis de joventut als joves de la comarca els quals en fan un ús reduït. Evidentment, caldria dur a terme beques que bonifiquessin l'ús dels transports públics dels joves per motius escolars.

També es planteja una promoció dels estudis postobligatoris a distància (IOC i Universitats amb oferta de modalitat a distància) així com una oferta de formació complementària a distància. En relació a l'oferta complementària, es proposa mancomunar serveis entre els

municipis per tal de poder repartir l'oferta per la zona i obrir-los a la resta de grups d'edat de població, fet que els faria més sostenibles.

La temàtica de la mobilitat quotidiana està esdevenint com a transversal en els estudis de ciències socials i es considera que caldria introduir-la en els estudis de joventut. Tal i com es desprèn d'aquest treball, l'estudi de la mobilitat permet aprofundir en la comprensió de la vida quotidiana dels joves posant de relleu les desigualtats territorials que existeixen a Catalunya en relació a l'accés als recursos i serveis. Així, una incorporació de la mobilitat en els estudis de joventut rural permetria, no només una major comprensió, sinó la possibilitat d'una millor adequació dels serveis i polítiques destinades a aquest col·lectiu.

V. BIBLIOGRAFIA

- AJENJO, M. (2010). "La mobilitat habitual per treball a Catalunya. Evolució recent (1986-2006) i característiques demogràfiques". A: Treballs de la Societat Catalana de Geografia, núm. 69, p. 11-37.
- ALBAIGÈS, B.; SISTO, V. i ROMÁN, J. A. (2004). *Crisi del treball i emergència de noves formes de subjectivitat laboral en els joves*. Barcelona: Secretaria de Joventut, Generalitat de Catalunya.
- BOIXADER, J.; CANALS, JM. i NOGUERIA, C. (2015). Informe territorial de la Província de Barcelona 2015. Diputació de Barcelona: Àrea de Desenvolupament Econòmic Local
- CAMARERO L; CRUZ, F; GONZÁLEZ; M i OLIVA, J (2009). *La població rural d'Espanya. Dels desequilibris a la sostenibilitat social*. Barcelona: Obra Social "La Caixa".
- CASAL, J.; GARCÍA, M.; MERINO, R. i QUESADA, M. (2003). *Enquesta als joves de Catalunya 2002. Avançament de resultats*. Barcelona: Secretaria de Joventut, Generalitat de Catalunya.
- CEBOLLADA, A. (2006). "Aproximación a los procesos de exclusión social a partir de la relación entre el territorio y la movilidad cotidiana". A: Documents d'Anàlisi Geogràfica, núm. 48, p. 105-121.
- CEBOLLADA, À. i RIERA, P. (2008). "La mobilitat quotidiana a les Comarques Centrals". A: *Papers, Regió Metropolitana de Barcelona*, núm. 48, p. 74-85.
- CONSELL COMARCAL DEL BERGUEDÀ (2009). *Pla Comarcal de Joventut*.
- CRESSWELL, T. (2002) "Introduction: theorizing place" A: VERSTRETT, T. i CRESSWELL, T. (eds): *Mobilizing Place, Placing Mobility*. Amsterdam: p 11-32
- DOMÍNGUEZ, M.; MONLLOR, N. i SIMÓ, M. (2010). *Món rural i joves: Realitat juvenil i polítiques de joventut als municipis rurals de Catalunya*. Barcelona: Secretaria de Joventut, Generalitat de Catalunya.
- DORLING, D. et al.(2001). "How much does place matter?". A: *Environment and Planning*, núm. 33 (8), p. 1335-1369.
- ESPLUGA, JL. i BOSSO, A. (2013). A: Enquesta a la joventut de Catalunya 2012. vol 2, p. 83-116.
- GARCIA, JM. (1991) "Sobre el concepto de ruralidad: crisis i renacimiento de lo rural" A: Servicio de Estudios del Ministerio de Agricultura, Pesca y Alimentación. Madrid: Política y Sociedad, núm. 8, p.87-94
- IDESCAT (2009). Anuari estadístic de Catalunya. 2009. Barcelona: Institut d'Estadística de Catalunya, Generalitat de Catalunya.
- INSTITUT D'ESTUDIS REGIONALS I METROPOLITANS DE BARCELONA (2007). *Enquesta de Mobilitat Quotidiana de Catalunya. EMQ 2006. Principals resultats*. Barcelona: Departament de Política Territorial i Obres Públiques, Generalitat de Catalunya.
- LEFEBVRE, H. (1971). *De lo rural a lo urbano*. Barcelona: Ediciones 62.
- MIRALLES-GUASCH, C. (1997). *Transport i ciutat. Reflexió sobre la Barcelona contemporània*. Bellaterra: Universitat Autònoma de Barcelona.

- MIRALLES-GUASCH, C. (2010). *Dones, mobilitat, temps i ciutats*. Barcelona: Institut Català de les Dones, Generalitat de Catalunya.
- MIRALLES-GUASCH, C; MARTÍNEZ, M i MARQUET, O. (2015). "A gender analysis of everyday mobility in urban and rural territories: from challenges to sustainability, Gender, Place & Culture": *A Journal of Feminist Geography*. núm. 62, p. 3-20
- MIRALLES-GUASCH, C. (2011). "Dinámicas metropolitanas y tiempos de la movilidad. La región metropolitana de Barcelona, como ejemplo". A: *Anales de Geografía*, núm. 31 (1), p. 125–145.
- MIRALLES-GUASCH, C i MARTÍNEZ, M. (2012). "Las divergencias de género en las pautas de movilidad en Cataluña, según edad y tamaño del municipio". A: *Revista Latino-americana de Geografía e Género*, núm. 2, p.49-60.
- OLIVA, J. (2006). "Movilidad laboral y estrategias de arraigo rural ". A: *Revista Española de Estudios Agrosociales y Pesqueros*. núm. 211, p. 143-187
- OLIVA, J. (2010). "Rural Melting-pots, Mobilities and Fragilities: Reflections on the Spanish Case" A: *Sociologia Ruralis*, 50 (3), p. 277-295
- PENALVA, C. i MATEO, MA. (2006). *Tècniques qualitatives d'investigació*. València: Universitat de València.
- PIÉDROLA, À. i FABRA, S. (2011). *Pla Nacional de Joventut de Catalunya 2010-2020*. Barcelona: Departament de Benestar Social i Família, Generalitat de Catalunya.
- PICKUP, L. (1988). "Hard to be around: a study of women's travel mobility" A: LITTLE, J.; PEAKE, L i RICHARDSON, P.: *Women in cities. Gender and the urban environment*. Londres: MacMillan, p. 98-119.
- PORCEL, S (2013). "Desigualtats territorials i mobilitat quotidiana. Una aproximació socioterritorial a la realitat juvenil catalana" A: *Enquesta a la joventut de Catalunya 2012*. vol 2, p. 315 - 379
- ROSENBOOM (1993). "Women's Travel Patterns at Various Stages of their lives" A: KATZ, C. I MONK, J.: *Full Circles. Geographies of women over the life course*. Londre: Routledge, p.208-241.
- SANZ, J. (2011). Guia pràctica 8: La metodologia qualitativa en l'avaluació de polítiques públiques. Barcelona: Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques, Generalitat de Catalunya.
- RUSSELL, H. (1995). *Research Methods in Anthropology. Qualitative and Quantitative Approaches*. Altamira.
- SERRACANT, P (coord) (2013). *Enquesta a la joventut de Catalunya 2012*. Barcelona: col. Estudis, núm. 34, Secretaria de Joventut, Generalitat de Catalunya.
- SHELLER, M. i URRY, J. (2005). "The new mobilities paradigm" A: *Environment and Planning*. vol 38, p. 207 – 226.
- TRULLA, À. i PALLARÉS-BLANCH, M. (2008). "La mobilitat quotidiana a l'Alt Pirineu i Aran". A: *Papers, Regió Metropolitana de Barcelona*, núm. 48, p. 100–113.
- URRY, J. (2004) "The "System" of automobility" A: *Theory, Culture & Society*, vol. 21(4/5), p. 25–39
- TREPAT, E, VILASECA, A; ESTANY, G. i ESPASA, L. (2012). *Odisseu: programa per al retorn i la inserció laboral de joves al medi rural: els moviments migratoris de la joventut rural: què ofereix el mercat laboral als i les joves?: diagnosi completa* [en línia]. [Solsona]: Associació d'iniciatives Rurals de Catalunya (ARCA), [Lleida]: Fundació del Món Rural. Lleida: 2011. 392 p.

Disponible en línea a: http://www.arca-dr.cat/wp-content/uploads/2012/03/Act3.Diagnosi-ODISSEU_catal%C3%A0.pdf [Darrera consulta: 5 d'agost de 2016].

VALLÉS, M. (2002). *Entrevistas cualitativas*. Madrid: Centre d'Investigaciones Sociológicas

VILASECA, A i TREPAT, E (2013) *Migracions juvenils i desenvolupament territorial* [en línia]. [UAB]: Fundació del Món Rural. Disponible en línia a: http://geografia.uab.es/migracions/cas/publicacions%20i%20documents/GRM%20working%20papers/WP-GRM-2013-1_Vilaseca-Trepat-FMR.pdf [Darrera consulta: 7 d'agost de 2016].

VVAA (2016). Enciclopèdia Catalana. [en línia]. Disponible en línia a: <http://www.enciclopedia.cat/> [Darrera consulta: 7 d'agost de 2016].

ANNEX

ÍNDIX DE L'ANNEX

1. Entrevistes als joves del municipi	
1.1 Enquesta realitzada als joves (residents tot l'any a Gósol)	53
1.2 Enquesta realitzada als joves (residents fora de Gósol)	54
1.3 Transcripció de les entrevistes	55
2. Documentació gràfica dels desplaçaments	114

1. Entrevistes als joves del municipi

1.1. Model d'Enquesta realitzada als joves (no residents a Gósol tot l'any)

Presentació.

Qui ets? Et pots presentar si us plau?
Quina relació tens amb Gósol?
On vius actualment?
Quina és la teva situació laboral actualment?
Actualment amb quina freqüència tornes a Gósol?
Amb quin transport vas? Vas sol/a o acostumes a compartir el viatge?
Quants diners acostumes a gastar al mes en transport? Menys de 100, entre 100 i 200 o més de 200 €?
Quan vas a Gósol, a casa de qui vas?
Quant temps acostumes a quedar-t'hi?
Creus que hi ha diferències en funció de l'època de l'any?

Idees sobre Gósol

Què és per tu Gósol?
Com t'hi sents identificat?
Què hi destacaries?
Quins són els avantatges de viure a Gósol? Què t'ofereix? Què hi trobes a faltar?
Quins són els inconvenients?
Quin consum d'oci fas? (Quina freqüència)

Trajectòria laboral i escolar (Preguntar sobre la trajectòria escolar i laboral fins al moment)

On has anat a l'escola? Institut? CFGS, Estudis superiors? (Trajectòria escolar)
A mesura que es pugui, preguntar sobre les percepcions o sensacions (com et senties: pas a l'institut/baixar a estudiar a la Universitat?).
T'agradava sortir de Gósol?
Quins eren els beneficis que percebies? I quins els desavantatges?
Com et desplaçaves en aquell moment? A quina edat et vas treure el carnet? Què va suposar?
Quina ha estat la teva trajectòria laboral? (contracte i sense contracte)

Expectatives de futur

On t'agradaria viure d'aquí a deu – quinze anys?
Viuries a Gósol si poguessis?
Quines condicions hauries de donar-se per a què ho poguessis fer? (feina, parella, casa pròpia?)
Tens alguna alguna anècdota? Vols afegir alguna cosa?
Moltes gràcies!

1.2 Enquesta realitzada als joves (residents a Gósol tot l'any)

Presentació.

Qui ets? Et pots presentar si us plau?

Quina relació tens amb Gósol?

On vius actualment?

Quina és la teva situació laboral actualment?

Actualment amb quina freqüència tornes a Gósol?

Amb quin transport vas? Vas sol/a o acostumes a compartir el viatge?

Quants diners acostumes a gastar al mes en transport? Menys de 100, entre 100 i 200 o més de 200 €?

Idees sobre Gósol

Què és per tu Gósol?

Com t'hi sents identificat?

Què hi destacaries?

Quins són els avantatges de viure a Gósol? Què t'ofereix? Què hi trobes a faltar?

Quins són els inconvenients?

Quin consum d'oci fas? (Quina freqüència)

Trajectòria laboral i escolar (Preguntar sobre la trajectòria escolar i laboral fins al moment)

On has anat a l'escola? Institut? CFGS, Estudis superiors? (Trajectòria escolar)

A mesura que es pugui, preguntar sobre les percepcions o sensacions (com et senties: pas a l'institut/baixar a estudiar a la Universitat?).

T'agradava sortir de Gósol?

Quins eren els beneficis que percebies? I quins els desavantatges?

Com et desplaçaves en aquell moment? A quina edat et vas treure el carnet? Què va suposar?

Quina ha estat la teva trajectòria laboral? (contracte i sense contracte)

Expectatives de futur

On t'agradaria viure d'aquí a deu – quinze anys?

Seguiries vivint a Gósol?

Quines condicions hauries de donar-se per a què ho poguessis fer? (feina, parella, casa pròpia?)

Tens alguna anècdota? Vols afegir alguna cosa?

Moltes gràcies!

1.3 Transcripció de les entrevistes

Testimoni S1. 27 anys - dona (en alguns moments hi apareixen també les opinions del seu company tot i que no ha estat inclosos en l'estudi)

Qui ets et pots presentar?

S1: Em dic S1 i visc a Gósol

Quina és la teva relació amb Gósol?

S1: He trobat feina i hem vingut amb la família aquí a viure

Vius actualment a Gósol?

S1: Sí, ens vam traslladar del Pla de Lleida

I la teva situació laboral actualment és?

S1: Doncs treballo a l'ajuntament. Vaig treure unes oposicions i estic d'interina.

Quina horari fas?

S1: De 8 a 2h i dos dies de tardes també de 4 a 7 i ara a l'estiu fem jornada reduïda, així que només venim una tarda

Quin transport fas servir habitualment?

S1: Jo les cames i el taxista (riu, el seu company). No tinc carnet. Tinc la teòrica però no tinc la pràctica, m'he de treure la pràctica abans d'un any i mig.

Quan t'has de moure com ho fas?

S1: Aquí a Gósol tot i que hi ha autobus no s'hi pot comptar. Has de tenir cotxe propi. Jo tinc sort perquè tinc el R (referint-se al seu company) i tenim cotxe propi però sinó seria un problema. Un problema greu.

I ara que ja portes un temps aquí a Gósol creus que hi ha diferències en els desplaçaments que has de fer segons l'època de l'any?

S1: Segons l'època de l'any? Bueno, aquí com que a l'estiu hi ha tantes activitats...però seria per oci. Sí a l'estiu has d'agafar més el cotxe però també fa més bon temps. Vas a fer més excursions, baixes més a baix perquè hi ha més festes d'altres pobles....però clar és perquè tu vols no per obligació, és per passar-t'ho bé.

Bé, tu concretament no gastes en transport, però em podries dir quant gasta la família en transport? Entre.....

S1: Al mes? Depèn de com ho calculis.

R: Tenim dos cotxe, un és tot terreny i és només per aquí. Aquest sí que l'agafo (Irene)

Saps conduir així? No tens carnet però ja en saps...Bueno, sé com funciona però el calo molt...sempre per pistes. Però després circular ja és una altra història.., em posaria per Barcelona i em moriria. (Irene)

R: Tenim dos cotxes però un el vam comprar nou fa...així que si contem els plaços són molts diners al cap del mes. No sé al igual...entre assegurances dels dos, benzina, manteniment, tot dividit...potser són 500 o 600 euros.

S1: Tenir un cotxe és molt de gasto. Si estas en una ciutat t'ho pots estalviar però ho pagues en T-10 també o sigui que...a més no tens la llibertat tampoc. A més, el metro quan tanca tanca. En principi el cotxe no et deixa tirat mai si no tens mala sort (Irene)

R: Ja només amb el cotxe nou calculo uns 30.000 km a l'any. Això en benzina són molts dipòsits...quant he dit abans?

500. Sí, doncs 500 segurament una mica més...però no ho sabia calcular.

Què és per tu Gósol? És difícil això. És...el lloc de les segones oportunitats per nosaltres. I estem molt contents?

Així, valoreu positivament el haver vingut aquí? Completament...ha sigut renèixer.

R: El Pla de Lleida era el clot de l'infern

I t'hi sents indetificat? O us ho sentiu identificat? Sí...aquí hi ha un caràcter que almenys comprenc...perquè al Pla de Lleida...allà a Barcelona són una mica diferents però no tant. No tant

R: Hem passat per 6 llocs o així

S1: No tants!

R: Sant Boi, Flix, Belloc, Linyola i Gósol

S1: Sí, cinc llocs...

R: La idea que jo tinc és ja no marxar d'aquí....no sé la idea que tu tens...

S1: No...algo molt raro ha de passar.

Quins aventatges trobes de viure a Gósol?

S1: Mmmm...clar potser la gent no ho comprèn. Perquè no tenim uns serveis molt així...però a mi no m'importa perquè a tot arreu has d'anar amb diners. I a qui tot és gratis. Mentre no posin carnets de boletaire o merdes d'aquestes...Aquí tens la llibertat absoluta de fer el que se't acudeixi. El que se't acudeixi ho pots fer.

R: Estàs tranquil

S1: Hi ha una cohesió brutal...això és el més diferents respecte a la ciutat. Una cohesió brutal amb tothom

R: L'escola és un privilegi pels nens comparat amb l'escola d'allà baix

S1: Sí, sí...és veritat

Ara quants són? Tu deus ser dels més grans oi E. (el seu fill) ?

S1: No, hi ha dos més grans, que l'any que ve ja és l'últim any.

R: Bé, sempre hi ha la por de que la tanquin. Veurem veure si aconseguim aguantar.

I per contra, trobes algú inconvenient?

S1: Inconvenient? Clar...tot et queda molt lluny. Estem molt aïllats. El clima...Bé, els serveis se'n recorden de nosaltres el últims. Que si falla la tele, el mòbil...Això ara què era l'altre dia? Ah! Ara a l'escola ens treuran un mestre perquè tenim un mestre i mig i el mig ens el treuen i el posen per allà a Barcelona.

R: Al haver d'estirar els pressupostos.

S1: I de moment estàvem...aviem si trèien la sisena hora. No ho sabem encara...Clar al ser poca població no pots tenir uns serveis descents. Internet no et vindrà amb els megues...però aviam, realment tampoc és tan necessari. Una ciutat per tenir tot això et provoca molt mal. I també pots tenir pollos amb tot això.

R: Sí perquè nosaltres tenim internet però haguessim no pogut aconseguir-la...

S1: No, parlo de la ciutat no d'aquí...

R: Sí, però jo et dic que tu pots venir aquí a viure i depèn de la sort que tinguis...si no hi ha línies de telèfon...No, les cases aquelles d'allí al final no els hi arriba la línia...I aquí hi ha quatre pisos i ens van dir els tècnics que només hi havia línia per nosaltres Clar, aquestes coses en una ciutat són com bàsiques....aquí mira, si no ho fem d'una manera ho farem d'una altra. Ara, aquí el tema de la tele és més punyent... El súper 3 que no es veu. Això fot molt...però és el tema més greu que tenim

I els serveis que comentaves? El metge i així...

S1: Bueno, l'autobus... De fet el metge cap problema, al contrari. Perquè clar...

R: No fas gairebé mai cua

S1: Bueno... depèn del dia

R: Sí, però si t'has d'esperar estas petant la xerrada i coneixes a tothom... no és com un ambulatori

S1: I a més ve tres dies, que no està mal... i després ara tenim desfibrilador. L'ambulància està a Guardiola que està a vint minuts de pujada. No sé, l'altre dia va haver-hi un accident que el Mossén va volcar amb el cotxe i en un moment i havien dues ambulàncies, els mossos de nosé on i pim pam....

la... és relatiu, en realitat és força ràpid.

S1: Sí, i quan ens aïllem per la neu el mateix dia estan pujant i cap problema. El que passa és que aquests que van a treballar a la mina sí que ho tenen una mica més complicat.... com que han marxat tant d'hora la màquina no ha passat. I també administrativament, aquí a Gósol al estar a la província de Lleida també això ens comporta problemes. Per exemple, hi han coses de Diputació de Barcelona que ja no ens arriba. Per exemple, tots els ajuntaments tenen un conveni amb localred, per pagar poc de telèfon i nosaltres no el podem tenir perquè som Diputació de Lleida.

I localred és Diputació de Barcelona? I no hi ha un equivalent per la Diputació de Lleida?

S1: No, no ho ha fet... no sé quins problemes tenen. Clar, són problemes d'estar al mig. Llavors.... però en general és estàs lluny. El problema bàsic és que estàs lluny. Que per anar a comprar tens l'estona que tens, però són coses personals, coses puntuals.

Clar, perquè vosaltres teniu la base a Gósol. Tu Rafel treballes des de casa i tu Irene a Gósol...

S1: Clar, un cop a la setmana o dos anem a Berga a comprar i ja està. I aquests dies com a cosa molt excepcional ha hagut de dur el seu pare al metge a Lleida, perquè encara el tenia que anar. Però és molt excepcional.

R: Sí, el van operar...

S1: I clar, Lleida d'aquí està.. a puah! Està molt lluny!

Sí, malgrat ser Diputació de Lleida...

S1: Està molt lluny. A quan està? 3 hores de relloige no?

R: Em sembla que són 200 km. Sí... has de baixar fins a Manresa per agafar l'eix fins a Lleida. Si vols anar per aquí (referint-se a la carretera que passa per Solsona) tragues el mateix però és una carretera pitjor. Però si sortim... sortim per aquí. Si no tenim temps per acabar-nos tot el que tenim per aquí.

Quan ens acabem això haurem d'anar als voltants... cap a Sant Llorenç, cap a la Cerdanya... Ens vam comprar el tot-terreny per fer excursions...

Quin consum d'oci fas en el teu temps lliure?

S1: Ara seria anar amb el Lada (tot-terreny) amunt i avall...

R: L'hort! És un consum d'oci perquè hem de pagar el tros...

S1: I de temps. Bueno he de pagar l'aigua. Però així oci en termes general com anar al teatre, al cine... això no ho fem. Anem d'excursió, anem a buscar bolets, a passejar... jo que sé. A ciutat, a fer oci hi anem 0. Bueno, a tu t'agrada el cine i hi vas dos cops a l'any, però a mi que no ni m'agrada no hi vaig mai. Al teatre sí que hi aniria però anar fins a Barcelona.... pfff

R: I algun concert de Queen, però això és una vegada cada quatre o cinc anys. Bueno, si alguna vegada em d'anar amb els nens a veure alguna cosa sí que hi anem. Però coses molt puntuals.

Però que no diguessis, va doncs una vegada a la setmana anem a Manresa perquè...

S1: El que sí que voldria l'any que ve és que ells facin natació i potser un cop a la setmana sí que haurem de baixar. Pe'ro això de cara a l'any que ve o l'altre, perquè això aquí no ho podem tenir.

R: Clar, oci propi tenim dos nens així que tenim poc oci nosaltres.

S1: Clar, oci per exemple, la setmana passada feien la setmana saludable del Berguedà i tots els comerços oferien coses com piragüisme, els de Vallcebre que feien tirolina...doncs hi vam anar. A l'estiu anirem a fer piragua al pantà i coses així.

I ara m'agradaria preguntar-te sobre la teva trajectòria escolar i laboral fins al moment.

S1: Jo vaig nèixer a Sant Boi del Llobregat que hi vaig viure fins als 17 anys. Vaig fer allí l'escola normal fins a sisè i després Batxillerat. Al 17 em vaig independitzar, m'en vaig anar amb el Rafel perquè es va comprar una casa a Flix. Que va trobar la més barata de Catalunya, allí! Era l'any 2006 i estava la cosa complicada...just abans de la baixada. Era un poble molt aïllat i fantasma i era barato però està més aïllat que això potser. Si més no a la pràctica. És un poble relativament gran, d'uns 5.000 habitants però està tot molt aïllat.

Deu estar molt lligat a la central?

S1: A la central nuclear i a la fàbrica de clor i de productes químics que té 70 i pico d'anys. Però ara ja està tancant, és un poble mort. Llavors com que allí estàvem molt aïllats i el Rafel va obrir l'empresa a Lleida vam acabar tirant cap a Lleida. I a Lleida vam tenir l'Eloi ens vam comprar una casa allí. Teníem dos hipoteques!

R: Ens vam comprar una casa a Belloc

S1: A Belloc que està a 12 km de Lleida, al Pla d'Urgell. I jo anava estudiant nutrició a la Universitat de Lleida.

O sigui anaves i venies de Belloc...

S1: Em portava tren perquè no tenia carnet, però allà hi ha tren. Però el tren és molt justet. I a vegades anava amb bici. I allà vam estar fins que va quebrar l'empresa, ah i jo vaig acabar la carrera. Aleshores vam arribar a un pacte amb La Caixa perquè és quedés la casa....com una dació en pagament. Llavors d'aquí vam anar a Linolla a viure perquè vam trobar un sorteig de La Caixa de lloguer social, de cases que tenen embargades de promotors i tal....i pagàvem 110 euros al mes. I allà vam estar 3 anys. I a Belloc 4. I un dia a les notícies la seva mare va veure la crida que feien de nens a l'escola de Gósol va dubtar de dir-nos-ho per si s'ens anava molt la xapa.

R: Bé, però contant que vam estar un any que tu treballaves a Sant Boi, bueno a Cornellà...

S1: Com que no trobava feina a Linyola me'n vaig anar amb ma mare perquè vaig trobar feina a Cornellà i vaig estar allí amb ella que era molt petita (referint-se a la seva filla)

R: I jo em vaig quedar amb l'E a Linyola. I els caps de setmana ja ho anàvem combinat com podíem. I aleshores em vaig preparar les oposicions i vaig tenir sort. Però bueno, primer ja havíem vingut aquí.

Nosaltres vam venir perquè havíem d'anar a alguna banda. Anàvem anar a Navés a viure.

On és Navés?

S1: Al Solsonès sud....

R: Perquè teníem força clar de portar el nen a una escola rural i que s'eduquessin així. Ja ho teníem bastant coll avall d'anar a viure allà

S1: Però no vam acordar preu de lloguer, i va sortir això. Abans que sortís la crida de Gósol ja estàvem mirant lo de Navés

R: Sí, portàvem temps discutint-nos més que pel preu per les condicions. Pequè volíem fer obres...i el propietari ens deia que no.

S1: A més, també estava una mica aïllada, els nens havien d'anar en cotxe a l'escola. Era un moment però ja havies d'agafar el cotxe. Són molt disperses les cases al Solsonès...a més son estàvem sols, teníem veïns però era un nucli molt tirat. I al final vam venir aquí.

I aleshores surten les opos....

S1: Sí, vam tenir sort.

R: Home, i vas estar estudiant. Què vas tenir de plaç? Dos mesos? I estaves 12 o 14 hores al dia. I gràcies això.

S1: Sí, ho teníem complicat sinó...bueno, jo venia aquí de llenyataire. Anava a fer una cooperativa que finalment no s'ha fet per històries legals. De moment s'està fent si no s'ha cansant aquell noi. Buscava un soci i mira...

R: El sous en relació al cost de la vida està difícil. Però bueno, aquí pots anar fent diners amb altres coses

S1: Sí, com que tothom es coneix...pots fer moltes coses: pots fer llenya. Etc. Sempre tothom pensa en tothom.

Parlant del teu futur com t'imagines d'aquí deu o trenta anys?

S1: Aquí però amb una casa pròpia. Bueno això és somiar molt! El nens aniran a l'institut i aquí hi ha un problema perquè hauran d'agafar el bus cada dia. Mitja hora anar i mitja hora tornar. I no ho sé, arribats a aquest punt no sé que passarà. Perquè potser preferixo donar-me la pallisa jo a que se la donguin ells. Llavors no ho sé. Mentre estudiïn a Bagà i aixó sí...després no ho sabem

R: Jo em quedo aquí

S1: Tu mismo. Aviam, aquí hi ha problemes de vivenda. Hi ha poca vivenda disponible El que tenim pendent amb el temps és estar en una vivenda més gran perquè aquí és bastant complicat els 4. El problema és trobar alguna cosa que ens encaixi. Ja quan en vam venir el que més ens va encaixar va ser això, tot i ser petit. Perquè podien estar els meus pares al costat, etc.

Clar, trobar un lloc en que hi capiguessiu tots dos...

S1: Clar, o algun espai que poguessin ser dos vivendes, dos plantes...és complicat.

Sí, és que aquí Gósol és el problema de construir, que està tot el tros ocupat.

S1: I que hi ha molt d'habitatge. Hi ha molts habitatges de gent que ve dos cops l'any, però clar, està ocupat.

Tens alguna anècdota sobre la mobilitat? T'he de dir que m'has trencat els esquemes perquè fins ara tothom expressava l'importància del cotxe i tu demostres que s'hi pot viure sense conduir.

S1: Clar, però depenc, depenc. Si jo vull anar a la Festa Medieval de Bagà i ell no vol, ja m'he cardat.

R: No, perquè vas igualment. Encara que jo no tingui ganes...

S1: Clar, però ja t'he de menjar el tarro...perquè sino aquí te quedas. Però el cotxe fa molta falta

R: El meu germà que ha estat aquí a casa els meus pares dos o tres mesos sense cotxe ho ha passat malament per això.

Tens alguna anècdota o vols afegir alguna cosa...?

S1: Bueno, aquí si se't trenca el cotxe...l'has cagat. Ara per exemple, als forners se'ls hi ha trencat i no sé com s'ho faran.

R: Sí, ja se'ls hi va trencar el que tenien, i ara aquest els hi ha durat pocs mesos...i no poden comprar un nou. Bé, el primer el va espinyar. On va ser? A la baixada però amb un altre

S1: Va ser un xoc frontal de cara. Sí, és que deu ni do amb els accidents amb l'any que portem aquí....

R: Sí! Ara en portem 3. Jo en compto 3 per lo menys. El Mossén ara fa res....

S1: El Tacany!

R: Ah, doncs quatre aleshores! El Tacany que es va caure cap a Sorribes i el va parar un pi. I porto quatre o cinc mesos.

El Carles?

S1: El pare. Que le va para un pi. I el Rafa, xoc frontal a la cruïlla de Vallcebre amb un camió.

Què dius? Això és molt bèstia...

Sí, sinistre total. Però no es va fer res.

R: Jo baixava amb el cotxe i vam estar allà aturats. I era un camió gran, potser no un trailer, però un camió de 5.500 o 6.000 kg. I el camió estava totalment trinxat.

S1: Es que els dos anaven pel mig...

R: És que aquí passa molt. I jo moltes vegades ho faig....i clar et trobes amb gent que s'agafa tan a la corva que va contradirecció. Bueno, el Paraire l'altre dia pujant i ni vam pica de miracle. Perquè jo anava a poc a poc...però ell anava súper follat amb el jeep que té i clar, per anar tant ràpid que per anar tan ràpid has d'anar per l'altra banda, de tal manera que anava tan ficat que no vam picar de miracle.

S1: I aquests són només el de Gósol després hi han els de Saldes, Vallcebre...La carretera no és perillosa en si, però la gent que viu aquí va...I després quan et trobes els domigueros fent fotos a 10 per hora per la carretera, si tu vens súper ràpid també són un perill.

Home, jo quan tots els de la meva edat es van treure el carent i baixàvem...deien que s'ho coneixent però....

S1: Flipaves

R: Jo al principi anava més ràpid, però després de l'experiència i després de tenir algun ensurt ja vaig amb més compte.

S1: Es que també és el gel has de tenir en compte més coses...

R: Jo un dia vaig patina, que no sé ni com va anar així...va ser al Jou

S1: Va ser a la carretera que va al Jou. Què vas fer 360 graus?

R: No, la corba era cap aquí i jo vaig anar en direcció contrària. Vaig tenir sort.

S1: És que aquella no la netegen, passen quatre gats. Netegen la principal i aquesta no.

Avui m'ho han explicant que van netejant per ordre d'importància, primer Guardiola, Bagà....i després ja es dediquen a la resta.

S1: Bueno, si les fan perquè no sempre...

R: Clar, un dia havia d'anar a Saldes però va tornar a nevar i estava fatal. Si hagués seguit no sé si hagués arribat.

S1: T'ho has de prendre de que aquell dia no podràs anar-hi...Els que pitjors ho tenen són els que van a Sallent a treballar.

A mi em sembla una passada.

S1: És una passada, però clar cobren molt bé i aquí es moren de fastig. Però la lògica natural diu que anessin a viure a Sallent, però...Clar, però és que aquí s'hi viu molt bé. I si ets d'aquí...potser hi haurà gent que dirà sóc d'aquí tal i buscarà algo oposat, però hi ha gent que està acostumada. Tots aquest que treballen a la mina són d'aquí i estan en parella o estan casats aquí. I allà no ho podrien tenir. La meitat són família, és el bar...ho perdrien en marxar.

Suposo que deu espantar sé anònim quan sempre has estat no anònim.

S1: Jo crec que quan estàs madurant deu fartar, Deus tenir ganes de ser anònim, però que després se'ls hi passa.

R: La de cal Tacany sempre ho diu que a ella no li agrada viure aquí. Que voldria ser anònima i que ningú es fotés en la seva vida...

S1: Bueno, aquí també et pots aïllar...

R: També depèn del que t'importi el que digui la gent... Home aquí si ets cabrón....ho tens fatal perquè tothom et coneix. No pots enganyar. Aquí si vols ser invisible és fotut...aleshores has d'estar completament sol. Si tens un negoci aquí és impossible. Però la gent malgrat es critiqui...hi ha un sentiment per pertinença.

S1: S'ajuden. Quan fa falta s'ajuden...I és maquíssim. A la Ciutat no hi és. Ni en una comunitat de veïns, a vegades ni a les famílies. I ni ha pobles una mica més grans com Linyola o Belloc. La gent ho és més de paraula, sóc de Linyola, sóc de Linyola, però no de fets.

R: De fet, estan sent molt més oberts aquí que allà.

S1: Aquí són molt oberts! I mira que I Berguedà té fama de ogro...

Però vosaltres deveu portar bon rotllo, els crios....

S1: Sí però aquí són molt oberts. Excepte alguns que són de cascarón duro...

Testimoni S2. 25 anys - dona

Qui ets? Et pots presentar si us plau?

Em dic S2. Tinc 24 anys i bueno, visc entre Barcelona i Gósol. Visc a mig camí. I bueno...he estudiat sociologia, i actualment estic estudiant al conservatori del Liceu.

Deies que estàs estudiant al Liceu?

Estic fent cant clàssic. Estic estudiant el superior i en tinc per quatre anys més.

Quina relació tens amb Gósol?

Amb Gósol? Doncs quan tenia onze anys els meus pares van decidir fer un canvi de vida. Bueno, nosaltres vivíem a Molins de Rei i teníem un i així...un bar al costat del mercat municipal i hi havia molta feina lo únic que va passar és que van fer unes obres que havien de durar quatre o cinc anys, però al final en va durar deu...i clar els meus pares. Ens havien de tapar tot el bar, bueno el davant...I els meus pares van decidir abans que comencin les obres de vendre'l i de canviar d'estil de vida també. La meua mare sempre havia estiuat a Bagà i el meu pare a la Nou de Berguedà i es coneixien molt el Berguedà. Bueno de fet els meus besavis ja tenien casa a Bagà.

Van buscar alguna cosa per allà dalt i van trobar Gósol. I com que eren del món de la restauració i van trobar un restaurant doncs van decidir, això....aquest canvi de vida. I...des de llavors que he viscut a Gósol. Ara només hi pujo els caps de setmana perquè estic estudiant a Barcelona des de fa ja sis anys. Vaig fer la carrera, el màster i ara el Liceu i bueno, tot l'estiu també me'l passo allà i Nadals també...i així i entre setmana també algun dia me'l passo allí.

I on vius actualment?

A mig camí...Entre setmana a Barcelona i els caps de setmana a Gósol.

Aquí comparteixes pis i a Gósol vius amb els teus pares...

Sí, els meus avis també van decidir fer el canvi perquè pujàvem nosaltres i llavors tenim a Gósol també la casa dels meus avis.

I quina és la teua situació laboral actualment?

Doncs actualment treballo amb els meus pares. Tenim un restaurant i un hotel, jo me n'encarrego de la part de l'hotel. Representa que sóc autònoma perquè els pares no poden contractar els fills llavors t'has de fer autònom. I...pertanyo a la societat familiar. Representaria que tinc una jornada laboral de mitja jornada però depèn del mes és molt...

A vegades és d'un dia i mig....

Sí, és molt...

I ara m'agradaria preguntar-te sobre el consum d'oci que fas.

Vale. Aquí principalment?

Sí, i si vols...

Sí perquè a Gósol no tinc temps d'oci. Treballo 24 hores...Bé, 24 hores tampoc però...12, 15 sí que les treballo. Llavors, l'oci el faig aquí totalment. Normalment o vaig al cinema o al teatre o amb els amics agafem i anem a fer una cervesa. Normalment quedem cada dimecres amb els que havíem fet el màster i ens anem a fer alguna cosa al CAT al Tradicionaris que fan música popular, glossa....

Alguna vegada també quedo amb els amics de la carrera o amb els del Liceu en acabar les classes anem a veure algun concert perquè a vegades fan jamsessions al Liceu els dijous i què més? Ah! Vaig al gimnàs. Vaig amb les amigues de la carrera. Quedem i anem.

Aquesta era una pregunta una mica al mig...però, amb quina presència tornes a Gósol?

Hi vaig? Amb quina freqüència? Doncs cada cap de setmana seria quatre cops al mes, cinc cops al mes, depén. Per exemple, demà me'n hi vaig i ja em quedo dimecres, dijous, divendres, dissabte i diumenge. Depén de la setmana.

En funció de la feina, les reserves...

Normalment pujo divendres migdia o matí i m'hi quedo fins diumenge nit o dilluns matí.

Trobes diferències entre les èpoques de l'any? A l'estiu és dedicació completa....

Sí, sí, sí...a l'hivern tinc molt més temps a Gósol que a l'estiu. Si que es cert que per exemple, el juny és un mes que hi ha molta feina els caps de setmana però entre setmana no acostuma a haver-hi molt gent, llavors amb els meus pares aprofitem per fer coses. Com que normalment no podem fer moltes coses els quatre junts...doncs aprofitem. Jo que sé, anem a sopar a no sé on, o anem d'excursió un dilluns.

I potser que algun cap de setmana no puguis?

Aleshores me'l demano de festa però normalment és perquè tinc concert o perquè amb l'Albert necessitem fer tal cosa. Però el meu oci els caps de setmana és gairebé nul. I si faig algo és perquè tinc concert i després aprofita per fer algo més, si no no....

I quan vas a Gósol amb quin transport hi vas?

Amb cotxe

Amb cotxe propi?

Sí, sí...propi.

A quina edat et vas treure el carnet?

Jo em vaig treure el carnet als 18. Als 18 just. Als 17 ja estava fent pràctiques i van passar quatre mesos per fer 18 i ja tenia carnet. És que és indispensable. No pots viure a Gósol....

Què et va suposar?

Home, doncs independència total. No haver de dependre dels pares per fer tot. No haver de dir avui me'n vull anar a Saldes de festa major, avu m'en vull anar a Josa a fer tal cosa. És independència. A ells també els hi va bé que tinguís cotxe. No és una llibertat de dependència tot el dia. Sí, sí...

I acostumes a compartir del cotxe en aquest viatge?

Abans sí que ho feia...bueno, ara pujo amb el meu germà i abans ho feia amb la Núria que era la meva companya de pis d'abans que és de Berga, i aleshores la passava a buscar per Berga i de vegades ara també ho faig, l'únic que puntalament. No cada cap de setmana

I vas a casa dels teus pares, ja ho has dit....i quan temps acostumes a quedar-t'hi?

A Gósol? Doncs aixó...dos dies...tres, com a molt. Depén de la setmana si tinc més feina aquí doncs intento baixar abans.

A quina hora tanqueu els diumenges?

Els diumenges després de dinar, o sigui que a les quatre ja estas però en que reculls i tot....a les sis ja pots baixar. L'únic que a l'hivern és fa molt pesat baixar tan tard perquè perds tot el dia. A més allà es fa de nit abans i no hi ha tanta llum. En canvi a l'estiu, ara aprofites molt més. A les sis baixes i aprofites molt més.

Ara parlem d'identitat, Gósol...Què és per Tu Gósol?

Què és per mi Gósol? Buf, quina pregunta....jo estic com una mica dividida. Jo quan vaig pujar a Gósol era amb adolescència i tenia moltes contradiccions. Jo a Molins estava molt bé, tenia

grup d'amics ja molt establert. Per mi pujar Gósol al principi va ser súper negatiu. M'hi vaig posar molt d'esquena a tot, perquè realment es molt diferent a viure en una ciutat. Aleshores, amb els anys he après com funcionen les coses...i per mi Gosol és un bon lloc per viure però has de saber gestionar una mica les relacions. També una mica, estas qüestionat durant tot el dia...pregunte...et sents observat en molts moments del dia. Aleshores és una mica... No pots fer una cosa que no s'en enteri el veí. M'agrada més entre setmana que els caps de setmana. Entre setmana puges i no hi ha ningú, pots fer el que vulguis.

Entre setmana és un luxe...

Es un luxe. Aviam, l'estil de vida és molt bo i molt tranquil. Ara, si ets una persona jove que necessites oci, que necessites anar al cinema un cop al mes ja has d'agafar el cotxe has d'anar a Manresa....

Per altra banda tens la natura allà mateix.

Sí, jo estic d'acord amb tu...

I l'hivern és molt complicat viure-hi. L'hivern és dur. Quan anava a l'institut era molt dur l'hivern. Clar perquè feia matí institut i quan acabava anava a Berga fer música i clar, acabava a les 8 o les 9 i puja cap Gósol.

I com pujaveu?

Amb els meus pares, baixaven fins a Berga i ens tornaven a pujar....per això és dur, i per les relacions personals. La població és molt envellida i hi ha poca gent jove, i poca gent jove interessada per les coses del poble. No sé...és complicat- Si vens d'una ciutat és complicat entrar en aquesta lògica. I havia una lògica molt de bar. Què fas vas al bar? I jo xucava bastant. Xocava perquè m'avurria. Així de clar. Però mira....

I amb què t'hi sents identificada?

No et sabia dir...en quin sentit.

Perquè et sents de Gósol?

Em sento de Gósol per haver passat tots els rituals aquest de pas. No sé, xorrades com per exemple el Ball de les Coses, però a Gósol hi ha...ets de Gósol....

Ostia molt bé. Això no ho havia pensat i és un ritual de pas total.

És un ritual total, ets de Gósol o no ets de Gósol....si ets de Gósol balles dos dies, qui no és de Gósol en balla un. Hi ha moltes coses d'aquestes tradicionals que no se't considera si no passes pel tubo, i després de 12 anys pots dir, bueno sí, tu ja ets de Gósol. Però has de passar uns quants esglaons d'aquest que són durs...

Jo no ho entenia lo de les Coses. Pensava perquè nosaltres hem de trigar tres anys...si a tothom li fot il·lusió.

Sí, a mi m'era igual realment...No sé i ara sí que potser si que em sento de Gósol, que necessito una mica de tranquil·litat. Però em passa més a l'hivern...ara per mi allà és estrès. Però a l'hivern si que dic o que bé, amb la llar de foc, et poses a llegir i dius oh que bé. També m'agrada molt tota la part cultural,, tot i que no s'explota gens, i no és gens coneguda i es podrien fer moltes coses...

Quins aventatges hi trobes?

De viure a Gósol? Doncs qualitat de vida sobretot. Jo marcaria dos Gósols, Gósol hivern i Gósol estiu.

Gósol hivern és tranquil·litat màxima, no tens cap tipus de ...no sé, ni sorolls, ni res...ni ningú que t'observi perquè tothom etsà a casa seva. A més tampoc es fan gaires coses perquè la gent es trobi a l'hivern és el pol oposat. És concentració a la plaça. A més, nosaltres vivim a la

plaça i m'agobia, m'agobia bastant. Però això de poder dir, me'n vaig a Fonterres o me'n vaig a fer la 360° és un luxe realment. I bueno, la qualitat del menjar...

Teniu hort?

Sí, tenim tres...

Tres feixas?

Sí, bueno el meu pare...a darrera a casa els meus avis hi ha una terrenys que són de cal Fuster. No ens fan pagar i a canvi els hi donen una mica del que es cull. I el meu pare va fer com tres....ja fa anys. I a l'estiu és quan més mengem a l'hort.

Poder anar a buscar bolets a la tardor m'encanta...jo que sé, en sllevem els quatre abans d'obrir i anem a buscar bolets. O ara per primavera anem a buscar múrgules amb el quat...està guai.

I què hi trobes a faltar? La pregunta contrària

Què hi trobo a faltar? El tema de la mobilitat seria un inconvenient. Per mi no perquè tinc cotxe, però pensant en termes de comunitat seria un inconvenient. Per exemple els meus avis han hagut de baixar a viure aquí a Granollers perquè si els passa algo no tenen manera d'arribar, i depenen totalment de nosaltres. Fer molt més fàcil el transport públic seria tot un què...

Després, el tema de l'ajuntament...no m'agrada gens la getsió, però això ja és un tema més polític. Però influeix en els vides....

El tema de les escombreries em toca molt els collons. A l'estiu el que fan és que com que ha de venir tothom de segona residència baixen les escombries a l'Hotel.

A sí?

Sí, tu això no ho saps però sí. Van haver-hi reunions amb piques...clar aleshores hem d'agafar el cotxe i baixar-les i abaix. I normalment les tens davant.

Què és per imatge? Sí, sí, 'sí....No sé inconveninet de Gósol. Bueno, inconvenients que sempre monopolitzen sempre els debats els mateixos, els temes, però això ja és...

Ara passem el bloc de trajectòria escolar i laboral...on has anat a l'escola, a l'insituit i així...i aviam si amb tot això també em pots parlar sobre les percepcions que tenies. El anar a Gósol ja ens ho has explicat, però el que et va suposar tornar a Barcelona o quan anaves a l'institut...

Bueno, jo vaig estudiar a Molins a una escola pública, vaig fer primer d'eso a Molns també, a uns institut públic i aleshores va ser quan van marxar. I ja vaig fer segons d'eso aquí. Clar també em va passar que al arribar a segons d'ESO, els grups ja estaven fets a Bagà com si diguessim era...entrar com la nova...

Era doble nou

Sí, era doble nou. Doble de viure, de l'institut...i Bagà com a institut ho recomano moltíssim. Estic encantada amb l'institut. Clar èrem dos grups a l'ESO, A i B, a cada classes vint alumnes i tenies tutor individual i tutor de grup. Llavors anaves com molt quadrat, el teu tutor individual....si algun dia no havies fet els deures o arribava un parte als pares, directe. A més a més, l'any que jo vaig entrar vam estrenar l'institut nou. Abans estaven davant amb una cargoleres....però sí, un institut nou amb projector a cada aula, clar era una passada. Realment molt bé l'instiut.

I bueno, la relació amb els companys a mi em va costar adaptar-me. Jo venia d'un ambient molt hippie, molt catalanista....i arribes a Bagà que és generacions d'immigració dels anys 60, gent que era molt diferent. Al principi vam xocar com molt. Fins que no vaig fer 4t d'ESO....primer de Batxillerat, segon de Batxillerat no em vaig adaptar del tot. Vaig passar un any...De fet, vaig tenir depressió i tot. Em vaig estar medicant i bueno, són etapes que es passen. Llavors vaig fer 4t d'ESO i vaig decidir que faria el batxillerat. I vaig fer el Batxillerat científic. Lo bo és que a classe érem només quatre. Més atesos no podíem estar.

Problemes, durant la ESO per baixar de Gósol a Bagà agafàvem un bus. Començàvem a les 9 i agafàvem el bus a les 7.40 i baixàvem fins a Saldes, pujàvem a Saldes, baixàvem a Vallcebre, pujàvem a Vallcebre, agafàvem els de Vallcebre, baixàvem fins a Guardiola i els agafàvem i anàvem a Bagà.

Clar, trigaves una hora iiiiii....això cada dia era com.....pfffffffff. A més a més, com que jo feia música m'he n'havia d'anar fins a Berga des de Bagà que era mitja hora i feia música fins les 8 o així. Aleshores puja a Gósol, les 9, sopa, les 10. I clar, no havia fet res de deures fins les 12 allà. Llavors anava petadíssima....però mira és el que hi ha. Si vols estudiar música, és que hi ha. I després a Batxillerat no teniem transport públic gratuït. Llavors què passava que hi havia el Susén, el P., que feia el mateix curs que jo i aleshores ens turàvem. Jo no tenia carnet, però ella ja tenia carnet i cotxe. Aleshores si els meus pares pujaven ell pujava amb nosaltres, i ens ho combinàvem com podíem.

Llavors a primer de Batxillerat vam fer taxi i pagàvem sis euros anar i tornar. I llavors a segon el P. es va treure el carnet i ja anàvem....però va ser un tocada de...A més, els horaris fins aquest any no els han unificat.

O sigui tu pots pagar el que val un vitatge de bus i pujar i baixar...

Exacte.

Perquè si no començàveu a les 8...

Sí, el Batxillerat a les 8 i l'ESO a les 9. No però molt bé, els professors molt bé els grup que vam anar quedant...

Perquè els que vau arribar al Batxillerat?

Mira, si a primer d'eso érem 40, a primer de Batxillerat érem 20 i a segon érem 11. De tot, de tots els Batxillerats.

Bnu, un quart...

Sí, jo recordo molt abandonament...no sé si va ser per aquesta època del totxo ocom va anar el tema però molt gent passava. Perquè també el fet de marxar a Barcelona és un esforç. És un esforç econòmic, és un esforç si estas molt arrelat....a mi no em costava però gent d'aquí....però clar, seria com a la inversa del que jo vaig fer. I quan vaig arribar aquí doncs no tenia cap problema, Ho tenia tot controlat....

Perquè tu vas venir a Barcelona o vas anar a Molins?

A Barcelona. Vaig a anar a viure amb les dues noies amb les que he fet música i vivia aquí a Gràcia però més avall. I després ens vam mudar a aquest pis i aquí he estat quatre anys.

I t'agradava marxar de Gósol...clar pel que expliques era un moment força complicat. Què percebies al sortir de Gósol.

A Barcelona?

O a Berga...

No, Berga res...es que Berga pels gosolans és com dir....com un d'aquí Barcelona dir que va aquí al costat. A Berga vas per tot, si has d'anar al mteg vas a Berga....o sigui que no suposa res. Amb temps sí, però en quant a moure's a Berga no. Molta gent anava a estudiar Berga perquè no volia estudiar a Bagà. Bagà tenia la fama de ser mol difícil, llavors s'en anàven al Dr. Saló que era privat.

I sí que al principi, al moure'm aquí, no és que em costès perquè anava molt ilusionada a fer carrera i tal, però el tema de viure sola amb companys de pis...bueno, suposo que com qualsevol persona amb 18 anys.

És un canvi...

Sí, clar és un canvi obviament, Però me'l vaig agafar molt bé. A més com que la N. i la C. eren molt obertes, molt del Berguedà no perdies la identitat. Vulguis que no les converses sempre eren sobre aquí...es mantenia bastant el cercle.

I comences a ajudar al negoci dels teus pares...des de. Quina edat?

Doncs no t'ho sabia dir. Des de 3r d'ESO....baixava a fer un rentaplats, un cop de mà puntual. Abans vivia molt diferent que ara. Sí....abans em llevava a les 10, anava a fer deures, baixava a fer el dinar, ajudava a parar....i a la trada doncs si volies anar't'en a caminar amb les amigues te n'hi anaves....Ara és de 8h a 12h o 1h i tens una hora per parar i encara gràcies, Però és que té dedicar-se al turisme. És dur.

Home...vosaltres sorpren que ho porteu amb tanta esportivitat.

Es dur, es dur. Jo he tingut ratllades series de dir, ostres...de valorar-te això. La gent té caps de setmana, fa coses....inclús amb la meva parella, amb l'A. ostres, que mai tens caps de setmana. Saps baralles d'aquest que dius joder. Però si vols tenir aquest estil de vida és el que hi ha. Si vols estudiar al Liceu és li que hi ha. I hi ha un punt en que t'ho racionalitzes, ho madures i ho acabes paint. Perquè també estic fent el que magrada. No sé...és així.

I totes diferències entre tu i el teu germà?

Uuu, sí. A saco. Uff és que ara em posaria a rajar. El meu germà ha tingut les coses molt més fàcils que jo. Ell va arribar a Gósol i va fer sisé de primària. Ell ja es va integrar i el pas a secundària ja va ser molt camuflat. A més l'escola de Gósol és can pixa. Ho sé perquè hi he donat classes i és...està molt bé pel tema dels valors. Però si tu acabes sisé i vas a l'institut...et fots una nata...Està molt bé amb uns temes, però ens uns altres...L'exigència...Són maneres d'educar diferents.

Tots amb una classe...i no sé si si va agafar el Rufino que explicaven.

Rufino? No va agafar la Begoña?

La Begoña? I què?

La Begoña de profe d'anglès. Se la rifaven per on volien perquè...és que era can pixa. En aquest aspecte ho ha tingut més fàcil que jo. No hi ha hagut aquest pas a l'ESO que és difícil....a més no estava massa bé a l'escola de Molins. I jo estava súper bé...aleshores va ser com la revés.

I aleshores ja ho ha tingut tot fet. Feia música amb mi, això bé...també va anar a Bagà i va fer Batxillerat Humanístic. I clar, en baixar a Barcelona els meus pares van dir, no pagarem dos pisos...i pam, tots dos junts. I va venir, però mira ens portem bé. Però amb la carrera que ha triat a vegada se li en van els fums...s'envolta de gent amb molts diners i amb molt de capital cultural llavors...

Però de la carrera i dels Liceu és un món bombolla. I sí que noto que jo he mamat molt més la responsabilitat, guanyar-te el que tens...i ell és com, jo vull fer això doncs faig això...i me la bufa com s'hagi d'aconseguir, els mitjans. I a vegades tenim enganxades per això.

Perquè per ell, vull dir Gósol és un mitjà i li barrufa com acabi saps? Jo a vegades sóc més responsable amb les conseqüències. No sé....germans.

I expectatives de futur. On et veus d'aquí, deu,quinze vint anys?

Uf, bona pregunta! Doncs no ho sé. És compliat. Jo sempre he tingut la contradicció entre sociologia i música. Bueno, entre escola i música, escola i música...és com una bipolaritat que no he sabut com gestionar-la. Fins ara no he sabut com gestionar-la perquè fins ara no havia acabat carrera i màster i he pogut dir. Vale, ja he fet carrera i màster i puc dir vale, ara faig música. I ara és el primer any que m'he dedicat completament al cant. I he vist que sense fer lo altre em dona molt bon resultat. Es molt difícil dedicar-s'hi, vull dir...potser tinc més sortides

laborals amb el tema de la música que amb el tema de sociologia. Tot i que amb sociologia he tingut molta sort amb les sortides laborals que he tingut.

Sort i que t'ho has currat...

Sí, clar m'ho he treballat, però penso que hi ha un factor de sort de tenir contactes o....sí, llavors és nosé què dir-te. Com que dóna tot tantes voltes...m'agradaria dedicar-me al cant ehheh i....però és que és molt complicat. És un món bastant tancat que si no hi entrés bé no hi netres. Hi ha un sostre de vidre

I funciona molt per padrins?

Sí, total. Però com tot. Ara per exemple tenia aquest càsting a l'Opera de Sabadell i tu miraves la web i no apareixia per enlloc ni pel facebook. A mi me'l van enviar perquè conegui una noia que coneixia...has d'estar molt així, i has de fer aquesta feina de...conèixer gent. I això havent estudiat sociologia et serveix per això però...atabala molt. És dur...Has de saber gestionar molt bé.
(...)

I et veus vivint a Gósol si poguessis?

No, això ho tinc claríssim. Tenint casa Gósol i pujant de tant en tant sí, però vivint no. A l'Albert li encantaria però a mi no. Potser...

Encara que li donguessiu la volta a lo del Triuet i que ho reorientessiu però que la base fós allà? No?

No. Jo ho tinc molt clar que el Triuet per mi és un mitjà per poder estudiar al Liceu i els meus pares també ho tenen claríssim que hi van agafar perquè poguessim pagar-nos les carreres però, no sé...si tingués una feina per allà que m'agradés molt potser sí, però és molt complicat. Gent jove n'hi ha poca, i gent amb la que t'hi fassis n'hi ha poca. Normalment em faig més amb la gent que no és pròpiament de Gósol que amb la gent que no ho és. Perquè tenen aquest punt de tancat, de reservat que costa. I això en ple hivern, que no hi ha ningú doncs costa. També necessites oci, necessites sortir...penso. Potser un terme mig entre ciutat i poble. Home, un Sabadell no et diria que no.

Tens alguna anècdota? Alguna vivència?

Bueno...és que jo he tingut vivències no molt bones a Gósol. Per lo de les Cosses? Hi va haver un any que la vaig liar perquè vaig acabar dient de tot a l'alcalde perquè no volia ballar i tothom que m'esperava.

Perquè?

Per rotllos aquests de poble. Tu ets de Gósol i tu no. A mi això...a mi això em cremava molt. I ara perquè ara passo de tot això i ja està però en aquell moment en que estas intentant adaptar-te és com que cada cop amb una pega. (...)

I que és un poble. Tu pots sortir aquí al carrer i la gent et coneix per una de les teves fascetes. Puc anar al Liceu i que la gent només em conegui per això. Però que la gent no sàpiga que sóc de Gósol...En canvi, tu surts a Gósol i tothom saps que has estudiat sociologia, que tens el Triuet, que els teus pares nosé què, que si has anat de vacances i que com és que has tancat aquells dies. Totes les esferes de la vida allà.

Tu passes i tothom ho saps. Està guai el fenomen de la comunitat però a l'hora...I també em ratllava bastant que el jovent de Gósol estigués tot el dia al bar. O sigui deia, no tenen altres motivacions a la vida? I jo hi anava per parlar amb el Pep. Amb el Pep tenia unes converses....perquè, un tio de trenta llargs, un hippie, però que podies tenir converses que no eren. Bé, és que no sé què dir-te ara anava a posar-te un exemple de : oh! Ahir vaig matar un senglar...vull dir no?

I potser jo buscava algo més....no tant fàcil. És Gósol. Tampoc en diré pestes perquè és on tinc casa meva però sí que a mi m'ha costat molt. De casa meva de fet sóc la que més li ha costat, però...

I amb el Triuet, donar explicacions...però ara potser hem trobat un punt mig. Podem fer el que ens dongui la gana però...de cara al poble...si tu tens un negoci és com que...

Nosaltres teníem el Forn però el Forn està etiquetat de gent de fora que va al forn, però no tenim clientela de Gósol. Tenim gent que puja a Gósol a menjar o que aprofita i passa.

Llavors el Triuet és una manera més de fer bar de poble, o de nits igualment....aleshores sempre ve algú del poble, xerras amb algú del poble. Aleshores és una manera més d'integrar que potser abans ja hi havíem arribat però trobo que és una manera més així.

Voleu afegir algo....

No, merci!

Moltes gràcies!

Testimoni S3. 26 anys - home

Hola S3!

Hola

Qui ets? Et pots presensentar si us plau?

Sí, bueno. Em dic S3 i tinc 26 anys. Visc aquí a Gósol, treballo aquí a Gósol i pràcticament tot aquí a Gósol.

I a què et dediques actualment?

Sóc autònom però em dedico a pagès. Tinc una explotació de 60 vaques de carn i aleshores també fem patates i pèssols negres d'agricultura ecològica.

Aleshores tu vius aquí Gósol durant tot l'any, ets fill d'aquí Gósol

Sóc fill d'aquí Gósol...

Vas nèixer aquí, i...

Sí, si...des de ben petit fins ara aquí. I de moment

Actualment treballes a l'explotació de vaques i el cultiu de patates i pèssols.

Sí, tota la jornada la dedico a això.

Tens alguna altra feina?

No.

Sempre estàs aquí a Gósol, però quins viatges acostumes a fer...?

Normalment fins a Berga és el més freqüent, perquè per qualsevol cosa has de baixar a Berga.

I hi has de baixar molt sovint?

Sí, un cop de setmana sí n'orlment. Bueno, a Manresa també a vegades. Nosé algun cop a Barcelona però ja amb menys freqüència.

I quin mitjà de transport fas servir?

Sempre el cotxe

Cotxe propi?

Sí, cotxe propi. Perquè hi ha bus aquí al poble però..els horaris...surt a les 7h del matí i és bastant complicat que t'encaixi, així que vas sempre amb el cotxe propi i és el més fàcil.

I suposo que amb el cotxe també fas voltes per els llocs on necessites..sobretot ara a l'estiu si teniu les vaques repartides...

Ah! Sí, ara a l'estiu per les patates a part també les distribuim nosaltres i aleshores sí que anem amb el cotxe i el remolc i les distribuim per tot Catalunya.

I com ho feu? Un cop a la setmana?

Bueno, fem comanda mínima i aleshores anem per tot Catalunya amb uns kilos de patates mínims...

I aquests viatges que fas acostumes a fer-los sol, acompanyat, etc.?

Acostumo a fer-los sols, sí...a vegades si coincideixes amb algú que vagi a on tu. Però normalment no és el cas, com que som pocs habitants.

I notes diferències als viatges que has de fer al llarg de l'any?

Si hi ha una època de l'any que viatgi més?

Sí, exacte.

Ah! Potser a l'època d'hivern com és l'època en que venem les patates és l'època que baixo més. A l'estiu són més vaitges curts per aquí dalt.

I a quina edat et vas treure el carnet? (3:38)

Jo? Als 18 anys clavats. Amb 17 anys ja tenia el cotxe al garatge. Bueno, lo normal com tothom aquí dalt.

Si...si us plau m'ho pots explicar. Tu duies el cotxe abans de tenir carnet...Abans m'ho explicava la Núria de Cal Pipeta que ella malgrat no tenia carnet però ja sabia portar el cotxe...

Bueno clar!

Ahhh! Això és enxufe. Va ser un no res treure's el carnet

Si...bueno, però a vegades és més difícil perquè agafes mals hàbits i després costa molt treure-se'ls.

I tenies moto?

Sí, sí. De fet encara en tinc, per anar a veure les vaques a la muntanya va bastant bé.

Millor que el cotxe?

Sí, és més ràpid.

I des de quina edat tenies moto?

Des dels 16 anys.

I ara, el bloc de preguntes de identitat....aviam si pots explicar què és per tu Gósol.

Per mi ho és tot Gósol. Pràcticament perquè vaig nèixer a Gósol, la primera feina la vaig tenir a Gósol i he voltat però..sempre he tornat tornar a Gósol o sigui queno sabia massa com definir-ho. No sé, jo estic molt bé a Gósol . S'està molt tranquil a l'hivern, potser un pel massa per això, i a l'estiu també i tampoc fa massa calor. Per mi és el lloc perfecte. I és això, agafant el cotxe, et pots desplaçar i entre pobles les distàncies tampoc són...No sé, amb poca estona també estas a Berga, a Manresa, dues hores màxim a BCN.

I tenir el cotxe què et va suposar?

Tens molta llibertat, si no tinguessis cotxe seria tot diferent el que et diria. Has de ser un esclau. No hi ha alternativa al cotxe. Però si tens el cotxe a casa, cap problema.

Hi ha gent que treballa a Barcelona i també ha de fer dues hores de cotxe i jo mira, visc a Gósol, tinc la feina a casa...

Com t'hi sents identificat?

Bàsicament pq fer de pagès sempre m'ha agaradat molt. I és una feina que ja ho he vist a casa, ja el meu avi i el meu pare sempre, i com que ja ho he relacionat amb Gósol, i potser m'he quedat aquí. I ja sabia una mica com funcionava tot. Bueno, estava més adaptat. Clar, si ho hagués tingut tot en un altre banda ja ho hagués començat allà, però al ternir-ho a Gósol ha fet més.

Quins aventatges hi trobes?

Un poble petit potser un pel massa, però conxeies tots els veïns, per la feina i pq s'hi està tranquil.

I algun inconvenient?

Els hiverns són una mica durs. Bàsicament pel fred, i algun dia s'hi neva hem de donar menjar a les vaques i sí que és més complicat. I al vespre o si vols sortir de festa sempre has d'agafar el cotxe.

I ara que parles de sortir i així...tu quin consum d'oci fas, en el teu temps lliure?

Jo és que la meua feina m'agrada molt i per mi treballar és com jugar. Per mi és un hobbie més que una feina. I si em capfeco vaig a veure les vaques i així desconecto. (08:38) I lo altre bo és que tampoc tinc mandra d'agafar el cotxe, suposo que si no seria aquí.

La setmana passada mateix vam marxar dimecres a Segovia i vam tornar dijous per anar a buscar una màquina per collir i plantar patates. Per això et dic que m'agrada.

Aquest és el meu lloc. Abans sí que el que és quedava en un poble era perquè no podia marxar, però ara pots tenir les mateixes possibilitats que a Barcelona.

Trajectòria escolar...

Vaig anar a l'escola primària aquí a Gósol i llavors per fer ESO vaig anar a Berga, i per fer Batxillerat també. I aleshores vaig anar a Vic a fer CFGS relacionat amb agricultura.

Quan anaves a primària hi anaves caminant?

Sí, anava caminant. I quan anava a Berga els meus pares em pujaven i baixaven. Llavors tenim un pis a Berga i ens quedàvem dos dies allà per no haver de pujar i baixar tant. I Batxillerat també feiem el mateix.

I aleshores quan estava a Vic ja tenia cotxe i marxava el dilluns i tornava el divendres.

Vivies a Vic? Sí, la mateixa escola tenia residència

I quan marxaves t'agradava? Sí, però m'agradava més marxar. M'agradava ser allà, per desconnectar i pels amics, que allà a baix en tenia molts que feien el mateix que jo.

I el trajecte t'agradava? Home quan era petit i no tenia carnet se'm feia una mica dur. Però quan vaig tenir carnet sí que m'agradava. Cap problema. Sempre estic apunt per agafar el cotxe.

I sobre la teua vida laboral....

Sempre ajudant a casa. Mica en mica més....Vaig decidir que volia fer aquesta feina i vam anar ampliant la producció.

I trobes que t'ha ajudat estudiar un CFGS? Hi ha coses que sí, que les aprens, però crec que el que millor m'ha anat ha estat per conèixer gent que més o menys fa el mateix que tu i fer xarxa. Fas un grup i expliques els problemes que tens, les solucions...

T'imagines vivint a Gósol d'aquí, 10, 15 o 20 anys?

A mi sí, a mi m'agradaria viure a Gósol...però no sé com anirà. Potser he d'anar a Berga, espero que sigui a llarg termini. Però tampoc em faria res.

I què faries? Hauria de pujar i baixar cada dia, Pequè la feina no la deixaré pas.

I creus que et costaria fer aquest trajecte cada dia? No, com quan anava al cole a Berga. Suposo que al haver-ho fet de petit no suposa tant.

Berga és lluny?

No...són 40 Km. T'hi acostumes

Quines condicions.... La feina. Així anar fent, si pugués anar tirant.

Molt bé! Moltes gràcies!

I per acabar no sé si vols afegir alguna cosa...alguna anècdota.

Parla de la seva anècdota del viatge a Segovia...

*T'imagines sense cotxe...*No. Seria bastant dur. Si fós més petit i no ho hagués probat, però ara que ja ets més independent seria molt dur.

Tesimoni S4. 21 anys - dona

Qui ets? Et pots presentar si us plau?

Sóc la S2. Visc a Gósol, ara no tant perquè estudio a fora i pujo els caps de setmana. I tinc 21 anys.

I la relació que tens amb Gósol...

Des de petita he viscut aquí, és molt familiar. Per molt que visqui a fora és molt important.

I on vius? Dlus que vius a fora però...

A Navàs. Estudio un CFGS d'informàtica a Navàs.

I a Navàs comparteixes pis...

No. Visc amb família. Als matí vaig a pràctiques o a treballar, a les tardes a classe i els caps de setmana cap aquí dalt.

I la teva situació laboral és...

Estudiar i treballar o fer pràctiques.

A què et refereixes amb treballar?

Ara pq estic fent pràctiques al matí, però abans m'havien agafat d'una empresa d'informàtica. I quan acabi les pràctiques em torno a incorporar

Molt bé! I és el mateix que estudies, fas pràctiques amb la feina?

No. És molt diferent. N'aprèn més a fora.

I què és? Des de no funciona la impressora...

No, no ben bé. Des de instal·lar tot tipus d'internet fins a routers, wifis això és el que treballo. I les pràctiques d'aquest any és de programar, de fer pàgines web, aplicacions, etc. T'ha d'agradar.

Puges cada cap de setmana i quan acabis pujaràs...

Sí, però en funció de la feina. Però a l'agost tindrè vacances, i al juliols sinó he acabat doncs pujaré i baixaré.

I quan puges amb quin mitjà ho fas? Ara em cotxe...perquè fa mig any que tinc carnet. Si no a vegades pujava amb els meus pares o baixava amb algú...m'ho combinava com podia.

Però sempre amb el transport privat no? Sí, bueno a vegades també agafava el bus però no em nava gaire bé perquè és molt limitat.

A quina edat et vas treure el carnet? Als 20. Me'l volia treure abans però no vaig poder bàsicament per què havia d'anar a Berga i m'era impossible. Pels matins si era Navàs tenia coses a fer...I amb 18 també me'l volia treure però em trobava amb el mateix. Que el transport com que és tant limitat aquí a Gósol, doncs els horaris del bus per anar a Berga m'anaven fatal i que només n'hi havia tres dies a la setmana a l'estiu.

I acostumes a pujar sola o a compartir el viatge?

Depén tot i que acostumo a pujar sola, perquè com que plego a les 10. Si no he de fer res dissabte doncs ja acostumo a quedar-m'hi.

I amb quina freqüència puges? I quants dies t'hi estas? Doncs acostumo a pujar cada cap de setmana, i si puc doncs baixo dilluns al matí o al migdia.

Hi ha diferències al llarg de l'any? Normalment no pujo tant a l'hiver...en funció de la feina. Però si puc a la mínima cap aquí dalt.

Què és per tu Gósol? Per mi és molt especial....sempre hi ha algú que t'ho fa recordar. La gent ho vol conèixer. Es diferent. Es molt especial

Com t'hi sents identificada?

Amb la manera de Gósol. Perquè tenim una manera de ser que poder al poble del costat ja no ho parlen o ja no fan les mateixes expressions.

Què t'agradaria destacar?

El seu paisatge i la seva tranquil·litat. Són molt xulos. Ja ho conèixes.

I els aventatges de viure a Gósol?

Tranquil·litat. Tranquil·litat i poder fer el que tu vols. Pots gaudir molt de fertot tipus d'esport a fora a la muntanya.

Què t'ofereix?

Desconnectar de la feina

Quins són els inconvenients?

Home, va bé la tranquil·litat però a vegades una mica de moviment va bé. Hi ha èpoques és una mica avurrit.

Quin consum d'oci fas?

T'en vas a on sigui. Que ja no hi vas tant. Allà costa més caminar. M'agrada molt caminar

I tipu teatre, concerts, cine...?

Sí, això ho faig allà a baix. Amb els de la classes quan no tenim exàmens quedem i anem al cine, a prendre algo.

I ho trobes a faltar quan ets aquí i no ho pots anar?

Si ho pots fer de tant en tant. Estar bé, sinó aleshores sí que em plantejaria que aquí faria falta alguna cosa...I ara t'has de quedar a casa o vas al bar. O clar, ho hauries d'agafar el cotxe i marxar

Trajectòria....

L'escola aquí (èrem 7) i tots vam anar marxant. L'ESO la vaig fer a Bagà i el Batxillerat el vaig fer a Berga i ara he fet un CFGS.

A l'escola anavàvem caminant, i a l'institut doncs pujava un bus que baixava pel matí, i ens pujava a la tarda. Menys dimecres, que fèiem només matins.

I quanta estona trigàveu amb el bus?

Doncs una hora més o menys. Passàvem per Saldes, Vallcebre, Guardiola.

I al Batxillerat...

Pujava i baixava en cotxe. A vegades em baixaven el meu pare o la meva mare o sinó pujava i baixava en taxi. Intentava compartir el vaitge amb més gent...

Menys algun dia que em quedava a extrescolars a Berga, que aleshores pujava amb algú o em baixaven a buscar els meus pares.

I ara que ja estas 100% motoritzada...

Ara amb cotxe és el millor. Ho noto molt. Perquè aquí dalt sinó estàs molt limitat. Sempre dependre d'algú aquí dalt al final cansa. Ja tenia unes ganes de tenir el carnet. S'ha acabat, centra't i treu-te el carnet que aniràs millor.

T'imaginaves que t'aniria tant bé?

Sí, potser no m'imaginava que faria tants viatges

En tots aquest viatges t'agradava sortir...? Quins records tens?

Una hora de pujada i una hora de baixada pots pensar home...però al final t'hi acabaves acostumant si vas xerrant amb algú o escoltant música. I estava bé, així sorties de Gòsol, coneixies gent nova i surts de Gòsol. I et relaciones amb gent de tot el Berguedà.

I trobes que et crea sentiment de comarca? Home. Sí, és potent. Perquè ara veus algú de l'ESO i dius ostres, això és una altra part de la comarca. Sobretot, així social va bé.

Tu tens un bon record d'anar amunt i avall?

Sí. Un bon record

Tu no tenies moto en aquella època?

No. Nomès anava amb bus

Trajectòria laboral...

Sempre he ajudat a casa a la fusteria del meu pare. He treballat al forn dos anys i he fet d'intentent amb uns escoltes de Berga. I ara doncs, faig el cicles aquest de 2x3.

I ara des del setembre octubre tinc aquesta feina. M'ho va passar un company de classe. I al principi no hi anava cada dia però ara sí. I ara que vaig haver de dir que no podia seguir venint, ja me van dir però quan acabaràs vindràs ni que sigui a les tardes?

I creus que t'hi quedaràs?

No ho sé...realment m'agarda més el lloc on sóc ara de pràctiques. Hi estic molt bé i m'agraden més les tasques. Tocar colors, és més de disseny...

D'aquí, deu, quinze anys t'imagines vivint a Gósol?

Home, vivint, vivint, no sé si hi viuria. Potser viuria fora i pujaria. És que és dur viure aquí dalt, ara que tens experiència de viure fora. Es nota. I penses, jolin quin canvi. Jo m'imagino que no.

No és que no m'agradés, sinó que potser aquí és....costa, costaria...la meva feia sí que ho podria fer. Ho podria fer des de casa. Però no.

Si hi hagués més coses, si hi hagués més gent, potser et diria que sí però...falta ambient. Per molt que vulguis tranquil·litat. Li falten coses com un teatre....però clar, si no hi ha gent, no hi ha teatre.

Però els caps de setmana sí. Seguir pujant i tant! Si no ho trobaria a faltar.

I on t'imagines vivint, a Barcelona...?

No, Barcelona m'estressa. Vic, o Berga...o llocs no molt grans.

I valoraries que estigués aprop de Gósol?

Sí, hi tant. Home ara suposo que tinc ganes de fer coses. No et dic que quan tingui 30 anys ja m'he cansat d'alló i estar aquí dalt ja m'està bé.

Quines condicions s'hauries de donar perquè visquessis aquí?

Principalment més ambient. Sobretot gent, gent jove de la nostra edat. I després altres coses com botigues, cine...però clar, una cosa va lligada amb l'altra.

Alguna anècdota...

Home, ara no tant, però abans quan baixaves...ara ja és molt típic i clàssic però quan nevava i no podies anar a l'institut deies oh que ve no puc anar a classe! O quan estàvem a mig camí no podíem seguir...

Ara ja està tot una mica més preparat. Ara ja hi ha unes màsquines que passen i rai.

Moltes gràcies!

Testimoni S5. 29 anys - dona

Qui ets, et pots presentar si us plau?

Em dic S5. Tinc 29 anys. S5 i sóc profe.

I quina relació tens amb Gósol? Doncs és la meua infància. El lloc on he crescut, els meus primers records...i no sé.

Es una part molt important en mi.

I actualment on vius?

Ara visc a Berga.

I la situació laboral...

Ara treballo a Igualada en un institut dos dies a la setmana, i això em permet veure a Berga i anar i venir. De Berga a Igualada tinc una hora en cotxe. Faig classes de català aquest any a segons d'ESO i faig assistència domiciliària. Vaig a casa d'un nen a fer-li classes que està malaltó. Aquestes activitats la compagino amb la feina en una editorial. Ara he fet uns llibres de català...sí ha estat bé. Els llibres eren per a 1r, 2n, 4t d'ESO i 1r Batxillerat. Gràcies a internet eh!

I amb quina freqüència puges Gósol?

Doncs com que ara visc a Begra, ara fa un any, doncs pujo un cop al mes o cada tres setmanes. El fet d'estar a Berga em permet que ma mare baixa més sovint, ja quedo amb ella allà...és més fàcil.

Per què abans vivies a Badalona, venies menys?

No. Ara que sóc més aprop potser vinc menys. Ara que ho tinc més a la vora no ho necessito tant.

I quan vens, vens amb transport privat?

Sí, perquè clar, el transport públic és inexistent pràcticament, i més els caps de setmana. Vull dir, no acostumo a compartir el viatge. Bé, ara no, abans quan estudiava a la Universitat sí. Compartíem cotxe fins a Manresa o ens baixaven els pares i allà agafàvem el tren fins a la uni. Però ara, suposo que com que vaig més a la meua doncs...Si estic aquí i algú necessita baixar doncs els baixo però és un moment puntual. Amb l'Anna sí que baixava l'any passat fins a Vilassar. I amb transport doncs no perquè és inexistent. És vergonyós.

Per què tu tens vehicle propi? Sí, tinc cotxe propi..

I a quina edat et vas treure el carnet?

Jo al 19, que per mi és tard perquè tothom es treu el carnet als 18. Sí, vaig estar als 19 anys acabats de fer.

I què et va suposar?

Doncs és la llibertat. Pots anar on vulguis, a l'hora que vulguis, tornar quan vulguis...no has de patir per si algú veu quan anem a les festes majors o de festa. És la llibertat absoluta per mi tenir cotxe...i poder fer el que vulguis.

I quants diners creus que gastes en cotxe al mes...

Ara molt. Crec que em gasto més de 300 euros al mes. Sí, anat tres dies a Igualada, pujant, baixant, el desgast del cotxe...Però compensa. Prefereixo gastar-me 300 euros encara que no sigui molt bo pel medi ambient però prefereixo això que quedar-me a dormir por ahí en una pensió saps? Ah! Però és veritat, comparteixo cotxe per anat de Berga a Igualada quan hi han altres profes d'allà...No passa res si arribes una hora abans o marxes una hora més tard. És el món del substitut de la Catalunya Central.

I quan vens aquí Gósol et quedes... Em quedo a casa els meus pares i la meua iaia. Tot i que ara sovint pugem aquí a Saldes, que tenim uns amics que tenen una casa allà i estem bé. No sempre però avui hem estat allà tot el cap de setmana.

I quan temps comences a quedar-t'hi? Doncs el cap de setmana o bé pujo al matí i torno a baixar a la tarda. O a l'hivern per anar a esquiar sí que a vegades em pujat tot el cap de setmana. I tornem a baixar dilluns al matí per no agafar la cua de la gent de la Cerdanya o bé passàvem per Peguera que hi ha un camí de bosc.

Per què amb el G. (la seva parella) quan cotxes teniu?

Vale. Tenim el meu micra, tenim el Yeti que és un 4X4 però que el G. el va comprar compartir amb la seva mare i se'l van compartint. Que això és una bona opció, sempre havia pensat que cada persona tenia el seu cotxe però veus...I aleshores, tenim la furgoneta i el Guillem té el cotxe de la feina.

En realitat teniu 4 cotxes...

Sí, clar. Hi ha el Yeti, la furgoneta, el meu micra i el seu cotxe.

I hi ha diferències al llarg de l'any?

Sí, clar. A l'estiu vinc molt més. Ell treballa i jo prefereixo estar-me aquí i a l'estiu sí que hi ha més moviment que un dia de febrer.

Què és per tu Gósol? Doncs és el lloc on he nascut, crescut, on he tingut les meves primeres experiències...he viscut moments molt importants. I no sé com m'hi sento identificada. Ara m'hi sento una mica desarrelada. Però beuno, ja em tornaré a arrelar.

Què hi destacaries? Quins aventatges?

La tranquil·litat, la natura a tocar de casa, tens senderisme, si t'agrada fer esport és un lloc ideal per viure. M'oferiex família, m'oferiex tranquil·litat, companyonia i què hi trobes a faltar? Doncs buff...moltes coses.

Hi trobo a flatar partiotisme, hi torbo faltar ganes de fer coses, ganes de viure-hi sempre i tinc la sensació que això s'està convertint en un part temàtic de BCN. Ens pensem que hem de viure del turisme i que el futur passa per viure de la gent que ve a menjar, a dormir i a fer excursions...un poble no pot pretendre del sector terciari, exclusivament. Falta recolzar el sector primari, ganes de fer coses amb el sector primari i donar facilitats per part de l'administració pública per tal de que els joves vulguin quedar-se aquí, vulguin montar aquí el seu negoci i viure tot l'any, més enllà de venir el cap de setmana a fer una excursió. I hi veig una mica que no ens acabem de creure el què tenim. Bueno, que ho ha un patrimoni cultural i natural que no sabem gestionar i que no sabem mostrar i en fem un mal ús. I això és greu.

Inconvenients? Ens falta suport moral, que no n'hi ha. Sóc molt crítica. El que no podem fer és pretendre viure de restaurants. Volem veure del museu Picasso i no s'aguanta per enlloc. Enlloc d'invertir en totxo, invertir en persones. Jo què sé...un guia de muntanya pq pugui fer les excursions, que hi hagi un obredor pq es puguin fer mermelades i formatges o que vulgui treballar a distància..Calen unes bones comunicacions d'internet. Cal unes bones infraestructures, de l'aigua, de la llum, que si trona una mica no et quedis sense televisió ni sense llum. Aquest són els inconvenients. I cal anar a trucar a la porta allà a on calgui i no deixar que marxin les subvencions.

Com ha pessebre és molt maco, ara com a realitat té tots aquest inconvenients. I no n'hi ha prou amb el sector privat també cal recolzament per part del sector públic. Sóc molt contundent però...vale, Gósol, molt bonic...però mmmmm...aquí està passant alguna cosa. No n'hi ha prou en que aquí vingui una família un any, i els hi donem un Pla d'ocupació durant un any i després al cap de dos anys marxin. Perquè això és donar pa als pardals. Que generi riquesa.

El que cal és tenir una bona gestió dels visitants. Que respectin el territori, que respectin l'entorn, que respectin la gent. I això no ho tenim. Cal reorientar-nos. Cal un aparcament com deu mana, cal una variant pq la plaça no sigui una rotonda de cotxes...però si els mateixos del poble volen aparcar a la plaça doncs què passa? Ens falten joves arqueòlegs que vinguin a fer un camp de treball per explicar la història del Castell...Ens faltin visites guiades que parlin del que hi ha, del que ha passat, del que hi ha hagut...Ens faltin joves que vulguin fer coses i no només plats i menjar. Que sí, el turisme gastronòmic és important...però pq aquí tothom se n'ha d'anar a viure a Barcelona i a l'altra banda dels Pirineus tots els joves viuen al seu poble? I hi ha suport al suport primari? Són polítiques. I aquí, encara que tu vulguis posar un negoci de vendre mermelades, l'únic que fan és posar-te pals a les rodes. I aleshores, vas tot el dia que si la

diputació, que si el consell, que si l'ajuntament...i aleshores pares boig. I amb l'administració em topat i no afavoreix...

Normalment quin consum d'oci fas?

Clar. És que jo ara vivint a Berga és la natura, no és consumista. És anar a caminar i després fer un dinar amb els amics a casa...el Guillem sempre cuina, doncs mengem la paella i ja està. Doncs per exemple, aquest cap de setmana he anat a fer un retiro de ioga, i després em anat a Saldes, després a caminar...Doncs, les obres de teatre que fan a Berga doncs les anem a veure totes.

I a l'hivern sí que vaig a esquiar. A Tuixén esquí de fons. Aquí sí que necessito el cotxe però ho compartim. L'hort també és un oci. Anem allà i passem l'estona. Al cinema no hi vaig. Hi ha públic que sí que baixa al cine a Manresa el diumenge o entre setmana però jo no. Faig ioga, i per les tardes també estudio anglès i faig anglès.

Trajectoria laboral i escolar

Jo vaig anar a l'escola aquí a Gósol fins a 6è de primària. I aleshores vaig anar a l'institut amb a Bagà. I baixàvem i pujàvem amb el bus. Però bé!

I què et generava?

A mi em generava felicitat. Pujar al bus al matí m'agradava. El primer any és cert que em marejava molt i crec que vaig vomitar per tota la vida...eren uns autocars molt vells, molt grans...la infraestructura no acompanyava. Però era una festa anar parant a cada poble on pujava gent de Saldes, Vallcebre, Guardiola...Jo m'ho passava molt bé. Ara hi ha nens que es passen tres quarts d'hora al metro apretats pq viuen a al 'latre punta de la ciutat però nosaltres anàvem al bus i molt bé. I després sí que tenia temps per anar a música. Els meus pares ens van apuntar a anglès i a música. Anàvem a Saldes i compràvem enstones amb els nens del costat. Que també era una manera d'obrir-nos i no està sempre amb la mateixa gent

I com ho fèieu aleshores?

Quan fèiem primària, les nostres mares en baixàvem. En canvi a secundària, baixàvem del Bus a Saldes bernàvem i feiem música. I al vespre les nostres mares en veien a buscar. En cap moment va ser una pèrdua de temps. I ens portàvem molt bé amb els del bus i fèiem pinya.

Què més? I després de l'institut al Batxillerat. On jo estudiava els horaris de secundària no eren els de batxillerat, què volia dir això? Que algú t'havia de baixar fins a Bagà. Clar, els meus pares treballàvem i van veure que tampoc calia passar-te dos hores a la carretera quan fas una etapa superior. I van decidir que havia de fer el Batxillerat a Berga, i va ser també una manera de fer-me gran, per airejar-me i no estar tant a casa. Si en un futur hagués anat a la Universitat jo ja tenia una experiència prèvia.

Per què vivies sola?

No, vivia amb quatre noies en un pis de les germanes Carmelites. I estàvem allà les quatre i anàvem a dinar i sopar amb les germanes. I això ja era residual perquè va ser l'últim any que ho van fer. I l'experiència a Berga va ser una manera de conèixer gent nova, ambient diferents i també fer-me gran en el sentit de no estar cada dia amb el papa i la mama. Al principi em vaig enyorar, però també és cert que t'espaviles. Llavors potser per això quan vaig anar a la Universitat el canvi no va ser tant dur.

I vaig estudiar filologia catalana a la UAB. Vaig estar sis anys. Vaig fer el CAP, i després vaig fer un màster de gestió cultural i patrimoni a la UB. Per què vaig pensar que si volia tornar a viure aquí en uns anys, tindria alguns coneixements relacionat amb el turisme.

Els tres primers anys que vivia amb el Lluís Vila quan ell tenia cotxe doncs pujava i baixava amb ella o amb l'Uri i la Marta. L'Uri pujava a treballar aquí els caps de setmana i la Marta sortia amb el Roger. Jo no pujava i baixa sola amb el meu cotxe durant els anys d'universitat. O compartia o pujava amb amics fins a Berga i em venien a buscar els meus pares.

Trajectoria laboral...

Des dels 15 anys que vaig estar al Museu Picasso, aleshores vaig estar treballant 4 anys al museu de les mines de Cercs mentre estudiava (els caps de setmana i estius), vaig estar mig any a la UAB amb la base de dades TRANSA de llengua i literatura. I aleshores vaig fer el màster i em van donar una beca que em va permetre no treballar entre setmana, i estar a Cerdanyola durant la setmana i treballar a Sant Corneli els caps de setmana. Vaig fer un pla

d'ocupació al Consell Comarcal I llavors vaig veure que tenia ganes de treballar a l'ensenyament. Vaig començar fent una substitució i d'allà ja vaig anar fent...vaig estar 4 anys fent de profe.

I ara has decidit tornar i viure a Berga...per què?

Doncs perquè és casa meua i per amor. Perquè el G. és de Berga està ficat en mil entitats socials, li agrada molt estar a Berga i perquè tenia clar que no volia viure a Badalona per sempre. Jo tenia clar que com a experiència professional molt bé, però que per tot la vida no. Vaig veure els meus companys de feina i vaig pensar que no volia estar 30 anys treballant al mateix lloc. Aleshores vaig deixar la feina i me'n vaig anar a Berga. I que si el primer any no treballava de professor doncs ja faria d'alguna altra cosa. De fet he estat treballant per internet...

On t'agradaria viure d'aquí 10 o 15 anys? T'imagines...

Home, sí, jo m'imagino vivint a Berga...Bé, entre Berga i Gósol. Però no és fàcil. Sí que viuria entre Berga i Gósol però no ara potser d'aquí 15 anys. Viure entre els dos llocs, depèn de si tens un negoci aquí o allà...

I quins condicions s'haurien de donar?

Aviam, si vols viure aquí has de tenir moltes feines i moltes ganes de fer feina, perquè aquí hi ha molt temps lliure. A tant a mi com al Guillem ens agrada molt viure a Berga però també ens agrada molt estar aquí i ara estem mirant de muntar un negoci. El Guillem té una bona feina a Berga i jo també i la idea és poder compaginar les nostres feines d'allà amb un negoci aquí dalt, que poguéssim pujar dos o tres cops a la setmana. I fer-ho en el sector primari que creiem que és el futur. El que passa és que ens trobem amb molts problemes per part de l'administració i és el que ens fa tirar endarrere. No és fàcil...clar, jo per pujar aquí per fer la vida contemplativa doncs ja està bé, però a mi m'agradaria fer alguna cosa més. Però trobar el què i que em permeti compaginar-ho no és fàcil... Jo m'imagino treballant de profe i a les tardes doncs pujant o bé o depèn de l'època de l'any...

Si tens alguna anècdota o vols afegir alguna cosa....

No, no ho sé....veig què.....

Doncs ho deixem aquí?

Sí, perfecte!

Doncs moltes gràcies!

Testimoni S6. 30 anys - dona

Qui ets si us plau, et pots presentar?

Sí! Sóc la S6 tinc trenta anys i visc amb el S7 amb el Gósol

I quan temps fa que vius aquí?

Doncs ara deu fer 2 mesos...

I quina relació tens amb Gósol?

Doncs res...el Jordi. Vaig conèixer el S7 i mira. Sí, que els meus pares tenen una caseta a Saldes i he pujat des de petitona però a qui Gósol el Jordi i ja està.

I actualment quina és la teva situació laboral?

Doncs començo a treballar a l'alberg de Saldes el nou. Treballaré tot l'any. Comença ara el dilluns.

Ara no perquè vius aquí però la freqüència amb que pujaves abans era...

Sempre que podia. Caps de setmanes, ponts, vacances, etc. Entre setmana no...tenia feina allà a baix i m'era impossible.

I quin transport utilitzaràs ara per anar a la feina?

Cotxe, cotxe propi.

Per què ara vosaltres teniu...

Tenim tres cotxes. Un cadascun i el jeep.

I creus que hi haurà deferències al llarg de l'any amb els viatges que faràs?

Ostres, doncs no ho sé...ara és tot just molt nou. Potser a l'estiu en faré menys. A l'haver-hi més feina, treballes més hores i potser et mous menys. Jo crec que sí, a l'hivern al tenir més temps lliure potser sí que marxés més cap a Berga...però no ho sé, t'ho hauria de dir d'aquí un any.

I en relació al teu temps lliure, quin consum d'oci fas...?

Aquí...bufff....el bar. Ja està. Per anar a fer un cafè, o una cerveseta a mitja tarda si quedem amb algun amic...o anar a sopar i ja està. No solem fer excursionistes com aquestes cada cap de setmana (anar a la Seu d'Urgell).

Quants diners creus que et gastaries en transport? O si vols més que ara, anteriorment...

Jo crec que fent viatges cada dia a Saldes menys de 100. Sí, són pocs km...

Ho acostumaràs a fer sola?

Sí, en principi sí.

Què és per tu Gósol?

Un poblet molt maco, s'està molt tranquil. I poca cosa més...ara no sé què dir-te.

I t'hi sents identificada d'alguna manera?

Potser, no sé, d'aquí un temps et diria que significa per tal o qual però ara significa per ell. No és un poble que jo hi hagi tingut família ni res...

Quins avantatges hi trobes?

Guanyes en qualitat de vida. Allà vas tot el dia corrent, amunt i avall, no tens temps a fer res...I aquí jo faig el mateix i encara em sobra temps. Tinc temps per mirar la novel·la, fer un passeig...s'està molt tranquil.

I quins inconvenients, que hi trobes a faltar?

Gent. Hi trobo a faltar gent. Potser un cop cada tres setmanes me'n vaig a Berga, me'n vaig a....Bagà. O com avui, me'n vaig a la Seu. Anar a fer una passejada i veure gent i botigues...Tot allà és més fàcil.

Què vols dir més fàcil?

Tot ho tens més a l'abast allà baix. Aquí no tot t'has de desplaçar. Això sí que ho trobo a faltar...Me'n vaig un moment a la farmàcia, o me'n vaig un moment al súper pq em ve de gust fer alguna cosa per sopar i aquí amb això sí que estàs molt limitat.

Valores positivament el canvi?

Sí, sí, sí...potser sí que algun dia, el que et deia necessites...pots fer-ho també.

Trajectòria laboral i escolar...Tu ets de Castellbisbal, vas néixer allà...

Sí, sóc de Castellbisbal vaig anar a l'escola allà, vaig fer el Batxillerat allà i vaig fer infantil a Barcelona. I ara m'he matriculat per fer primària on-line. Ara que estic tranquil·la i que tinc temps i d'això a través de la de Las Palmas de Gran Canaria baixes un cop per semestre a fer exàmens a Barcelona. Però bé és fàcil, és còmode.

I quina ha estat la teva trajectòria laboral?

Jo normalment he treballat en escoles allà. Són empreses subcontractes per la Generalitat, que se'ns acaba el contracte el 21 de juny quan pleguen els nens, i et tornen a agafar el 14 de setembre. Plegues i t'han de donar feina al setembre, però clar, plegues i tu no cobres res. Ni vacances, ni res...I així també m'espavilava per currar aquí, podia estar tot l'estiu aquí, ja fos al paro o...tant per tant. I ara fa dos o tres mesos em van cridar aviam si volia treballar aquí a l'Alberg de Saldes tot l'any. I fantàstic perquè està aquí al costat i jo estava fins al monyo de cada dia allà baix...Ara treballava a Sant Joan d'Espí a 15Km o 16 de Castellbisbal. Però em passava una hora i mitja per anar cada dia i per tornar un quart d'hora. Déu ni do...havia de sortir súper d'hora al matí per poder arribar a l'hora. I el dia que surts cinc minuts tard ja està. I mira, això em va agradar molt, sé que podré marxar amb el temps enganxat que està al costat de casa.

I quin horari et proposen?

O matí o tarda ara l'estiu. Suposo que a l'hivern serà més curtet. I està molt bé que et donin feina tot l'any...perquè sinó aquí, estiu, temporada de bolets, setmana santa i ja està.

Tu t'imagines d'aquí deu o quinze anys seguir aquí?

Sí, sí...crec que sí. Si no m'agradés ja no hagués fet aquest canvi. És molt canvi realment.

Si poguessis millorar alguna cosa...Potser el transport, que hi hagués alguna facilitat més. Sí perquè aquí si no tens cotxe res. Res de res. Hi ha un jovenet, el germà de la Eli que no té carnet ni res que pobre...i ho trobes feina aquí o si vols estudiar què? La mobilitat és molt....

Passa pel vehicle privat.... Sí. Sí

Tens alguna anècdota, algo que vulguis destacar, vols afegir alguna cosa més...No. Res que convidaria a tothom a passar un estiu, un hivern aquí. Veure què hi guanyes. Potser hi hauria gent que no ho suportaria igual que jo que necessito anar a Berga a veure gent o lo que sigui, però per provar-ho guanyes en qualitat de vida...

Perfecte! Moltes gràcies!

Testimoni S7. 26 anys - home

Et pots presentar si us plau?

Em dic S7, tinc 26 anys i actualment estic vivint aquí. Sóc mecànic, de maquinària minera.

Actualment vius aquí...també a Gósol abans d'aquesta casa?

Estic vivint aquí, des de fa dos anys, abans estava en un altre casa. Aquí Gósol estic des de em vaig treure el carnet. Més tranquil. I ara visc amb la meva parella.

Quina situació laboral tens actualment?

Estic treballant i molt bé. Treballo a Berga.

De què treballes? Treballo de mecànic en el ram de la metalúrgia. I l'empresa també està ficada en la mineria i bueno, treballar Berga vaig allà, arreglem les màquines allà i si s'espalla una màquina o si et é que fer alguna sortida anem on s'hagi d'anar. Si s'ha d'arreglar alguna màquina a una mina...Normalment a Súria i Sallent. El que remenem més és a dir dins de la mina, però també anem agafant feina de dins mantenir de barcos, de pistes d'esquí, preses de pantanos, etc.

Que difícil, cada màquina ha de tenir el seu...

Sí, abans de cada màquina ens expliquen el que s'ha de fer, com és la màquina. Per això és distret, per què cada màquina té lo seu. Si fós en un taller de cotxes, nomès veus cotxes i cotxes tot el dia. Amb això...és distret. Així vas vienet coses que diferents que dius óstia nen.

I amb quin transport fas servir normalment?

Amb el cotxe

Per què tu des de quina edat saps conduir?

Des dels 18

Ho tenies clar que als 18 anys et volies treure el carnet... Sí, i tant! Ja un mes abans de fer els 18 ja estava trucant a l'autoescola dient eii que em vinc a treure el carnet, fem pràctiques? Amb 16 anys ja em vaig treure el de moto. Ja anava mirant si trobava una moto per poder anar fins a Saldes o així...I va ser fer els 18...I ja estava empenyant al de l'autoescola. El dimarts faig divuit que podré baixar el dimarts ja o no?

Tu sabies conduir abans de fer 18 anys?

Sí, sí, sí. Aquí qui més qui menos, té agafa el cotxe...anaves a fer una volta per les muntanyes i au té agafa el cotxe i au que te'n senyará.

Aquí dalt lo bo és que quan pugen els mossos estan una estona es queden a la plaça i no volten tant com és a Berga.

I quants diners creus que et gastes en transport al mes?

Més de 200 euros al mes. Vora casi bé 300, entre que ho has contat tot.

I trobes que hi ha diferències al llarg de l'any?

Bueno no perquè és sempre lo mateix. Perquè els caps de setmana en comptes de tocar el cotxe que toco cada dia agafo el tot terreno i això tant és a l'estiu com a l'hivern. A l'hivern potser marxo més amb el tot terreny per si neva, per seguretat o per poder arribar. Potser que quan vagis i tornis a pujar et trobis la carretera nevada que no hagin passat les màquines ni res i que no puguis pujar...

I t'ha passat mai?

Sí...almenys un cop a l'any. I mira que m'ho diuen, óstia Jordi avui hauries d'agafar el tot terreny que avui a la nit nevarà. I mires el temps i penses...mànies. I després quan puges i

penses óstia santa, comences a trobar neu i neu... Però bueno. Sempre trobes algú que puja o truques algú ei que em pots venir a buscar ah vale espera que ja baixo però baixo.

I així relacionat amb la mobilitat... com relaciones el teu temps lliure i el agafar el cotxe. Bueno, en el meu temps lliure per agafar el cotxe és per anar a donar voltes. Vas a la muntanya, deixes el cotxe, agafes el gos i el vas a treure, també per anar a pescar, anar a caçar...

I tema sortir...

Sí, a vegades per anar a Manresa o per anar a sopar. Però per anar a sopar sempre ens quedem per aquí Gósol. O afagem el cotxe i anem cap a la banda de Tuixén, Fòrnols... cap a Saldes.

Què és per tu Gósol.

No ho sé, és que no sé com dir-ho ara.. Com que de sempre... de petit estava a Bagà i els caps de setmana pujàvem i anàvem amb el meu avi, amb la meva àvia, amb els meus tiets... suposo que li he acabat agafant un cert apreci. Mires sempre la mateixa montanya i dius ostres... I avegades ho penses i dius però si no canvia res. Suposo que des de petit anar-ho veient. És una cosa que et sents còmode, que estas tan tranquil...

Com t'hi sents indentificat?

Amb el parlar també deu ni do... perquè quan baixava a Castellbisbal amb la Jessica i anava amb les seves amigues se'm quedaven mirant, pero que raro hablas! I jo home.... Sí, amb la parla, amb la gent. Hi ha molta gent gran aquí dalt. Poder marxés un dia a les 9 del matí a fer el cafí i poder tornes a les 11.30 i poder que baixes i et trobes a un i xerrar i xerrar i xerrar. És molt maco, a mi m'agrada molt. I vas parlant amb un amb l'altres i és maco

I quina aventatges li veus a viure a Gósol?

Molta, molta tranquil·litat... sí, no és tant. La tranquil·litat la temperatura. A l'estiu s'hi està collonut i a l'hivern tampoc fa un fred que mata i no sé.. també pel trànsit. Que no hi ha tant moviment, pots sortir tranquil·lament i si tens nens poden sortir. Quan erets petit podies sortir i dir, ep que passa un cotxe uuuu que passa un cotxe.

La tranquil·litat i la seguretat. Amb el tema aquest de quan ets petit

I desavantatges?

Home, el tema de metge... que només pugui tres cops pel matí empenya una mica. Per què dius, óstia si mai li passa algo algú tens que anar a Guardiola. I amb el tema del mossos, si pugen a robar... ja han arribat a marxar I Bueno... algun inconvenient més és el tema de la carretera

Això com ho tenen? Tu que ets usuari tant habitual...

Home. Tindrien que pujar més. Clar, jo com que entro a les sis del matí marxo d'aquí a les cinc. Clar I som bastants que baixem d'aquí a aquesta hora; el meu cosí, el Roger... també ens llevem d'hora al matí i les màquines encara no han Passat, no ha Passat ningú. I aquí dalt neva a les 8 ja són aquí, però clar si també neva a Berga, a la Pobla primer netegen tot lo que és la carretera principal I després es dediquen a les carreteretes.... Clar, aleshores hi ha molta gent que diu... Això és un tema que aniria bé que s'hi posessin una mica. Però bueno, ja estem preparats per això... has de tenir dos cotxes o tenir un familiar que tingui un tot terreny I que te'l deixi... Però Bueno, és l'únic a l'hivern.

Trajectòria escolar i laboral...

Vaig començar el cole a Bagà, jo estava visquent a Bagà i vaig estar fins que vaig acabar l'ESO.

I coincidia amb tots els que vivien aquí dalt...

Sí. I després pensava quan estava al cole i deien oh els de Gósol no ha pogut baixar I jo pensava cagún...no han pogut baixar perquè l'autocar no ha pogut baixar I pensava...óstia santa, sempre tenen que escapar ells. Com que sempre nevava més aquí que allà doncs..

I quan erets a Bagà anaves caminant...amb moto?

Caminant, la moto no la vaig tenir fins als 16,17, 18 anys. El cole no el tenia gaire lluny.

I als caps de setmana...que dius que pujaves?

Al principi pujava sempre amb els meus pares però clar, quan vaig fer l'ESO I havia cops que els meus pares es quedaven els divendres allà baix i jo començava a trucar aviam qui pujava. Trucava a l'Albert de cal Tòful, ei que puges avui. Sí! Ah óstia, doncs on quedem?

I sinó doncs trucava al meu tiet Toni que treballa a la fàbrica de ciment aquí al Collet I a mi m'anava perfecte. Em baixaven fins al Collet, agafàvem I pujàvem. Jo sempre que podia cap aquí amunt.

I quan vas acabar l'ESO... Quan vaig acabar l'ESO, com que no tenia cotxe em vaig quedar allà a baix. I anava a fer un mòdul de mecànica a Berga. Baixava amb l'autocar.

I era especial per anar a l'institut...? No era el normal, el de línia. Venia de Puigcerdà a Bagà I després se n'anava directe a Berga. Érem dos o tres que l'agafàvem i mira...el que passava és que a l'hora de plegar ens havien de venir a buscar. No coincidia...em sembla que l'últim autocar passava a les 8 o les 9 i nosaltres plegàvem a les 10. També era una mica empenyador...

I suposo que mai us podíeu quedar per allà, no sé si ho volíeu però que depeníeu...

Dels nostres pares. Un dia ens venia buscar un, un dia l'altre i ja està.

I després vas seguir vas fer un grau superior... Sí, i com que aleshores ja tenia carnet de cotxe i pujava i baixava cada dia.

Aleshores vas fer aquí la base, vaja la casa...

Sí, després ja baixava i pujava cada dia. Vaig fer el curs pont i vaig començar a treballar amb el meus tiets de manobra. Així sempre tenia algo de calers al d'això i vaig estar l'any del curs pont. Després vaig començar el grau superior també a Berga, i com que treballava aquí a Saldes feia unes hores al matí i a les tardes feina pràctiques. I després ja vaig haver de fer pràctiques i ja vaig anar a l'empresa on ara estic a fer-les. Així que anava a pràctiques, me n'anava a dinar a Berga i després me n'anava a cole.

I tu, com ho vivies el moure't amunt i avall...

Molt millor amb cotxe. Ja no havies de dir, d'aquí mitja hora he de marxar sí o sí que si no se m'escaparà el bus. Clar perquè també l'agafàvem a una hora molt d'això i després havíem d'esperar a mitja hores o tres quarts per allà a Berga. Clar en el moment en que tenies el cotxe deies, doncs marxo en mitja hora i marxaves. Aprofitaves més l'estona.

Se't feia lluny? Igual que ara se't fa lluny actualment?

No. Ho trobo fins i tot aprop. Per què és això perquè en mitja hora estàs a Berga. Emprenya més perquè hi ha un pilot de corbes o el gasto de gasoil que per conduir. M'empenyava més quan anava a Manresa i a la uni...

Es veritat que tu vas anar a la uni..i què?

Era pfff...Clar, baixava a treballar a les 6 havia de ser a la feina. I feia de sis a deu del matí, feia quatre hores. Aleshores me n'anava a classes de repàs des de les 11 fins allà a les 13 per repassar tot allò què...perquè hi havia moltes coses que ni papa.

Per què tu que feies?

Enginyeria mecànica...I ni idea. Clar, la física si que ens havien ensenyat quatre coses, per els altres que veien de Batxillerat anaven fent i tu pensaves....

I quants cursos vas fer?

No no, el primer semestre. Home també des de les 6 del matí fins les 10. Acadèmica aquesta per d'això...ves a dinar, després a les 3 havies de ser a Manresa i plegaves a les sis, i et deixaven dos hores allà per si volies estar-t'hi repassant o què...i t'hi quedaves per aprofitar o per acabar pràctiques química. I després torna-te'n a pujar cap aquí dalt...Buff

És de súper herois...

No de súper herois no, Un desastre. Arribaves al dia de l'examen i clar, cansat...Ho hagués seguit fent però lo cardat era que cada setmana havíem d'entregar quatre o cinc treballes i clar et deien oh, ho has de fer el cap de setmana. I clar, porto tota la setmana corrent com un boig amunt i avall que no m'atrapo que el cap de setmana deies necessito relaxar-me, estirar-me al sofà..

I a distància no ho has mirat?

Sí...ho he estat mirant eh per fer-ho a distància però penses ara que ja ha passat tant. Que ja fa tant que no toco llibretes...ara posar-me a estudiar. Aviam, que no ho descarto però Bueno ara de moment...ara estic bé, a l'empresa estic bé. Si a l'empresa no estigués bé o fos cansat sí que diria ostres pues estudiaria aviam si pogués anar a un altre lloc.

I quin horari fas?

De 6 a 2. Hi ha dos relleus de 6 a 2 i de 2 a 22h. I cada quinze dies canviem.

Ostres vaia rotllo no això...

No, a mi m'agrada molt. Perquè quan tens que anar de tarda, aprofites el matí si vols anar al banc o algo...clar després si no si has d'anar al banc només et queda el dijous i com hagas de fer algo. Clar i anar de tarda et trobes a la nit amb el tema de la neu, però clar també t'hi trobes al matí per baixar però bueno...

I què fas si te la trobes glaçada? Amb cadenes o què?

No, vas baixant xino-xano...t'ha de llevar una mica abans i anar baixant. És igual que ara, tampoc post baixar gaire ràpid perquè et trobes amb més cotxes que a l'hivern.

Per què, quant acostumes a trigar?

Mitja hora, quaranta minuts. Si baixes de bon matí mitja hora. Perquè la carretera que va de Bagà a Berga no hi trobes ningú, un cotxe o dos que també van a treballar arribes. Si baixes al migdia si que trobes més trànsit

Tu trobes que hi ha hagut diferències amb el teu germà?

No, no perquè també ha sigut bastant igual que jo als 18 anys es va treure el carnet, hasta abans dels 18 em demanava el cotxe, ostres Jordi me'l deixés que volem anar a fer una volta...vinga va, però ves al tanto. No vagis a la carretera si veus un cotxe de mossos, para surt i digués que estàs esperant el meu germà que ara vindrà.

Per què tens la feina Berga però també col·labores amb casa teva...

Sí amb el que hi hagi.

I si t'imagines en deu o quinze anys, t'imagines a Gósol. Canviaries alguna cosa? Home jo sí que m'imagino aquí dalt, però el que canviaria és que obressin algun cosa per a donar feina aquí dalt. Ara hi però que hi hagués més moviment de gent jove. Com per exemple la planta embotelladora, i en compte de ser tant grossa que fos més petita i que hi hagin 50 puestos de feina i que agafem la gent del poble i que si ha de venir algú de fora, doncs que vingui. I se'ls hi ha de posar facilitats a la gent que puja, perquè sinó...

Deus ser dels pocs joves que viu aquí tot l'any... Sí, jo, la S6, S14, la Montse, el JJ, la CC, ara viu aquí...està treballant a l'ajuntament de regidora. I el seu nóvio que treballa a Terrassa però com que està amb les ambulàncies amb torns de 24h pot tenir dos o tres dies de festa. El XX amb la SS...L'S9, bueno, l'IS1 la que treballa a l'ajuntament...

Però poca broma et poses a contar...surten quinze persones en un poble que només hi ha doscent s persones.

Però que visquin realment...em sembla que no arribem a 100. Sí, som uns quants...

Ja, però a quin preu...anar amunt l avall.

Sí, però és una cosa d'aquestes que dius, no la canvio. Estava parlant amb al S6, què faríem....què faríem? Aquí dius, vaig a caminar, agafes el cotxe i te'n vas cap dalt a la muntanya...clar després allà a Berga ho tens a prop però ja no és el mateix. Aquí també tens el bar. Seus en una taula, arriba el teu avi I s'asseu allà, arriba el TT i s'asseu allà , arriba el de Cal Triuet I també s'asseu allà... I fas petar la xerrada amb tothom. I potser a Berga és més difícil de trobar tot això...

Tens alguna anècdota, del tema de mobilitat o de viure aquí dalt...Si vols afegir alguna cosa més.

Sí, una de les coses que empenya més és la tele. Plou una mica I facauen quatre gotes i pfff...Ara vam posar el Plus, per poder veure algun canal més. Només hi ha TV3 perquè tot allò que fan al 33 I això res...I plou una mica I la TDT marxa. I almenys, amb el plus aguanta una mica més però a vegades també fa el tonto. I sinó doncs enxufem la radio...o música. I sinó, doncs agafem el cotxe I fem una volta o anem al bar I es fa tot més curt.

I tens la sensació de tenir prou temps?

Sí, perquè en total perds una hora per anar a la feina o sigui que pots anar-te'n a dormir una hora més tard...aprofites més l'estona.

Molt bé! Doncs moltes gràcies!

Testimoni S8. 19 anys - home

Qui ets? Et post presentar si us plau?

Hola! Em dic S8. Tinc 19 anys i sóc de Gósol de tota la vida i estudiant enginyeria industrial a Barcelona, tot i que pujo sempre que puc és a dir cada dos setmanes més o menys, docs cops al mes...

I actualment...

Actualment visc a Barcelona i estic compartint pis amb el meu germà i amb una noia que està fent dret que és de Dret i bé, això.

Acostumes a pujar...quan ho fas amb quin transport vas?

Si he de pujar primer de tot intento veure si hi ha alguna persona que ha de pujar, per intentar compartir cotxe. A vegades hi ha estudiants que pugen cap allà, a vegades hi ha amics del poble i així aprofitem el viatge i com a últim recurs hi ha el bus. I sinó, alguna vegada he fet un BlaBlacar fins a Guardiola.

Tu tens cotxe propi...? No. Els meus pares tenen un cotxe però el necessiten i no trobo que valgui la pena per fer-lo servir tres cop a la setmana per pujar i baixar. Vull dir no et surt a compte...entre seguro i manteniment no et surt a compte. A més per tenir-lo allà aparcat...segons quins llocs deixar-lo també fa cosa, i sinó necessites una plaça de pàrquing que també són més diners. Generalment acabes trobant gent amb qui pujar...

Tu t'ho pots muntar...

A quina edat et vas treure el carnet...? Als 18 anys

I què et vas suposar?

En primer lloc, va costar Déu i ajuda...

El J. ha aprovat!

A la primera? Molt bé, molt bé! El M. també se'l va treure a la primera ara fa dos o tres setmanes...Molt bé, molt bé. ¡Qué suerte!

Doncs tenir carnet et canvia la vida...a Gósol sinó no pots fer res. Ni que sigui dir vaig a fer una volta que em toqui l'aire. Pots agafar el cotxe i....perquè moltes vegades no tens res a fer, o sigui que ots agafar i te'n vas fins a Bagà a veure els teus amics o te'n vas a...Clar, si no tens cotxe el limita moltíssim, és que és l'únic transport possible allà dalt. Si no tens cotxe...i el fet de tenir carnet i cotxe et canvia totalment la vida, allà dalt si no tens cotxe no va vas enlloc.

Quants diners creus que et gastes en transport?

Menys de 100. Em dec gastar entre 10 i 20 euros al mes.

I quan vas a Gósol vas a casa els teus pares...i quant temps acostumes a quedar-t'hi?

Un cap de setmana. Aquest semestre per exemple pujava el divendres abans de dinar, a quarts de dues sortia de Barcelona, arribava allà a les tres i pico i tornava diumenge a la tarda. I si hi ha ponts o així, clar com que els meus pares tenen un restaurant i als ponts és quan hi ha més gents doncs els ajudo més i em quedo també el pont. Els ponts sí que no acostumo a fallar cap. Perquè tens més dies i aprofites més i apart per què tens el factor aquest de haver de treballar.

I puges més o menys en funció de l'època de l'any?

Bé, és en funció de la feina que tinc o si tinc alguna cosa a fer aquí. O sigui, si tinc exàmens, tinc feina...per exemple, ara que tenia exàmens al juny vaig estar un mes sense pujar...O sinó que hagués tingut alguna cosa que hagués volgut quedar-me. Així que no, no va en funció de l'època de l'any.

Però per exemple a l'estiu et quedes a Gósol i no acostumes a baixar...

Sí, bueno a l'estiu acostumo a estar Gósol i fins al setembre, així que no tornaré a baixar. Poder algun dia puntual...però

Què és per tu Gósol?

Doncs és el meu poble. Es el lloc on vaig néixer, pues...on m'he format com a persona on pràcticament ho he après tot...no sé què més

Com t'hi sents identificat?

Més que identificat jo parlaria de comoditat, de tranquil·litat...és a dir em sento molt còmode, tranquil...estàs a Barcelona i pots estar molt bé però ja no és el mateix. Es això de "com a casa enlloc"...I potser quan era a Gósol no ho valorava, pensava que aquí faria altres coses, no sé què...però la pau, la tranquil·litat, el confort, no hi hagi soroll...no sé...tinguis companyia. Em sento molt més còmode allà.

Quins avantatges té viure a Gósol deies comoditat, tranquil·litat...Què té de bo, viure a Gósol?

Primer de tot, la qualitat de l'aire, la naturalesa, la olor que en aquesta època de l'any es nota molt i a mi m'agradava molt. No sé, el fet de que no hi hagi molta gent del carrer, que la gent no vagi tant estressada...que tot sigui més harmònic, més tranquil...aquest és l'avantatge principal que hi trobo. La tranquil·litat i la pau, la pau...Que hi han inconvenients també...si vols també...?

Sí, sí és la següent pregunta...

Inconvenients com que has d'agafar sempre el cotxe, a vegades és massa tranquil. És interessant jugar amb aquesta dualitat de...tenir feina, està entretingut, que hi hagi una mica d'acció, de fer coses...en canvi allà sí que és veritat que és tant tranquil que és passiu, estàs allà apalancat i no fas res. I llavors doncs això...si vols comprar no sé què has d'anar fins a Berga i clar, has d'agafar constantment el cotxe. Aquest és el principal problema. I també...que hi ha poca gent, i que cada vegada és més vella. (10.50) I això és trist...jo el que trobo a faltar és que hi ha poc, per no dir cap gent jove. No sé, el futur del poble hi ha poc futur...com pel futur que vindrà com pel present per la gent jove que hi ha. Està mort en aquest sentit.

Quin consum d'oci fas?

Doncs a l'hivern m'agrada molt anar a esquiar i em va bé estar a Gósol encara que és millor està a Bagà que a Gósol perquè no t'has de tragar la carretera de corbes. Llavors també m'agrada de tant en tant fer excursions per la muntanya o anar a caminar pel bosc, m'agrada quedar amb els amics, anar una estona al bar...M'agrada també molt viatjar, tot i que no viatgi molt. Conèixer gent nova, parlar, debatre...quedar amb els amics per fer un partit de futbol.

Quan estàs a Gósol, per aquest consum d'oci que fas, necessites desplaçar-te?

Sí, per pujar una muntanya o anar al bosc...moltes vegades és millor enfil·lar-te una mica que sortir des de casa. O per anar a esquiar necessites el cotxe, si vols quedar amb bells amics necessites el cotxe...si no són els de Gósol. Per exemple, si són els de Salde o els de Guardiola...sí, sí t'has de moure sempre.

Trajectòria laboral i escolar...

Jo vaig començar primària a l'escola de Gósol. Era una escolar unitària que érem 10 a classe, en tota l'escola. Fins i tot menys segons quins anys. I després vaig anar a fer ESO i Batxillerat a l'insti de Bagà.

I com hi arribaves?

Doncs pillava el bus, un bus de 50 places de les quals s'omplien com a molt 10, un bus llarguíssim...I estaves una hora per pujar i una per baixar. Cada dia així. I era fatal. Era súper avorrit. Al principi els primers anys que érem més gent encara fèiem. Parlàvem, i la liàvem una mica...ara quan la gent va anar marxant...Clar jo sóc dels petits de la colla, a mesura que ells

van anar plegant em vaig quedar jo sol a Batxillerat del grup de Gósol i clar, aleshores pujava i baixava sol i era pues...

I quan feies Batxillerat, com ho feies si el bus ja no era gratuït...

Em pillava una targeta que em costava 3,5 euros cada viatge. O sigui 7 euros cada dia. Es caríssim. I a més a més, si et portessin amb cotxe, si la qualitat del servei fos bona però clar, et sentaves allà...amb aquelles corbes tot era...Al ser un autocar tant llarg era...però Bueno potser era millor aquest perquè sinó venia un minibus que era súper incòmode que anaves com una llauna de sardines que era potser pitjor, no sé...molt incòmode tot. A més és que és una cosa que no cal. Cal un bus de 50 places? Amb un taxi segur que es feia i molt millor per tots. Era molt pesat...per mi lo pitjor del Batxillerat.

Però com ho feies...tenies els mateixos horaris, la Laia del forn m'explicava que en el seu cas no podia..?

Ah, sí, sí...llavors ho van canviar. Jo vaig coincidir que van unificar l'horari i podia baixar en bus.

I tu feies algun extraescolar?

Sí, jo vaig fer futbol a Guardiola...i feia esquí els caps de setmana.

I aleshores com ho feies per pujar i baixar?

O sigui, primer quan era petit...des dels 8 anys fins a 2n o 3r d'ESO, vaig fer competició d'esquí i em baixaven fins al trencall de Vallcebre i allà quedava amb un que també ho feia i anava fins a Porté a esquiar. I llavors a partir de 1r o 2n d'ESO vaig començar a fer futbol a Guardiola i em quedava dos dies entre setmana a Bagà per anar a entrenar. Pujava amb el pare del T. que també ho feia i ells em pujaven fins al trencant de Cal Matabó, a Massanés. I a mi m'anava molt bé perquè aleshores els meus pares només havien de fer fins baixar fins a Massanés.

I malgrat el bus, t'agradava baixar a Bagà i veure més ambient...

Aviam, jo quedava amb els meus amics a Bagà i baixava a vegades amb moto. Jo tinc una 49.

I des de quina edat tens la 49?

Des dels 15.

I clar, això em va anar molt bé...

Tenia la 49 i pujava i baixava a Bagà sempre que volia. Però clar, per anar cada dia a l'insti no i a l'hivern...no. I si de normal la 49 és una moto que no li pots fote 60 km cada dia perquè acabaria morint sí que a vegades hi anava. I sí que estava bé, baixava feies una patxanga, unes rises...

De fet, en aquell moment no ho valorava tenia moltes ganes de marxar i anar a for a Barcelona o on fos però ara és quan realment ho valoro. Sobretot l'any de 2n de Batxillerat. Sé que segurament no va ser tant com ara el recordo però va estar molt bo. Ho recordo amb certa nostàlgia...

(...)

Fas Batxillerat a Bagà i fa dos anys que vas a Barcelona perquè t'apuntes a estudiar enginyeria industrial a la UPC... i què?

Sí...doncs un canvi molt gran tan a nivell acadèmic com personal. Passes de viure a casa a viure sol, de Gósol a Barcelona...

(...)

Els primers mesos són durs. Però això no va ser el més dur...el més dur va ser la uni. Al final t'acabes espavilant, això només va ser un canvi, va ser passar de Batxillerat a la uni.

(...)

I de la trajectòria laboral, tu has ajudat sempre a casa teva, des de quina edat...

Bueno ajudar, molt o poc sempre he ajudat tota la vida. Potser més serio des dels 15 o 16 anys.

Perquè a casa teva teniu el restaurant i vaques?

Sí, i habitacions...amb les vaques...jo ajudo més en la part de restaurant o a darrera la barra. I amb les vaques poques vegades...no perquè no hi ha gaire feina. Alguna vegada sí, sobretot quan treballa més per les vaques és ara al juliol quan vaig a recollir les bales, que hi ha bastanta feina. Has d'anar amb el tractor, recollir-les i guardar-les.

Tu saps portar el tractor?

Sí

I en sabies abans de tenir carnet?

Sí...home sí tothom sap portar el cotxe o ha portat el cotxe més d'un cop des de...no ho sé des dels 16 anys. Alguns abans, amb 10 anys.

(...)

Expectatives de futur...on t'agradaria viure d'aquí 10 o 15 anys.

Doncs no ho sé. Ara mateix si m'ho preguntessis on prefereixes viure et diria que a Gósol, però aviam...depèn, depèn...viure no sé, és que hi ha molts factors; a quina zona de Barcelona, en quin pis, amb quina companyia...Home si veus en un pis molt ben aïllat acústicament, amb llum amb metres quadrats, està bé no passa res, però segons quins pisos...Jo fins ara estava en un pis que no estava malament, estava en una habitació que donava a l'exterior, que tenia balconet i era constantment el soroll de cotxes, motos, camió de la bassura, aquella mena de màquina que neteja els carrers constantment, allò hauria d'estar prohibit, t'ho juro fot molt soroll...(...)I arribar a Gósol i canviar les motos per les esquelles de les baques, i les ambulàncies pels ocells és fantàstic.

Però per altra banda...què s'hi hauria de donar?

Clar, és això què fas allà? Com no estiguis treballant a l'Hostal...però clar entre setmana tampoc corre massa gent per allà...

Però més de cara a perspectives...Quan acabis enginyeria, t'imagines vivint a Gósol?

No ho sé...ara mateix fa dies que no pujo i tinc ganes de pujar. Potser un altre dia et diria un altre cosa. M'agrada molt pujar a Gósol, m'agrada molt estar a Gósol, fins i tot m'entra molt estar-m'hi un mes però...clar, estàs molt a gust, estàs molt tranquil però clar, què fas. Què fas? Vas al Bar...Si estàs molt estressat vale, però quan ja portes un mes desestressant-te què? Llavors clar, has de passar això.

Tu no ho lligues a la feina?

No, clar. Ara associo Gósol amb coses relaxant en canvi Barcelona amb soroll, estudis, etc...No ho sé

Jo sé que de més gran acabaré vivint a Gósol...quina etapa no.

Tens alguna anècdota sobre el bus, la mobilitat....

Mmmm...ara m'agafes en fred, però ara no em ve.

Doncs moltes gràcies pel teu temps!

Testimonis S9 i S10. 21 anys - homes

Hola, us podeu presentar si us plau?

S10: Sóc el Roger i visc a Gósol i actualment estudio i visc a Ripoll i quan puc pujo aquí a Gósol, els caps de setmana.

S9: Jo em dic Joan, i sóc un noi d'aquí Gósol que he estat tota la vida, però per estudiar i treballar ara estem a Ripoll

Vosaltres, heu nascut aquí Gósol, heu anat a l'escola a Gósol, heu nascut aquí i els vostres pares segueixen vivint aquí...

S9: Sí

S10: Bueno jo no. Vaig néixer aquí i vaig anar a l'escola fins 4t de primària i per conseqüències de feina vaig anar a Berga i allà és on viuen ara els meus pares.

I entre setmana...on diríeu què viviu?

S9: Jo diria que a Gósol, però sí que passem més temps a Ripoll

S10: Sí

Viviu junts?

S9: Sí, compartim un pis amb un altre de Castellar (referint-se a Castellar de N'Hug)

I quina situació laboral teniu actualment?

S10: Bé, jo laboral...estic en una empresa de Torelló que em va buscar el cole i quan acabi començaré amb contracte a treballar mentre estudio i després amb un contracte d'empresa fins no sé quan.

S9: I jo també però l'empresa en compte d'agafar-me en pràctiques em va contractar directament, i ara a l'estiu en envien cap a fora Espanya o a l'estranger amb el muntatge.

Perquè, què estudieu?

S10: El meu és un CFGS de Disseny i Programació Industrial

S9: I jo faig Macatrònica

I les teves pràctiques....

S10: Bueno, jo el que estudio són tres anys que et pots treure dos graus. Un és el de disseny de peces mecàniques i l'altre és tu fer-ho amb el tor. Tu tens els plànols i ho has de fer. I les pràctiques són això, et posen amb un home i t'ensenya com va tot i a practicar.

S9: I jo quan estic al taller fem el muntatge. Allà el que es fa és maquinària el cafè industrial i allà on estic jo és transport aliments. Tenen els silus i diuen tants grams d'això i tants grans d'això i es fa el buit i es transporta tot. Fem el pre-muntatge al taller i després es munta allà

I amb quina freqüència pugeu a Gósol?

S9: Sempre que es pot. Fins ara jo quan acabava classes fins divendres no podia pujar. Des de divendres fins dilluns al matí i cap avall.

S10: I jo igual, de dilluns a divendres estic allà i no puc pujar, però divendres quan acabava les classes agafava el cotxe i pujava aquí dalt. I passava divendres, dissabte i diumenge tornava a marxar.

I quin transport utilitzeu?

S10: El cotxe. S9: Jo també (el cotxe)

I quan veniu compartiu cotxe?

S10: No, perquè no tenim el mateix horari de classe i per no esperar-se doncs cadascú va amb el seu cotxe

I a casa de qui us acostumeu a quedar?

S10: A casa dels pares. S9: Jo també, la casa on vivíem abans.

I us hi quedeu tot el cap de setmana...

S10: I si hi ha algun pont o així també...vacances.

Per tant us moveu molt en cotxe...

S10: Sí, sempre, tot (06.30)

I a quina edat us va treure el carnet?

S10: Als 18. Sí, jo també als 18.

I abans sabíeu conduir?

S9: Sí, sí...Jo tenia una moto

S10: I jo també....

S10: I conduir en sabia però només per aquí sense ficar-te dintre ciutat.

I quants diners creieu que us gasteu en transport al mes?

S9: Si no arriba als 200 euros poc li falta.

S10: Si, jo igual. Perquè hem d'anar fins a Ripoll i després he d'agafar el cotxe per anar fins a Torelló que són uns 20 minuts. I clar, anar i tornar cada dia.

Sí, un dipòsit a la setmana segur.

Perquè els dos teniu cotxe propi...

Si, S9: si

I ara us pregunto sobre identitat...què és per vosaltres Gósol?

S10: Per mi és el poble on vaig néixer i li tinc un cert apreci que no li tinc a la resta dels pobles. Es difícil de dir si no has nascut aquí sentir lo que sent un de Gósol

S9: Es un sentiment especial

Amb què us hi sentiu identificats?

S9: Amb tot, amb les muntanyes, amb la gent, amb la natura..

I quins avantatges té viure a Gósol?

S9: La gent no t'emprenya tant, no hi ha tant soroll com allà baix...a l'estiu no fa tanta calor com a l'estiu...s'està bastant bé

S10: I jo crec que aprens més a espavilar-te perquè a diferència de Barcelona tu no pots sortir tant pel carrer sol aquí en canvi sí que ho pots fer.

I per contra...quins inconvenients?

S10: Doncs que estàs força aïllat...a part de l'estiu, a Gósol no hi ha gaire gent i clar, a l'hivern que de seguida es fa fosc però quan tothom marxa a estudiar et sents una miqueta sol

S9: I si no tens cotxe estàs mort aquí dalt. No pots anar cap aquí, cap allà...

I per vosaltres quan us va treure el carnet què va suposar?

S9: Molta llibertat. Abans si volies anar a algun lloc havies de buscar un o l'altre, ara en canvi, agafes i te'n vas...

S10: I apart que aquí no hi ha feina. I si no vols fer de paleta no trobes gaire res. I tard o d'hora has d'acabar marxant o fer el que hem fet nosaltres d'anar a viure a fora.

Per què vosaltres quins oci feu? Què us agrada fer amb el temps lliure?

S9: Jo me'n vaig amb els meus amics a donar una volta o quedar aquí al bar

S10: I a l'hivern que es pot anar a caçar estàs entretingut al matí I si tens gossos...bé, és una altra cosa.

I això que dèieu d'anar al cine, o alguna disco...

S10: A vegades si han tret alguna puntuals doncs sí, I anem a Manresa o si estàs a Ripoll vas a Vic

Trajectòria de cadascú....

S10: Primer vaig néixer a Gósol, vaig iniciar els meus estudis aquí fins a quart de primària, I aleshores els meus après es van haver de mudar a Berga I allà vaig fer cinquè i sisè I l'institut a Berga, I quan vaig acabar no sabia que fer I vaig fer també una CFGM a una escola d'allà Berga d'electricitat.

I allà em movia caminant perquè estava tot molt a prop. I després vaig fer un curs pont que no va anar massa bé i vaig suspendre, i el vaig fer l'any següent i vaig aprovar a Berga i quan el vaig acabar vaig mirar quin grau superior m'aniria bé i vaig mirar aquest de Ripoll. I vam buscar amb ell i un amic que ja coneixíem i vam anar els tres en un pis i estudiem a l'escola de Ripoll que també està a prop.

Ara són tres anys. En acabar aquest primer any el tutor m'ha buscat unes pràctiques que ja havia hagut de fer una entrevista prèviament. I si tot va bé continuaré amb aquesta empresa.

S9: Doncs jo vaig fer primària i pàrvuls aquí a Gósol i quan vaig haver de fer secundària vaig anar a l'institut de Bagà que es baixava i pujava amb un bus.

Quan vaig acabar vaig anar a fer un grau mig d'electricitat com ell a Berga i aquí si que em tenien que baixar els meus pares i quan podien que em pujaven els meus cosins d'allà a la mina i aprofitava, però sempre tornava aquí dalt. En acabar vaig fer el curs pont al mateix centre i en acabar vam mirar amb el Roger si a Manresa o a Ripoll i al final ens van agafar aquí. Pensava que només faria pràctiques sense cobrar, però ens van trucar a mi i un altre de la classe que si podíem començar a treballar que tenien bastanta feina. I al contrari del seu curs, al meu curs l'escola obliga a l'empresa a que ens envien fora de 3 setmana a 3 mesos, però en aquesta empresa com que tots els projectes es fan a fora els enginyers ens va dir si hi volíem anar ja. I li vam dir que sí, i mira i ara al juliol ja anem fora 15 dies. Però et paguen dietes, allotjament, etc.

I quan dius que anaves a l'institut en bus tu li veies avantatges o inconvenients? (18.50)

S9: Desavantatges, em feia bastant mandra. Perquè en cotxe és mitja hora però en bus entre que va parant era una hora. I al final vaig optar per entrar al bus i dormia perquè una hora era...

I feies alguna extraescolar?

S9: No, perquè es plegava a les 17.30h i arribaves aquí a les 18.30h i entre que havies de fer deures i tot...

I després quan anaves a fer el grau mig se't feia més "llevadero"?

S9: Sí, tot I que era més lluny es feia menys pesat. En aquest cicle també et feien fer unes pràctiques I aquí sí que vaig aprofitar perquè em quedaven tres hores entre que acabava les pràctiques I anava a classe, I aprofitava I anava al gimnàs I Bueno...desconnectava.

(...)

Quina ha estat la vostra trajectòria laboral?

S10: Jo ajudava a casa si havia d'ajudar i vaig estar un temps a cal Puixica, rentava plats però així era festiu i caps de setmana. Et treies un bon sou sense fer gaires hores però van tancar el restaurant i ara estic estudiant

S9: Jo vaig ajudar a casa fins als 16 anys i llavors vaig entrar a Cal Puixica durant tres anys, i durant dos anys a l'hivern també fregava els plats. Quan vaig plegar jo, va entrar ell i aquest últim any em combinava lo d'anar a Vic i treballar aquí, però al final han tancat aquí i...

I a part ara sou membres de l'associació juvenil de Gósol...

(....)

També fem els ponts i per la fira d'aquí Gósol també solem obrir el garatge i podem fer més diners per fer una festa de més qualitat. Algun cop em fet ball

Intentem fer coses per agafar diners per fer una festa major en condicions...

S9: Tan com fer balls a la tarda, perquè la gent gran no se't queixi com a la nit obrir el local perquè els joves estiguin contents.

(...)

Palem d'expectatives de futur...si us imagineu d'aquí 10 o 15 anys on us imagineu? Aquí?

S10: Jo viure-hi tot l'any no, Això sí que tindrè la casa i hi continuaré pujant quan pugui a l'estiu, els caps de setmana...no, pq aquí no hi ha feina. I a més, l'empresa on estic ara que no sé si serà l'empresa on seré d'aquí 30 anys no està aquí. I suposo que estarà per Vic o per aquella zona, perquè tot el meu sector es mou molt per aquella zona. I jo em vec més vivint en un pis a Torelló o Vic i tenint la casa d'aquí com a segona residència

Jo sincerament em vec anat a treballar amb aquesta empresa o amb una altra, però jo si pugués si sortís alguna cosa aquí deixaria lo d'allà vaig, no m'ho pensaria pas, i vindria cap aquí dalt.

I quant tros estaries disposat a fer?

A Berga...

I valoreu que hi hagi feina . S9: Sí, jo sí.

S10: Bé, jo si tingués feina m'ho hauria de plantejar...avaim, aquí tinc casa i no hauria de pagar res...perquè viure tot l'hivern aquí....

S9: Tu vols anar de feina que és diferent.

S10: A mi m'agrada més la gent. Jo he estat batstanta aquí a l'hivern i que vosl que t'hi digui...hi falta gent. Abans si que estava bé pq hi érem tots però ara...però a mi mi falta ambientillo a l'hivern

S9: Jo no ho dubtaria pas. Perquè arriba el divendres i ja estic ansiós per pujar...

Teniu alguna anècdota de tot el que hem parlat? Voleu afegir alguna cosa en temes de transport...

S9: El que es podria dir si compares Gósol amb Ripoll és que allà arriba el tren i et pots moure igual en canvi aquí dalt estàs mort sense cotxe. En canvi allà pots agafar el tren i hi ha més busos. En canvi aquí puja el bus al matí i al vespre.

S10: Jo un dels canvis més radicals d'estudiar a Berga és que èrem 10 persones i allà èrem 30 per classe. Et sents una mica malament.

I els dos sabieu portar el tractor abans? Des de quina edat?

S10: Home, si...des de 9 o 10 anys. Però potser portar-lo ja de més gran.

Moltes gràcies!

Testimonis S11, S12, S13 i S14.

S11 – home, 22; S12 – dona, 23; S13 – home, 30 i S14 – dona, 28.

En alguns moments de l'entrevista apareix el company d'una de les entrevistades (les seves opinions no s'han utilitzat en el treball)

Qui sou us podeu presentar si us plau?

S12: Jo em dic S12 i tinc 23 anys

S13: Jo em S13 i tinc 30 anys

S11: Jo S11 i en tinc 22 i la S14 en té....

S1: 28!

I quina relació teniu amb Gósol?

S12: Jo hi visc!

S13: I jo també...

S11: I jo com si hi visqués perquè cada cap de setmana pujo

Vosaltres dos teniu família? (parlant de S11 i S13)

S13: Jo tenia família

S11: El meu pare viu aquí dalt

I tu S12 vas venir a viure-hi....

S14: En el meu cas no, ja vaig pujar sentimentalment, en el meu cas la meua parella és d'aquí i ara fa quatre anys que hi visc i treballo a aquí.

I quina és la vostra situació laboral actualment?

S13: Jo sóc autònom i tinc un negoci

S11: Jo estic parada ara

S14: Jo treballo en un bar del poble

S11: Jo treballo allà vaig a Rubí

Que és on vius...?

S11: Sí, de dilluns a divendres a Rubí, i els caps de setmana hi ha algun cap de setmana que pujo. Normalment pujo i hi ha algun cap de setmana que em quedo allà baix

S14: No gaires...

Amb quina freqüència puges? (Dirigint-me a S11) Una vegada al mes...

S11: Sí, això mateix...de cada mes potser pujo tres caps de setmana, de vegades ni això...de cada vuit en pujo set

I quan veniu, bueno és que són situacions molt diferents, però tu Edgar quan puges vas a casa el teu pare,

S11: Sí

Tu S14 tens casa teva amb el Jaume...

S14: Sí, abans vivíem lo que era a casa els seus pares però ara tenim un pis llogat per nosaltres

I vosaltres?

S13: Jo visc amb els meus pares

S11: Jo amb el meu pare també

Tu t'hi acostumes a quedar el cap de setmana...(cap a S11)

S11: Sí, pujo divendres migdia o tarda, depèn de l'hora que plegui i baixo dilluns al matí. Entro a les 9 doncs surto a les 6...

I vosaltres doncs ja esteu aquí....

JJ (marit de S14): Hahahahahahaha

I trobeu que hi ha diferència amb la mobilitat que feu al llarg de l'any?

S11: No, jo tant és. Pujo tant a l'hivern com a l'estiu poder a l'hivern pujo menys perquè vaig a caçar a Girona i un marxo cap a quí i l'altre vaig cap allà però...Poder a l'hivern en pujo dos i ara a l'estiu en pujo tres o quatre.

I vosaltres que viviu aquí tot l'any trobeu que feu més o menys desplaçaments al llarg de l'any..?

S12: Bueno, jo acostumo a baixar perquè tinc la meua mare allà baix. Però no tant...i potser més a l'hivern que a l'estiu.

S13: Jo si has d'anar a fer coses a La Caixa o has d'anar a fer recados a Berga...o jo també tinc família a Terrassa i poder sí que baixes una mica més però no gaire.

S14: Jo quan vaig arribar aquí sí que baixava molt més a veure la meua família que ara, ara actualment sí que baixo menos. Ja m'he adaptat aquí dalt i no tens tant la necessitat de baixar i poder sí que baixes més a l'hivern que és quan aquí hi ha menys feina que a l'estiu. A l'estiu no baixes tant. A l'època d'hivern és quan baixes més

S13: Falta més gent que li agaradi o més feina aquí...

S11: Home està clar que si hi hagués més feina hi viuria, però aquí tampoc hi ha sortides enlloc i t'has de buscar la vida. I per allà baix és millor

S14: És més fàcil

S11: És més fàcil i millor, aquí el desplaçament clar si trobes feina a Guardiola i a Berga ja només amb el desplaçament et deixes mig sou. Allà baix si tens la feina allà baix és molt més rentable

Esteu d'acord amb això?

S14: Sí...

S 13: Sí, i perquè els sous ja no són els que eren abans

JJ: I clar les facilitats del transport no són...aquí passa un autobus a les 6.30h del matí i un altre a la tarda. Si no tens cotxe no pots anar enlloc

(05:36) S16: Aquí algú que cobrés 600 euros i hagués d'anar a Berga no li surt rentable.

S11: No li surt rentable. Només amb 300 euros ja compleixes la benzina del pujar i baixar

Ara hi ha una pregunta sobre quant creieu que gasteu en transport però ningú m'ha dit menys de 300 euros...

S11: Sí, ràpid.

S11: Sí, sí...

S13: Clar, és el que et dic...els sous han baixat així que el anar a buscar feina la distància és d'allò però si el sou te l'arreglessin una mica doncs no et seria tant...

JJ: Clar, si cobres 1.500 euros mira, pots gastar-te'n...

S17: També et costa més trobar feina dient que vius aquí dalt. Si trobes alguna oferta de feina a Berga o a Bagà potser no tant, però a Berga sí que miren bastant si ets de Gósol.

JJ: Home clar, és que és gent de vora a 40 minuts...

S14: Jo vaig deixar de posar al currículum on vivia perquè sí que em vaig trobar amb alguna oferta de Berga que pel simple fet de ser de Gósol ja ni et truquen.

Per què? Per què consideren que no podràs arribar..?

S14: Sí, perquè consideren que a l'hivern si neva...però que aquí nosaltres tenim mètodes. Aquí gairebé tothom té el seu 4x4 per agafar el cotxe si neva o qualsevol cosa...però jo crec que és això, que tenen el dubte o el pensament de que arribarem tard a l'hiver per si neva...

S13: Home i també que es pensen que estem al cul del món

JJ: Sí, bueno però que ja hi tens casi 40 o 45 minuts...

I tot això que són de Berga que tampoc estan tan lluny....

S14: Allà baix per passar d'un costat a l'altra de Barcelona ja trigaries això..

Sí o del Vallès a Barcelona, de Rubí a Barcelona...

S11: Sí, sí

S 13: Si això si vas amb tren que et surt més a compte que anar amb cotxe

JJ: I sí, això sense pagar que després si vols aparcar zona blava, zona verda i anar pagant!

S13: Jo crec que el que frena d'anar a treballar més avall és dels sous que hi ha ara que no de la distància que hi ha. Aquesta discussió la vaig tenir amb un del càmping de Barcelona i era lo mateix...si tu tardes d'una punta a l'altra de Barcelona triges una hora, i per baixar a Berga triges 45 minuts i no trobes trànsit i no trobes res. Clar, això és depèn de cada persona el que li interessi

Tots vosaltres teniu vehicle propi?

S12: Jo no!

Però tens carnet?

S12: Tampoc. Vaig amb el meu pare si he de fer algu o si ells baixen...aprofito el viatge.Tinc els diners estalviats però com que el meu pare no em pot baixar molts dies, entre les hores que treballo aquí depenc molt de si ells em poden baixar. I clar, a més he de pagar-los la seva gasolina....o sigui que de moment no m'he pogut treure el carnet

S14: Jo crec que és bastant imprescindible aquí dalt. Tenir carnet i tenir cotxe principalment...és batsant important. Has de fer qualsevol cosa, tens qualsevol urgència i necessites moure't...

S11: Sí, el tema del transport sí

S17: El transport és molt, molt, molt escàs. Ara pq haventhi horari escolar pugen dos busos al dia, un a les 6 del matí i l'altre al migdia, però a l'estiu...no pugen no sé si són...dos o tres dies a la setmana només i a una hora. O sigui que o et va bé aquella hora i et quedes aquí. I si has de demanar un taxi són com a mínim 35 euros que et porti fins a Guardiola.

S13: Home això s'ho haurien de mirar una miqueta per la gent d'aquí...

S17: Sí, i el bus en si ja és car. D'aquí a Berga et costa 6 euros. 5,95

S12: Clar és com arreglar papers i tot això, hi ha moltes coses que t'en has d'anar a la part de Lleida..i això també és una merda.

S11: Es que queda en una punta que fa de mal...uns es van passar el mort als altres

S13: Ui és que tu ets de Lleida. Com de Lleida? Però si no és la primera vegada que ho faig aquí...doncs jo aquí no t'ho puc fer. I au cap a Solsona...

S14: A l'INEM

A l'INEM heu d'anar a Solsona?

S14: Sí. Pots fer la trampa i si coneixes a algú que viu a Berga o algu dones la direcció de Berga perquè et donin hora a Berga. Però depén de qui et trobes no t'ho deixen passar i et fan anar a Solsona.

S13: Home si el tio aquell és ben parit i li fas un mica de pena...i veu que estàs al mig de la montanya i t'ho fa a Berga

S14: Sí, però normalment....

S11: Pq de Berga a Solsona ja tens un bon tros

Home és que està molt lluny...vull dir que no és comparable des d'aquí

S14: I que si no tens transport propi no hi ha manera. Bueno, suposo que des de Berga sí que deu haver-hi algun bus però...

S11: Sí, però potser et costa 15 o 20 euros, i estàs anant allà pels papers del paro i tota la història.

S14: I el temps que hi has de dedicar...queda a més d'una hora d'aquí, hi ha molta diferència...

Us pregunto sobre què és per vosaltres Gósol...

S12: Massa tranquil·litat. Què és per tu Gósol? Fes poble anda!

S13: Bueno, és un puesto diferent. Massa tranquil·litat sí...és maco i s'hi està bé. T'ha d'agradar la tranquil·litat. Però és el que parlàvem del transport...tens medis per anar a molts puestos, però t'ha d'agradar...però s'hi està molt bé. Haurien de mirar cap a la gent jove que li agrada està a Gósol.

S11: Que no tinguin de marxar

S13: I Gósol que sempre ha sigut...maco. Tothom et coneixes i és la ventatge a viure en un gran ciutat que amb la gent ni et coneixes i que no et saludin ni pel carrer no sé...són coses diferents, tant xerres amb gent gran com amb gent jove. Tant xerres amb un home de 60 anys o ambun joves de 20

S11: Clar, és que n'ies com si fos una gran família, no hi diferències...tan xerres amb un 70 com amb un de 20...No el tractes ni de vosté perquè ja tens la confiança de que ets de Gósol. Tant xerres d'això, com d'això, com d'allò tot relacionat amb lo que ve a ser Gósol. Per mi és com si fós una família amb tothom.

S13: Clar i quan la gent de fora que li agrada Gósol per això...és el que diu, una gran família de qualsevol tema. Amb un home de 70 anys pots riure igual i t'hi pots enfadar igual.

Aventatges....parlàveu de la tranquil·litat

S11: Per mi la tranquil·litat és un gran aventatge

S17: L'estrès, que no hi ha tant estrès com allà baix...a mi m'ha passat que ja m'he acostumat a viure a aquí, quan baixo allà abaix vec que la gent va molt estressada. Però ja és per tot....cosa que jo també vivia. Jo he viscut allà tota la meua vida i no em donava compte i tothom va amb presses, tothom correr...

S11: I quan estàs allà vivint i puges els caps de setmana encara ho notes més. Allà a la feina tothom corrents, tothom estressat...a la feina que jo faig de repartidor en una impremta...això ho vull per avui, per avui...i si t'has d'estar una hora més treballant doncs t'hi has d'estar més. I clar, pugès aquí dalt i la tranquil·litat que hi ha aquí. Si no és avui serà demà, i sinó és un hora serà en dues...

S17: Una altra cosa és el viure envoltat de natura. Jo ho he notat sobretot amb el tema de les al·lèrgies, la humitat

S11: Sí, sí..jo ho he notat amb el tema d'ossos

(...)

S13: Suposo que és més fàcil acostumar-te a la vida d'aquí dalt que a la vida d'allà...

S17: Sí, però també crec que has d'estar preparat aquí dalt. Per què trobar-te com quan jo vaig arribar, vale jo dic acceptada perquè sóc parella d'algú que viu aquí al poble...però algú que ve de fora i que no té una relació amb ningú del poble és difícil integrar-se. Crec que la gent també és més tancada. No gaire però al principi costa

S11: Sí,sí . També has de ser tu una mica més obert, si et tanques en banda...

Suposo que és el que dèieu, com que és com una família...

S14: I quan vens de fora, encara que tu siguis una persona oberta et costa relacionar-te

S11: Clar, aquí la gent és diferent...però quan ho tens és quan ho aprecies. Quan no ho tens dius...óstia aquesta gent

S14: A mi al principi em costava, i deia jo no sé si podre veure aquí i ara mateix no marxaria per res del món...

S11: A mi em va passar el mateix

S13: Aquí saps que si et passa algo tindrás a la gent, com un cas que hi va haver que es va calar foc en una xumeneia i tothom va correr. Siguis de fora o no ho siguis...la gent si tens algun problema saps que surt a la plaça i t'ajuda

(...)

I per contra, quins desavantatges trobeu?

S14: Això dels transport és un...

S13: I la gent, que tindrien que cuidar una mica més els pobles i al jovent

Com a jovent trobeu que falta més jovent...

S13: Sí. I és un dels pobles on més gent jove hi ha, però han tingut que marxar i molt gent es voldria quedar.

(...)

S11: I si no tinguéssim que marxar seríem més

S13: I que els ajuntament pensessin una mica més...

S14: Que no deixessin morir els pobles de muntanya

S13: Clar, l'escola està molt bé però i la feina? Buscar ajudes...hi ha pobles que creixent, com aquí que veus que hi ha tant jovent que ha tingut que marxar i que els caps de setmana pugen sí o sí, no sé buscar una mica...

I ara sobretot, S11 i S12 que són els que vareu anar a l'escola aquí...

S12: Sí, jo vaig arribar a segon d'ESO i no era gaire bona estudiant, no m'agradava i als 16 vaig marxar i vaig començar a treballar. Baixava amb l'autobus fins a l'institut i una hora a la tarda.

I feies alguna extraescolar...?

S12: No, et tenies que quedar al menjador que era obligatori per l'autobus i era gratuït per això.

I com ho vivies?

S12: Un tostón. Em treia encara més les ganes. Si ja no tenia ganes, em treia les ganes encara més. A sobre una hora que et podies quedar dormit...una hora

I tu S11

S11: Clar, jo suposo que ella fent ESO tenia més ajudes en l'autobus...clar, jo havia de pagar l'autobus. Si no tenia calers per pagar l'autobus havia d'agafar el cotxe

Tu vas fer...?

S11: Un grau mig a Bagà. Tot lo que hi havia a darrera corria al teu compte. I clar, una ajuda per la gent que ha de baixar a estudiar...clar, a càrrec dels meus pares, i no hi arribaves. Entre el mòdul, el viatge, això lo altre...

I com ho feies?

S11: Bueno, hi havia gent a Saldes i fèiem una setmana amb el meu pare una setmana amb el meu pare amb la benzina pagada per ells, una setmana amb l'autobus per amortitzar-ho tot una mica. Perquè si no era un gasto que no podies...

I podries dir quan et gastaves en aquell moment?

S11: Orientativament? 250 – 300 euros en transport hi anaven

S12: Clar, és que és molt

S11: Sí, més que si la roba, les raquetes, esclada, les cordes...Tot anaves a càrrec de la persona. Només el que posava l'institut. Jo moltes vegades ho havia de demanar...pq quan no es podia no es podia, per tot per fer els treballs, el tema de l'internet...aquí quedés una aïllat de tot. Però bueno, són els esforços que has de fer per viure aquí. Són esforços...

S13: Tot això s'ho hauries de mirar tot això...

(...)

I abans de tenir carnet algú sabia conduir de vosaltres...

S11: Saber conduir aquí dalt sí però no te la jugues...

S13: Sí, amb aquest aspecte aquí és una mica...t'intentes espavilar i vas amb gent més gran.
(...)

I els que baixaveu allà a baix, malgrat les despeses malgrat tot us venia de gust, hi trobaveu alguna cosa?

S11: Sí, per veure els amics. baixes a l'institut i t'ajuntaves amb tothom

S11: Bueno, jo em portava més amb la gent d'aquí dalt que amb els d'allà baix però sí, baixava...bnu, ho vaig deixar estar, no el vaig acabar. És que són tants inconvenients que al final arriba a un punt que arribes a un punt que dius no es pot, no es pot doncs s'ha acabat. Que la cosa jo no és físicament, sinó psíquicament de tot el que et comporta baixar allà baix, tot el que et comportar baixar a estudiar, tot el que li comporta als teus pares que tu baixis, clar un dia darrera de l'altre i dius doncs s'ha acabat, me'n vaig a treballar, si m'he de guanyar jo els calers doncs deixo d'estudiar. Allà baix hagués sigut molt diferent però aquí dalt amb aquestes coses, et trobes aïllat

I de cara al futur, si us imagineu d'aquí 10 o 20 anys on us agradaria viure?

S13: No se sap mai , si les coses fossin més fàcils

S12: Clar, si les coses fossin més fàcils jo no marxaria

I que s'hauria de donar pq us hi puguesis quedar?

S13: Ha d'entrar gent jove a l'ajuntament, amb ganes de fer coses..una persona de setanta anys que està ficat a l'ajuntament no li demanis que visqui solucions per la joventut pq té la vida feta. I per molt que li vulguis enraonar no canviarà, hauria de canviar tot el sistema, hauria de buscar altres prioritats...lo que t'he dit abans, que la gen es quedés aquí. Tant pels que tenen feina com per mi que tinc un negoci, pq si tots ells amrxen aquí no hi ha feina he de tancar la reixa i marxar. I les ganes hi són...

S11: Home, jo ho tinc molt clar. Jo d'aquí quinze anys sí que m'imagino aquí dalt, m'encantaria però tenint una feina per poder viure bé. I clar que retallaria amb els gastos, si cal sí que retallaria amb els gastos però clar, sóc d'aquí i això és el que m'omplia

S13: I hasta si el sou fos mitjanament bo i haguessis d'anar a treballar a Berga hasta que ho faria...

S11: Si jo tingués carnet sí que ho faria

Pq tu S12 et trobes que per treure't el carnet has de baixar a Berga o a Guardiola

S12: Sí. Estem amb el tema dels cèntims. Encara que tinguis per treure't el carnet és la benzina del que et porta, el temps del que et porta, et trobes amb això que si et costa treure els cèntims pel carnet després li has d'afegir la benzina i tot..

S13: Buscar solucions i que entrés gent amb idees noves

S11: Que en comptes de buscar gent de fora per l'escola que mirin que els d'aquí tinguin els nens per a l'escola...Per exemple la Montse que està en parella potser en dos anys vol tenir un nen, doncs que el ajudin amb ells.

S11: Tenen més facilitats una persona que ve de fora, que no hi poso cap inconveninet, però potser s'hauria de mirar...

S14: Jo si pugués aquí. Jo si no falta feina i puc seguir mantenint-me a mi i a la meva parella jo d'aquí no vull marxar, ara depèn de la situació laboral potser has d'afagar i marxar

S13: T'ho hem dit tots quatre, estem en aquest punt...

S14: Marxar no marxaria

(...)

S13: I un poble en el que el jovent li agrada estar aquí

S12: Sí, a sobre que ens agrada estar aquí...No volem marxar

S13: Ja no parlem de feina o de calés, ja parlem d'oci. Sens va girar a tots la pilota i vam montar un equip de futbol...que també anàvem per tot arreu i portàvem la samarreta de Gósol i tampoc no et donaven cap facilitat de res. Doncs què va passar? Gastos que tenies, ajuntament que no dèia, demanaves una cosa i no t'entenien doncs...pff al final vam plegar, com moltes activitats que intentes montar...

S14: Fan veure que t'ajuden però no t'ajuden...

(...)

S14: Que l'associació juvenil que no serveix per res, i el que vivim aquí ja n'estem una mica farts d'això però bueno...

S14: Perquè els que estem aquí en havíem de buscar un recurs perquè ens volem quedar aquí. Perquè em de marxar a celebrar-ho si ho podem celebrar aquí?

S14: També és això la gent gran que viu aquí, tothom té la vida solucionada...

Teniu alguna anècdota pel que fa a la mobilitat, en relació a la condició juvenil, és a dir, ser jove a Gósol...

S14: Jo no sé si s'ha parlat per que sortir una estona, però pel tema del transport també en relació a la gent que ve de fora, que hi hagués molta més facilitat també vindria més turisme. Perquè jo he treballat a la oficina de turisme de aquí i em trobava amb molta gent que em deia escolta un bus per baixar cap a Guardiola o cap Berga i dir...mmm, no avui no hi ha bus. Perquè a l'estiu passa...

Un taxi...el taxi són 35 euros. Hi ha molta gent que pregunta per aquí la plaça, escolta qu'eme baixes fins a tal, que em portes fins a...Així que caldria tenir més transport aquí com pel transport.

Molt bé, doncs moltes gràcies!

Testimoni S15 - 28 anys - home

Hola. Qui ets? Et pots presentar si us plau?

Sí...Em dic S15, tinc 28 anys, visc a Sorribes de Gósol, faig de pagès a temps parcial

I la teva relació amb Gósol és?

Que visc aquí, els meus avis eren d'aquí i la meva família era d'aquí de Sorribes.

I quina és la teva situació laboral actualment?

Pues faig de pagès a temps parcial, es a dir no trec un salari com epr viure'n i d'altre banda a nivell legal estic donat d'alta de l'atur sens cobrar

I quan no fas de pagès ho compagines amb altres feines de per aquí...

Sí, per exemple ara mig any vaig estar treballant a la Brigada d'aquí Gósol

Molt bé i aleshores aquí estàs a casa teva...és casa propia?

Sí, és casa pròpia

I quin mitjà de transport fas servir?

El cotxe i el tractor, a peu i ja està

I amb quina freqüència els utilitzes?

Pues el cotxe quan treballo cada dia, a peu cada dia....cada dia

I quins viatges acostumes a fer, dius cada dia...

Si treballo fora de casa, Sorribes Gósol o quan vaig treballar a Saldes, Sorribes-Saldes o sigui em desplaça per treballar fora de casa. I quan treballo a casa pues de casa als camps, al bosc o a la muntanya que és on tinc les heugues.

De fet, és diari agafà el cotxe?

Sí...Llavorens tinc dos cotxes, un 4x4 i un turisme. El 4x4 els faig servir per desplaçar-me per aquí i el turisme quan haig d'anar lluny

I quants diners creus que et gastes en transport més o menys al mes?

Entre 100 i 200, sí...al mes, crec que no arriba als 200

Ara, idees sobre Gósol...què és per tu Gósol?

Gósol. És un poble, no?

I com t'hi sents identificat?

Amb Gósol? Com m'hi sento idemntificat? Sobretot a través del medi natural o el medi...No tant amb les cases i la gent sinó amb l'entorn, la ramaderia amb tot el que comporta ser de pagès.

I què hi destacaries?

És que és molt complicat, aquí pots dir moltes coses...Jo destacaria que no hi ha gent, que està envellit. Què és un poble turístic i que això

I quins aventatges hi trobes?

A Gósol?

A viure a Gósol, perdò...

Bàsicament el que t'he dit abans, l'entorn, ja està

I per atra banda, què hi trobes a faltar?

Serveis....o sigui per exemple sí que hi ha mentge, sí que hi ha escola, no sé hi ha un serveis mínims però per exemple el metge són tres dies a la setmana dues hores. Pues per exemple l'any passat la meva tieta àvia amb la qual visc pues va tenir un...es va desmaiar no sé què, i vaig trucar el metge i el mentge va haver de pujar de Guardiola ja tarda mitja hora. El metge va arribar allà, la va visitar no sé què, va dir bueno, ara he de trucar una ambulància...l'ambulància

va trigar mitja hora més. Va tornar a baixar. Quan va arribar a l'hospital havien passat dues hores o sigui coses així...

Tu en el teu temps lliure quin consum d'oci fas? Relaciones oci i mobilitat, i si necessites el cotxe per a fer-lo

Bnu, jo l'únic oci que puc consumir aquí a part de la Festa Major de Gósol és a través d'internet, llavors per a depen de què vagi a Berga o a Igualada.

Així, et desplaces i ho fas en cotxe...Sí, sí

Ara si em poguessis parlar sobre la teva trajectòria escolar i laboral fins al moment...tu no vas nèixer aquí

No. Jo vagi nèixer a Berga però aleshores vagi anar a viure a Cardona i vagi anar a l'escola a Cardona, a l'escola pública, aleshores a l'institut, vagi fer batxillerat científic, del batxillerat científic. Vagi passar a la UAB a fer la llicenciatura en Ciències Ambientals i llavors em vagi desplaçar de viure a Cardona a viure a anar Cerdanyola. Després vagi fer un màster de Ciències ambientals, especialitzat en canvi climàtic i canvi global, i després un màster d'antropologia social i cultural i ja està. A nivell acadèmic els meus estudis són aquests. Aleshores havia de fer el doctorat i vagi dir que no, que punto.

I a nivell laboral pues des de que vagi tenir els 18 anys haig treballat als estius de cambrer, de manteniment, d'informador, de tot...llavors ja quan tenia 12 anys ajudava a casa meua a fer de pagès i quan vagi acabar la universitat que tenia 25 o 26 anys vagi venir aquí i vagi agafar l'explotació que venia de la meua tieta àvia perquè ja tenia 80 anys, el meu pare no s'havia deïcat a això i és una de les coses que estic fent i que vull desenvolupar per arribar a viure d'això, que és difícil però bueno. I com que de moment no puc, doncs faig altres feines. Bàsicament el que haig fet aquí és de manteniment a la brigada municipal o això...

...Per què decideixes venir aquí? Decideixes venir a viure aquí per tirar endavant el projecte de l'explotació o decideixes venir aquí i a sobre t'acompanya el tenir l'explotació?

No, aviam, jo sí aquí no hagués tingut l'explotació jo no hagués vingut aquí a viure. No, no...jo va haver-hi un moment que vagi dir per on tiro? Continuo pel món acadèmic, faig el doctorat, em passo quatre anys visquent a l'Àfrica per després fer un postdoctorat per anar-te'n a no sé on i pfff...no. Aleshores estava visquent a Barcelona i no m'agradava i total, és un gasto molt gros, tu has de treballar per viure. I aleshores doncs, en consonància amb les meues idees pues...crec en una altra manera i aleshores aquí tenia l'aventatge de no haver de pagar lloguer ni d'això....podia fer part del meu menjar i tenia una opció que a mi m'agradava per tirar endavant i poder viure. I estic encara amb això, però bueno... O sigui llavors hi ha l'inconvenient aquest de la mobilitat, sí clar. Però bueno que Barcelona també no és pas barata. Jo quan estava a Barcelona a la setmana no sé, euros poder sí que els gastava...

Creus que gastaves més allà que aquí en transport?

Jo crec que igual. Sí...igual o més inclús, perquè com que el cap de setmana venia aquí doncs...

I allà en que et movies?

En metro i en tren...Perquè jo que sóc inepte doncs per exemple deixava el cotxe el diuenge al vespre o el dilluns al matí i no l'agafava fins al divendres. Llavors als màsters vagi viure a Barcelona, a la Barceloneta i aparcava allà al port i també...llavors quan arribava el divendres podia ser que no em trobés el cotxe però bueno. Però ja està. Però per dins a BCN no feia servir el cotxe per res. Clar és que jo quan era petit baixava un dia a l'any amb els meus pares a Barcelona i quan tornava tenia mal de cap. No sé era com molts estímuls i no estava acostumat.

Perquè tu a quina edat et vas treure el carnet?

Als 18...

I què, , tu aleshores estaves a Cardona...

O sigui sí a Cardona hi ha línia de bus, però ni hi ha ni tren ni res..i també l'has de fer servir bastant.

I què et va suposar?

Sí clar...no, jo em vaig treure el carnet a l'octubre i al setembre ja vaig començar la universitat i el primer any anava i venia cada dia des de Cardona a la UAB, amb lo qual feia, quatre hores de classe i quatre hores de desplaçament...No perquè, molt bo, com t'he dit abans com que era inepte pos anava fins a Manresa i allà agafava el tren...vale?

Home inepte...no diguis això que jo fa un any que tinc el carnet i tampoc condueixo...

Home, un altre podria dir me'n vaig directe a la Autònoma però jo no, agafava el tren...també aprofitava el temps al tren que al cotxe no el pots aprofitar i llavors al setembre quan vaig començar algú el meu pare o el meu germà m'havia de baixar de Cardona a Manresa per agafar el tren...pues clar, quan ho vaig poder fer jo doncs no havia de dependre dels altres i no havia de fer anar malament als altes. Per altra banda, com que el meu pare és mecànic, a nivell de despeses no em va suposar un gran cost...el cotxe que tenia i que tinc encara el vam apagar a mitges el meu pare i jo treballant a l'estiu i ja està.

Vale, i on et veus vivint d'aquí deu o quinze anys?

Això és complicat...Jo...jo, ara mateix tinc parella i la meua parella no viu aquí, perquè un dels principals inconvenients d'aquí com ja t'he dit és que no hi ha gent, i per tant a no sé que et vulguis ajuntar amb una persona de setanta anys pues...saps? Llavors, una mica la idea seria trobar un punt entre mig. Perquè ella és mestra i aquí no hi ha feina d'això. A mi m'agradaria treballar aquí a l'explotació i llavors doncs el fet d'anar a viure a Berga no? És un punt intermig.

Llavors la idea de viure entre Berga o aquí, treballar aquí...

Estaries disposat o creus que t'adaptaries a viure a Berga i treballar aquí?

Sí, sí. Bàsicament és que és una obligació...hauria de ser així per nassos. Perquè si a dia d'avui jo sol no puc viure de la meua explotació menys en pot viure tota una família m'entens? I per altra banda, la meua parella té una professió que és per vocació i que l'ha de continuar fent perquè tothom...I aquí no la pot fer. Llavors si vols estar amb algú o...has de ser flexible. Però sí...a mi m'agradaria això, després ja es veurà...

I tu has parlat una mica de que s'hauries de donar les condicions...la parella és un dels factors, la feina que hauria de ser més rendible...i trobes que s'hauria de donar alguna altra condició perquè et poguessis quedar aquí?

No jo crec que la relació de parella, la relació d'amistat perquè això és variable, jo per exemple puc considerar que tinc amistat amb persones de setanta anys. Quan ets adolescents, és la colla i els teus amics són els de la teua edat però després això canvia. La feina, obviament, i llavors els serveis....obviament que hi hagi internet, que hi hagi telefonia mòbil és un gran avantatge, abans no n'hi havia. Clar, també serveis...jo sí per exemple no hi ha escola, si tinc fills no viuran a Gósol, o poster sí no se sap mai, perquè no té sentit que cada dia s'hagin de desplaçar si jo també m'he de desplaçar...saps? Serveis, jo crec que sí.

Vale, estupendo casi estem...no sé si tens alguna anècdota que se t'hagi acudit mentre paraves...

No ho sé. És molt complicat...ho pensava. I Gósol, pues el futur és molt negre, perquè el futur és molt negre. Per què vas a altres pobles, per exemple a Sant Llorenç de Morunys, vulguis o no hi ha una empresa que és la NAUP aquella, i hi ha pues 20 o 30 llocs de treball...a Gósol no hi ha cap empresa que tingui ni 5 llocs de treball, i si hi ha algun lloc de treball és dos mesos a l'estiu i així aixà. Llavors pues...poden fer crides perquè vigui gent al poble per mantenir els serveis però això...no serveix per res. Llavors hi ha el que són les noves noves tecnologies però com que ja em vist que no...doncs has de fer un desplaçament físic.

I el model econòmic del poble que està súper limitat...Bueno, pues sí...

Bueno, jo crec que es podrien fer coses, per exemple hi ha boscos que són comunals, edificis que són comunals, de l'Ajuntament que es podrien aprofitar...per exemple, a Vallcebre aquest any van fer una crida per uns masovers que busquessin un projecte tal qual...doncs per mi és un model. El centre de muntanya d'aquí per exemple, es podria buscar una parella jove que es dediqui a fer esport d'aventura, senderisme, guies...tot. I buscar gent. Jo crec que aquí o es

troba una empresa que es vulgui instal·lar a aquí i creia 5 o 10 llocs de treballs, cosa molt difícil perquè suposa uns costos de mobilitat o si vols treballar aquí te l'has de crear tu. Aleshores, si l'ajuntament té recursos doncs crear aquests recursos, jo per exemple, això no sé si té a veure però per exemple que es gastessin 200 i pico mil euros en fer del garatge un local social, que serveix perquè una setmana a l'any es faci la festa la gent jove que ni viu al poble doncs em sembla molt bé, però jo no ho hauria fet. Jo me'ls hauria gastat en fer un petit obrador on si algú vol fer formatges o així pugui llogar-ho, pagui una taxa i ho pugui fer servir...perquè d'aquesta manera creés economia.

Potser la queixa que té tothom és que falta llarg plaç, en temes de gestió que tot va molt enfocat al curt plaç i que clar, que tothom diu el mateix..amb altres paraules però sí.

I després hi ha un altre tema, que moltes vegades es peca des de certs sectors de dir, això s'hauria de fer així, això s'hauria de fer aixàs...sí però la gent s'ha de guanyar la vida. És haig de fer agricultura ecològica o no sé què però a mi a final de mes m'han d'entrar uns diners...vull dir. És el que jo dic, per setmana santa vam anar a França, i allà vam conèixer productors de pomes i altres coses i amb els que més vam coincidir a nivell d'idees ells venien tot directament i un cop a la setmana anaven al mercat, però aquell mercat era de productors i ecològics.

Però eren productors. Perquè aquí, sí, mercat ecològic, però què d'una persona que ho compra i ho torna a vendre...hi ha gent no són productors. O passes aquí "mercat artesanal" i veus gent que fan formatges, fan de tot i dius aquest tio o és una fera i no té gens de vida o és un estafador.

Llavors pues, bueno...jo puc dir el meu punt seria ser productor i que la gent pugués ser això, però si fent això no em puc guanyar la vida i fent això altre sí...serà prostituir-se però davant de tot hi ha viure. Està molt bé sé coherent amb les idees però també s'ha de ser realista. No sé...

Clar, la mobilitat aquí és obligada...però en el futur ho serà més.

Perquè?

Doncs perquè la població decreixerà, el seveix disminuiran i la gent s'haurà de desplaçar més encara

I tu vols dir que quedarà algú?

Sí, algú sí...Jo! No algú sí, sempre...ara si seran 20 persones seran 20. Però algú segur...sí, sí.

Home, aquest sí, sí és optimista

Home, perquè hi ha recursos...si jo vaig decidir venir a viure aquí és perquè vaig veure uns recursos...per exemple aquí a nivell de terreny n'hi ha molt. Que avui el tenen tres persones però un dia es jubilaran, perquè és un recurs que hi haurà...Sempre hi ha gent per tot

També el fet és que la majoria de gent que ha nascut aquí ha marxat i que ha arribat gent nova, vull dir que...jo quan la gent diu que l'escola s'ha de mantenir perquè és la vida del poble pues no sé a que es refereixen però és mentida perquè els nens, en el supòsit que visquin aquí, quan arriben als 18 anys marxen i no tornen...això si funcionés com ha de funcionar, perquè ni això...Però és un servei, si no hi ha escola al poble, seria un servei menos i menos gent vindrà aquí.

Bueno, és un ganxo...

Clar, és el que et deia...si aquí no hi ha serveis no viuré aquí. Viuré a Berga. Pujaré a treballar aquí i me'n tornaré a Berga.

Molt bé, per part meva ja està si vols afegir algu...

Sí, jo tinc un altre tema però no sé si té res a veure amb la mobilitat...que estic apunt de presentar-te com a alcalde, com que aquí a la plaça la gent té les solucions del poble. No, jo crec que una de les coses que s'haurien de fer és que vivim en un sistema capitalista i hi ha taxes positives doncs incrementar els impostos que paga la gent que no viu al poble i té una casa. I que aquest impostos revertissin en el manteniment, per exemple...s'hauria de potenciar la primera ocupació i agrabar la segona residència o ocupació. Perquè jo tinc la sort de que tinc

una casa pròpia però hi ha gent que no. I un dels inconvenients de viure aquí és també és aquest de l'habitatge i crec que ja està.

Doncs moltes gràcies!

Testimoni 16 i 17. 23 i 22 anys - dones

Hola noies, qui sou, us podeu presentar?

S16: Jo sóc S16, tinc 23 anys, sóc d'aquí, bueno..vaig nèixer a Berga i ara actualment estic vivint a Solsona

S17: Jo sóc la S17, tinc 22 anys i vaig nèixer a Berga però els caps de setmana també sóc aquí dalt, però visc a Berga i estic fent pràctiques a una escola bressol perquè estic fent el CFGS d'Educació Infantil

I quina relació teniu vosaltres amb Gósol?

S16: El meu pare era d'aquí de tota la vida, no ben bé de Gósol sinó de l'Espà i només de nèixer va ens en vam venir a viure aquí, llavors quan vaig complir els tres anys ens en vam anar a viure a Berga, però els caps de setmana i tot els passàvem aquí dalt a l'Espà

S17: Doncs els meus avis eren d'aquí, ma mare també va viure aquí la un any abans de que nasqués van baixar a viure a Berga per la feina perquè aquí si no seguies amb les vaques o així no hi havia possibilitats i van baixar allà. Ens vam compara un pis i això

Aleshores les dues us heu criat, bueno anat a l'escola a Berga...

S16: Sí, tot a Berga

I quina situació laboral teniu actualment?

S16: Jo estic a Solsona pq quan vaig acabar la universitat vaig passar l'estiu aquí treballant al bar que és dels meus pares i al setembre octubre vaig trobar feina a Solsona vaig començar a treballar allà. Al principi vaig estar quatre mesos fent 8 hores per una baixa per maternitat en una gestoria, i quan va acabar la baixa per maternitat he començat a fer mitja jornada. I estem vivint en un pis allà amb el Toni. Aleshores els caps de setmana pujo aquí i treballo aquí al bar

S17: Doncs al setembre vaig començar el grau superior i des del març estic fent pràctiques a l'escola bressol i ara els caps de setmana he començat a Pedals del Pedraforca, ja que les pràctiques no són remunerades

(...)

Amb quina freqüència soleu pujar a Gósol?

S16: Jo sí puc cada cap de setmana. Els divendres com que treballo només pels matins els divendres a la tarda vaig a Berga, faig anglès i pujo cap aquí m'hi estic tot el cap de setmana treballant i el diumenge m'en torno cap a Solsona. Normalment ho faig així, sí que hi ha dies que els divendres em quedo Solsona o algun cap de setmana marxem amb el Toni o faig coses amb les meves amigues de Berga però normalment pujo aquí cada finde

I quan pugues amb quins mitjà de transport pugues?

S16: Amb cotxe. Cotxe propi...sí, sí

I acostumes a fer el trajecte sola, vens amb el Toni, reculls algú..?

S16: Normalment els divendres vinc sola, potser ell puja dissabte i diumenge marxem amb els dos cotxes però normalment sola

I trobes que hi ha diferències en funció de l'època de l'any?

S16: Poder ara a l'estiu pujo més perquè hi ha més feina pq a l'hivern no hi ha molta feina i aprofito per fer coses. Però que sí que pujo molt sovint i l'època de l'any que estic més aquí és a l'estiu perquè hi ha més moviment.

Potser per altra banda fas menys viatges..perquè ja estàs aquí?

S16: Bueno no, és només els caps de setmana perquè entre setmana treballo igual (...)

I tu Montse amb quin transport sols pujar?

S17: Amb cotxe. El cotxe és de me mare però ara l'agafo molt per pujar i normalment pujo cada cap de setmana i als estius és quan més pujo

I a casa de qui aneu quan pugeu?

S16: A casa dels pares

I us hi acostumeu a quedar el cap de setmana no?

S16 i S17: Sí...i si hi ha algun pont doncs...

També veus diferències en l'època de l'any?

S17: Sí, a l'estiu cada cap de setmana i a l'hivern poder cada 15 dies o tres setmanes

I quants diners crieu que gasteu en transport al mes?

S16: No ho sé...poder 100, 100 i algo. Jo el que passa és que diumenge quan rribo a Solsona deixo el cotxe allà i poder ja no l'agafo fins divendres. Com a molt que un dimecres vaig un dimecres a la tarda a fer algo a Berga però sol està allà quiet

S17: Bueno jo entre setmana de setembre a juny quan vaig a classes que vaig a Navàs sí- Hi ha setmanes que l'agafo i hi ha setmanes que compartim cotxe amb altres. No és cada setmana. I llavors per pujar aquí per Berga em moc a peu

Per què les dues us vau treure el carnet a quina edat?

S17: Jo fa 8 mesos

S16: Jo als 18 que estava a Barcelona

Ah! I te'l vas treure allà?

S16: No ho vaig fer a Berga

I tu sí que l'has fet a Berga...

S17: Sí...

I noteu que ha canviat molt el fet de tenir carnet i el fet de no tenir-lo?

S16: Sí, igualment que tingués carnet quan anava a la uni baixava amb bus. Hi havia setmanes que baixava en bus a Barcelona i tornava a pujar amb el bus Berga que és una targeta amb una tarifa, però hi havia molt diumenges que per no haver d'agafar el bus a les 6 o les 7 que era l'últim que sortia baixàvem amb algú que compartís cotxe. Pagàvem 5 euros i ens deixava a casa el que passa que amb el nostre cotxe no baixàvem perquè no teníem pàrking tampoc i estàvem a l'Hospital Clínic i no podíem aparcar.

I tu la mobilitat que has fet és...

S17: Sí, bueno vaig començar el cicles que no tenia carnet i anava amb autocari era un rotllo pq a sobre havia de sortir abans i arribava que faltava una hora per començar classes i he trobat molt millor amb cotxe.

Pq tens molts distància de Berga a Navàs?

S17: 15 minuts

Ara parlem d'identitat...què és per vosatres Gósol?

S16: Gósol...clar, jo pujava només els caps de setmana quan era petita i clar era una mica un altre món. Estàs acostumat a Berga, vas a l'escola, et venen a buscar tota l'estona mab els teus pares i arribes aquí el cap de setmana i podies fer el que vulguessis. Podies estar a la plaça amb els amics que tampoc havies d'estar tan controlat, jugant a la plaça, anar a la piscina sol. Aleshores jo quan arribava Sant Joan ja pujava i fins al setembre no em movia d'aquí dalt però és per què era un ambient molt diferent.

S17: Sí, per mi era el mateix a Berga havies d'anar sempre amb algú més gran

I quins aventatges li trobeu a Gósol? O sigui, punts positius?

Per exemple si ho compares amb quan jo estava a Barcelona pues no gastés tant. Sí que pots gastar si vens aquí al bar a fer el got o et passés la nit aquí però no has d'agafar, el bus, el metro, si surts de festa has de pagar qualsevol cosa aquí pots anar a qualsevol lloc amb el cotxe, no hi ha perill que et parin els mossos. Jo crec que té més aventatges que inconvenients

S17: I també la tranquil·litat, el nivell de vida...

S16: Com inconvenient no tindràs un cinema aprop, no tindràs un teatre aprop coses així per fer més culturals però jo penso que...

Perquè quin consum d'oci feu en el vostres temps lliure?

S17: Quan sóc aquí quedar amb els amics, venir aquí al bar o anar fer un vol

S16: Pots anar a caminar, diferents rutes, pujar el Pedraforca...

O sigui no necessiteu necessàriament el cotxe per aquets oci que feu...

S16: No, per exemple un dia et ve de gust fer algo diferent al bar sí que has d'agafar el cotxe, si vols anar a Guardiola, o si vol anar al cine has d'agafar el cotxe i te'n has d'anar a Manresa has de fer més trajecte si estàs aquí. Però per fer coses normals com les que fem nosaltres podem estar aquí...

Parlem de la vostra trajectòria laboral i escolar...les dues vas fer la primària a Berga i l'eso també...

S17: Bueno, no jo no. Jo vaig anar a viure a Navarcles i vaig fer l'ESO allà...i el grau mig el vaig fer a Manresa, pq com que em van quedar les pràctiques ho vaig deixar. Aleshores vaig fer el curs pont que vaig suspendre, i el segon any ho vaig fer per compte fi vaig aprobar i ara he començat el grau superior i ho faig a Navàs

I segueixes vivint a Navarcles?

S17: No ara visc a Berga des de fa quatre anys

S16: Jo vaig fer la primària, l'ESO i el Batxillerat a Berga i llavors la universitat me'n vaig anar a Barcelona a la Pompeu. I llavors no a quart la meua família va agafar el bar.

I allà vivies...

S16: En un pis d'estudiants amb quatre noies més de Berga que ens coneixem de tot la vida.

I quan feies això, on anaves el cap de setmana?

S16: Doncs pujava a Berga i algun cap de setmana aquí dalt però no tant com en tenir el bar. Quan els meus pares van fer el cop de cap i van agafar un lloc per viure aquí doncs jo ja pujava aquí, tot i que el pis de Berga el seguim tenint pq és nostre i si mai has de fer algo doncs vas allà. I llavors al desembre de quart vaig començar pràctiques i com que ja feia tantes hores no havia de fer classes, em van convalidar les hores. Vaig començar al desembre fins al maig. I ja està i vaig acabar. I vaig passar l'estiu treballant i a l'octubre vaig començar a la gestoria.

S16: Sí que quan tenia 16 anys o així, els caps de setmana, els festius i així vaig estar a Cal Puixica que és un restaurant d'aquí i ja està...el bar i la gestoria i algun cop havia anat a Berga que hi ha un escorxador a una dona a passar la comptabilitat. A fer hores, però ja està.

I tu Montse quina és la teua trajectòria laboral?

S17: Al març de l'any passat fins al novembre vaig estar en una perruqueria, doncs aquesta dona es va jubilar i al març vaig començar aquestes pràctiques que és l'escola Vedruna. I abans havia fet coanguras i havia ajudat a me mare que neteja

I vosaltres havieu tingut moto abans?

S17: No

S16: Sí, jo tenia una moto aquí dalt. Perquè com que estava a l'Espà i feia vida aquí Gósol, doncs em vaig comprar una moto per anar i venir. Em vaig treure el carnet de moto i em vaig comparar una moto i quan vaig tenir carnet me la vaig vendre al Jordi de la colla.

A quina edat?

S16: Als 16

I vosaltres té germans...

S16: No

I si parlem d'expectatives de futur on us imagineu d'aquí deu o quinze anys vivint?

S16: El lloc no el sé, però aquí dalt no. Vivint, vivint cada dia no. Quan ens jubilem ja vindrem aquí però no...crec amb el meu treball tampoc puc tenir sortides laborals aquí si no és l'hosteleria o feinetes així que les tens a l'estiu com jo aquí al bar però no m'agradaria això...

S17: No, perquè serà per Berga o voltants...jo aquí m'hi vec els caps de setmana i les setmanes d'estiu que tingui...

I si hi haguès feina, imagineu que tinguessiu feina...us agradaria viure aquí

S16: És que jo crec que aquí l'hivern es fa molt llarg i avorrit i està bé que hi hagi aquesta dinàmica d'estar en un lloc en que entre setmana hi hagi més gent, més coses a fer, més ambient...i que el cap de setmana pugues aquí, et veus amb els teus amics i fas coses diferents, però jo no sé de dilluns a diumenge no m'hi vec.

S17: Home jo si trobès feina allà no pujaria, però si trobés feina aquí i no hi hagués res més com a últim recurs sí

Però com a volgut...

S17: No. El poder sortir de la rutina, ni que sigui els caps de setmana.

Pq vosaltres el que valoreu és la tranquil·litat, i el poder trencar amb la setmana..

S16: Sí, estàs tota la setmana fent el mateix i jo per exemple que treballo als matins jo a les tardes puc fer moltes coses...però no són les mateixes que pots fer aquí. I per això arriba el divendres i ja estàs ei, que pujo. Els puc veure en ells, estem aquí, amb el Toni podem sortir...

Perquè els dissabtes a la nit soleu sortir?

S17: Bueno, algun dissabte a la nit poder baixem a fer el got a Guardiola però normalment ens quedem aquí

(16.46) S16: Sí que quan hi ha festes majors dels voltants ens movem molt més...perquè aquí a l'hivern només que nevi una mica et parteix una mica de poder sortir perquè sí que pots arribar però no saps si podràs tornar...Però sí em anat algun cop a la Seu d'Urgell, em baixat cap a Berga, Guardiola, Bagà, Solsona...

(...)

I teniu alguna anècdota sobre la mobilitat sobre el que gem estat parlant?

S16: Bueno, que baixar a Barcelona no és el que t'imagines...almenys jo marxo de Berga uaaa...Festa! I poder vaig sortir el primer i el segon any, però després a la que podia pujava cap aquí sí, sí.

S17: Molt bona etapa i hi vaig estar molt bé a la uni i hi vaig estar molt bé vivint a Barcelona

(...)

I com ho feies per pujar a Gósol fins ara si no tenies carnet? I quan estaves a Navarcles?

S17: Bueno, la meua tieta treballa per Barcelona i em recollia i cap amunt. I sinó, doncs quan me mare volia pujar pujava amb ells. I si algun dia em quedava a Berga doncs pujava amb ells (referint-se als amics). I quan vaig viure a Berga ja pujava amb el meu tiet que és caçador cada cap de setmana o amb ella em passava buscar.

S16: Ara ho havíem pensat, posar un cap de setmana ella el cotxe i un cap de setmana jo perquè total...

Home, sí...si coincideix amb horaris és lògic

S16: Sí, per horaris més o menys sí...a més jo ara a l'estiu no faré anglès i podrem pujar més d'hora. Si que és veritat que sovint vinc pel Port del Compte però també passo per Berga molts cops

S17: També podem aprofitar ni que no sigui pujar directe...fer algo per Berga, estar per allà..

Molt bé! Doncs moltes gràcies!

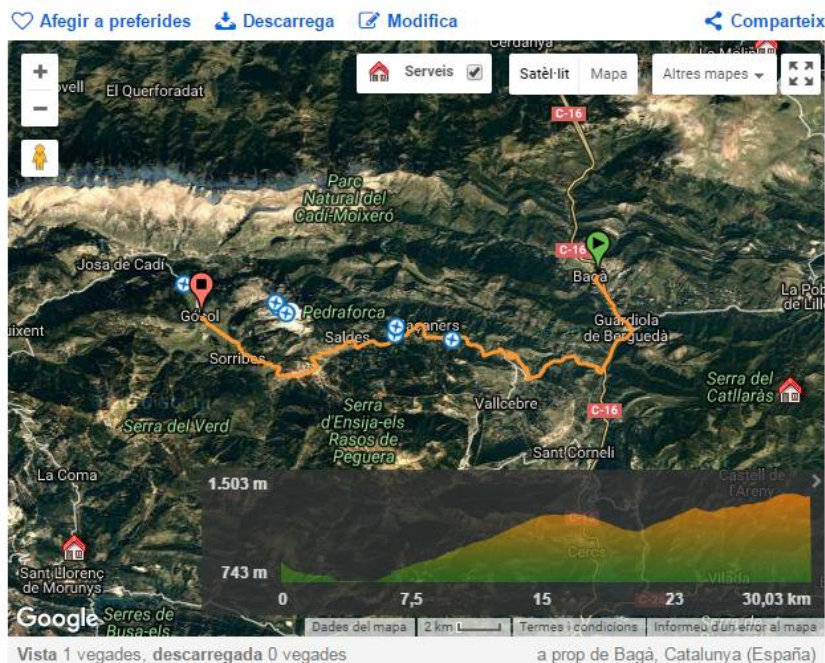
2. Documentació gràfica dels desplaçaments

Traçat de la ruta 1. De Gósol a Bagà (30,3 km)

cotxe (Rutes cotxe a Espanya → Catalunya → Bagà)

Baga gosol Maria 8

Autor
m.castellaharo

3 4 10

Afegir companys de ruta

30,03 km No

921 m 1.503 m

359 m 743 m

Dificultat tècnica
● Moderat

Temps
30 minuts

Coordenades
1658

Data de pujada
23 / agost / 2016

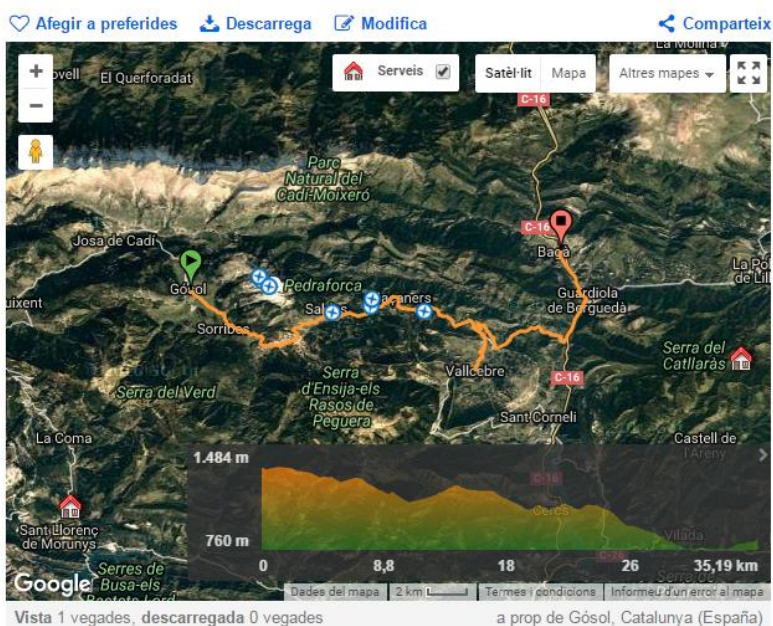
Data de realització
agost 2016

Traçat de la ruta 2. Recorregut del bus escolar: de Gósol a Bagà (passant per Saldes, Vallcebre i Guardiola del Berguedà – 35,19 Km)

cotxe (Rutes cotxe a Espanya → Catalunya → Gósol)

Gósol - Bagà Ruta Maria TFM 8

Autor
m.castellaharo

3 4 10

Afegir companys de ruta

35,19 km No

449 m 1.484 m

1.066 m 760 m

Dificultat tècnica
● Moderat

Temps
44 minuts

Coordenades
2125

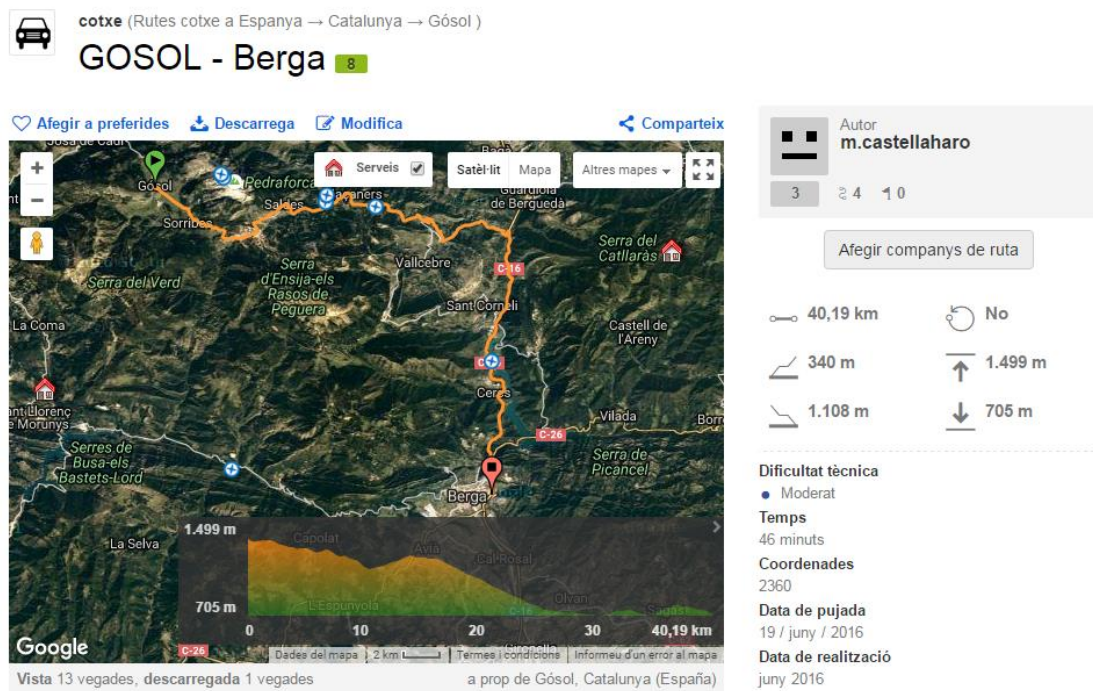
Data de pujada
23 / agost / 2016

Data de realització
agost 2016

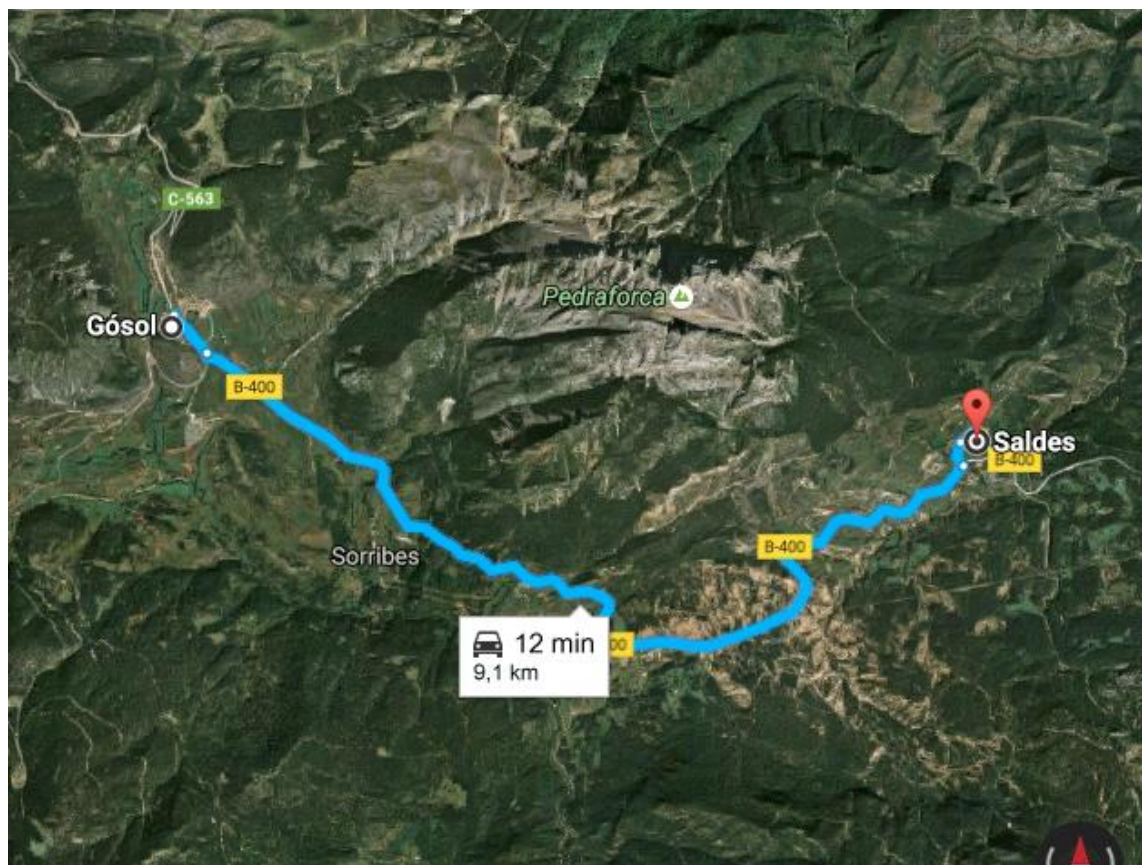
a.

Estudi de cas: els joves de Gósol

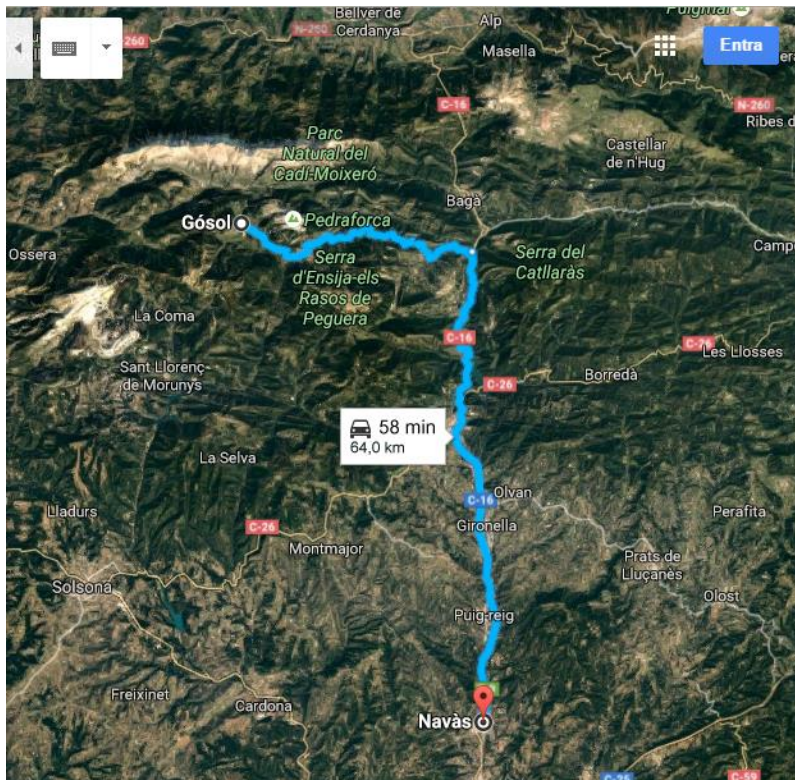
Traçat ruta 3. De Gósol a Berga (40,19 Km)

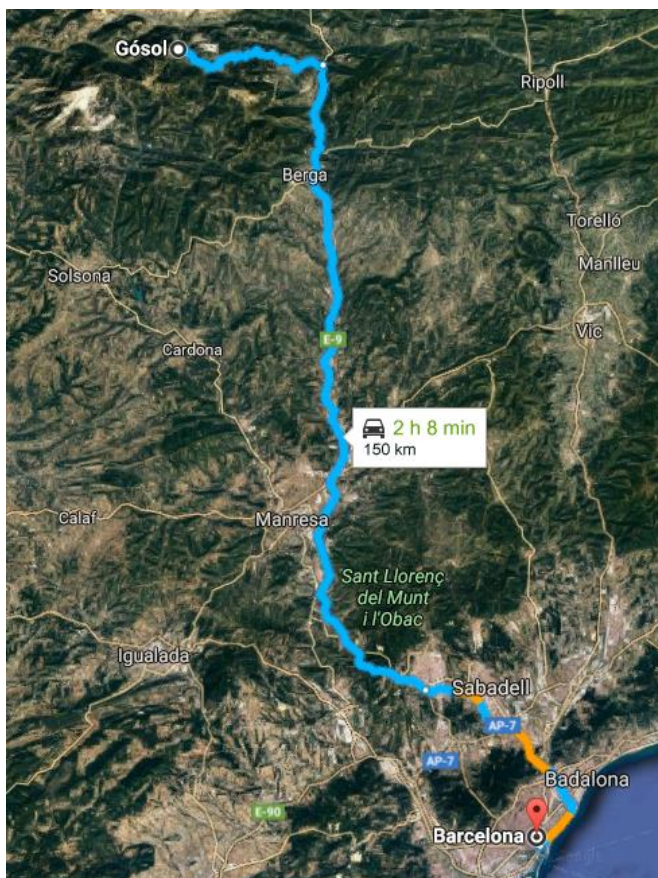
Traçat ruta 4. De Gósol a Saldes (9,1 Km)

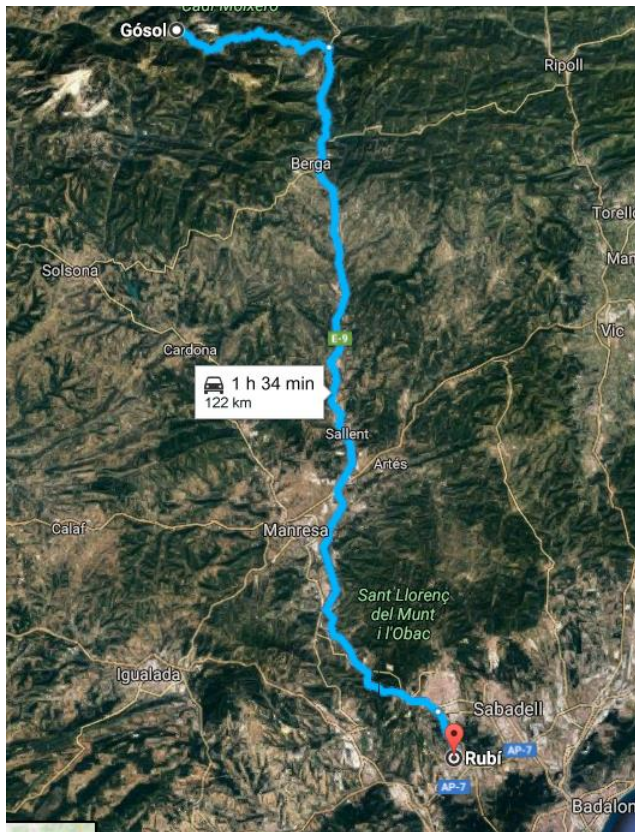
Traçat ruta 5. De Gósol a Navàs (64 Km)

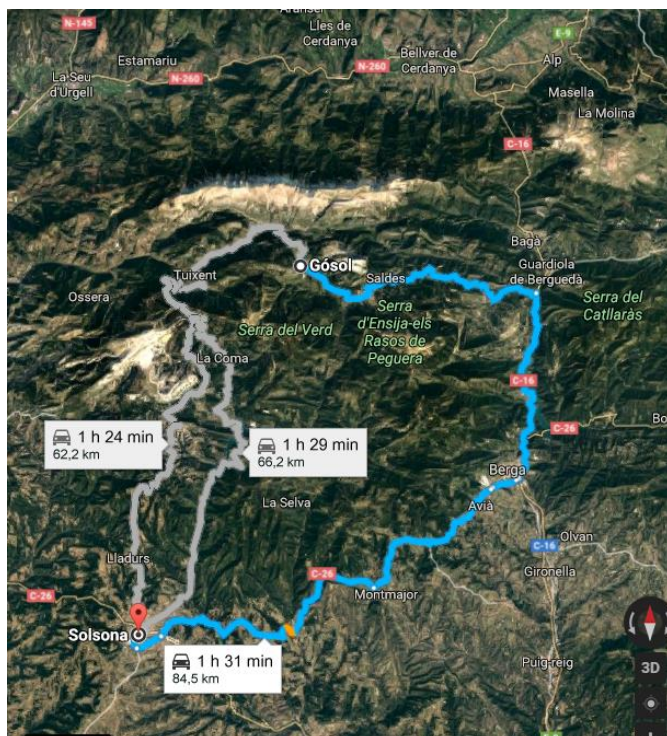
Traçat ruta 6. De Gósol a Barcelona (150 Km)

Traçat ruta 7. De Gósol a Rubí (122 Km)

Traçat ruta 8. De Gósol a Solsona (84,5 Km)

Camins de la vida quotidiana. La mobilitat quotidiana dels joves d'àrees rurals d'alta muntanya.

Estudi de cas: els joves de Gósol